

Župnija Trnovo, Finžgarjeva galerija

Spominska razstava

“TRNOVSKA LETA ŽUPNIKA JANEZA POGAČNIKA”

SPOMINI, RAZMIŠLJANJA IN PRIČEVANJA O ŽUPNIKU JANEZU POGAČNIKU

(Ob 70. obletnici rojstva in 13. obletnici smrti)

Foto: Egon Kaše

V Ljubljani, 6. 2. 2016

Vsebina

Predgovor k razstavi »Trnovska leta župnika Janeza Pogačnika«	3
Janez Pogačnik: Kako je Bog našel mene in jaz Cerkev	5
Pavel Pogačnik: Spomini na mojega brata Janeza, trnovskega župnika.....	8
Franci Pogačar: Spomin na sošolca in prijatelja.....	11
Anton Ferlic: Moji spomini na g. Janeza Pogačnika.....	13
Andrej Sever: Nekaj bežnih spominov na trnovskega župnika Janeza Pogačnika	15
Gabriel Tomšič: Spomini na prijatelja Janeza Pogačnika	17
Ignacij Voje: Srečevanja z Janezom Pogačnikom.....	18
Marjan Smole in Andreja Sedej: Spomini na Janeza.....	19
Zvone Hribar: Prigodnica	22
Matej Metlikovič: Janez Pogačnik, nekaj spominskih utrinkov	23
Mihael Kušar: Spomini na trnovskega župnika Janeza Pogačnika	26
Viktor Konjar: Medsebojno spoštovanje	27
Tine Jaklič: Družina Jaklič in spomini na Janeza Pogačnika, župnika v Trnovem	29
Biserka in Ivan Dominik: Janez Pogačnik, naš župnik in prijatelj.....	31
Andrej Tomelj: Sledi Janeza Pogačnika	33
Egon Kaše: Spomin na gospoda župnika Janeza Pogačnika	38
Arif Sulejmanović: Moji spomini na župnika Janeza Pogačnika	39
Mitja Borko: Župnik Janez Pogačnik, moj birmanski boter.....	41
Marko Krečič: Spominske drobtinice.....	46
Tadej Jakopič: Mi, ki smo z njim jedli in pili (Apd, 10, 41).....	48
Primož Bulc: Ob odkritju doprsnega kipa Janezu Pogačniku (24.6.2007)	49
Igor Curk: O Glasilu župnije Trnovo	51
Tine Hribar: Janez Pogačnik.....	53
Ivan Jagodic: Spomini na Janeza	55
Harald Draušbaher: Janez Pogačnik, trnovski župnik.....	56
Jože Motoh: O celostni podobi.....	57
Jože Motoh: O trnovskih krogih	58
Jože Motoh: Zakaj se naš Janez v grobu obrača?	59
Janez Suhadolc: Spomini na Janeza Pogačnika.....	60
Lojze Peterle: Ogenj v srcu.....	61
Andrej Trost: Janez Pogačnik in moja ministrantska leta.....	62
Marko Čižman: Moji spomini na Janeza Pogačnika (2016).....	63

Igor Salmič: Spomini na trnovskega župnika Janeza Pogačnika	64
Janez Gril: Ob 13. obletnici smrti Janeza Pogačnika.....	66
Silvin Krajnc: Sošolec in prijatelj Janez Pogačnik	68
Rafko Valenčič: Dragi prijatelj Janez!.....	69
Citati Janeza Pogačnika, ter citati drugih o njem.....	71
Kratek življenjepis župnika Janeza Pogačnika	76
Trnovski župnik Janez Pogačnik (1946-2003).....	78

Predgovor k razstavi »Trnovska leta župnika Janeza Pogačnika«

Danes mineva 70. let od rojstva in 13 let od smrti trnovskega župnika Janeza Pogačnika. Janez Pogačnik se je rodil 6. februarja 1946 v Kranju. Njegov oče je bil Jože Pogačnik iz Kranja, njegova mama Albina, roj. Kreutzer pa je bila rojena Trnovčanka. Janez je tako že kot otrok hodil na počitnice v Trnovo, k teti, slikarki Marjanci Kraigher. Janez je bil torej po materi Trnovčan, zdi se, kot bi mu bilo Trnovo že takrat usojeno!

Župnik Janez Pogačnik je bil štirinajsti trnovski župnik, ki je v Trnovem župnikoval od 19.8.1979 do 6.2.2003, ko je zadet od srčne kapi umrl prav na svoj rojstni dan, star 57 let. V štiriindvajsetih letih svojega pastirovanja je župnik Janez Pogačnik v župniji in v širšem slovenskem prostoru zapustil neizbrisen pečat.

Janez Pogačnik je bil široka in vsestranska osebnost! Bil je župnik, mentor, kulturnik, gradbenik, graditelj, prenovitelj in kronist. Njegovo kratko življenje je bilo izjemno rodovitno! Živel je z ljudmi in za ljudi, zlasti za mlade, ki jim je bil mentor in učitelj, ki jih je učil, kako živeti krščanstvo, ljubiti domovino, združiti prijeto s koristnim, kako pomagati v župniji, kako stkati trajna prijateljstva. Janez Pogačnik je bil duhovnik z veliko začetnico!

Leta 1980 je preuredil bivše cerkvenikovo stanovanje v večnamenski prostor, kapelo, razstavni prostor in predavalnico, kjer je našel svoje mesto tudi Finžgarjev klub, danes Finžgarjeva galerija, kraj razstav, kulturnih dogodkov, kraj srečevanj in polemik razumnikov. Seveda pa je prav in primerno, da tokrat še zlasti poudarimo dejstvo, da je ta prostor kot Finžgarjev klub, zasnoval prav trnovski župnik Janez Pogačnik. Poslanstvo Finžgarjevega kluba danes nadaljuje Finžgarjeva galerija, ki je zdaj že 35 let žlahtno kulturno središče trnovske župnije. Leta 1985 je prenovil župnišče in vrt, ki ga je iz zelenjavnega spremenil v vrt srečevanj in druženj, nanj pa je iz Velike čolnarske ulice prestavil kapelico Zirkelbachovih.

Leta 1999 je župnik Janez Pogačnik izpeljal temeljito, monumentalno prenovo trnovske cerkve, ki je tekla v zavirljivi brezhibnosti. V temelje cerkve je dal izvrtati sonde, jih zalil s cementom, da je zaustavil pogrezanje cerkve na izsušenih hrastovih pilotih. Ob prenovi je cerkev dobila talno ogrevanje, nove marmorne tlake, stekleno pregrado pri vhodu, marmorni oltar, ambon in krstilnik, nove sedilje, idr. S pomočjo svoje "kulturne ekipe" je Janez prenovil notranjost cerkve tudi v umetniškem pogledu. Tu je bil zelo moderen, po mnenju nekaterih celo ultra moderen. Križev pot, ter štiri slike iz življenja Janeza Krstnika je naslikal Janez Bernik, Drago Tršar je izdelal Kristusa, ki visi na prosojnem križu in daje vtis, kot da lebdi v zraku, Andrej Jemec pa je naslikal portret sv. Krištofa in marmornato preprogo. Pod beležem so na stropu odkrili Groharjevo sliko iz leta 1901, na kateri je upodobljen sv. Janez Krstnik, ki kršči. Sliko so bili zaradi anateme nad slikarjevim življenjem nekoč prebelili, Janez pa jo je dal izluščiti in restavrirati.

Poleg pastoralnega dela, je župnijo zaznamoval s svojim kulturnim delovanjem. Bil je kulturnik, ki je žlahtnost zoperstavljal barbarstvu, Plemenitost brezdušnosti, Kulturo je enačil s Svobodo, z Ljubeznijo pa je gradil mostove med ljudmi in Bogom.

Župnik Janez Pogačnik je bil tudi kronist. Dostojno je nadaljeval veliko delo župnika Ivana Vrhovnika, ki je leta 1933 izdal zgodovinsko kroniko Trnovska župnija v Ljubljani, ki podrobno opisuje dogodke v več kot 700 letni zgodovini Trnovskega in več kot 200 letni zgodovini trnovske cerkve (1753) in trnovske župnije (1785). To je gotovo najbolj

temeljita kronika, kolikor jih o posameznih župnijah imamo. Janez Pogačnik je leta 1991 kot urednik zagotovil faksimile prve kronike Trnovega. Obenem je z zgodovinsko občutljivostjo zaznal medvojno kroniško praznino. Odločil se je pripraviti in izdati kroniko Trnovega po letu 1933, še zlasti zato, ker se leta 1945 kronika, ki naj bi jo pisal vsak župnik, konča. V nevarnih povojnih časih, ko so bile pogoste preiskave po župniščih in so bili duhovniki kaznovani za vsak kritični zapis, so trnovski župniki (Janko Cegnar, Ivan Vindišar, Franc Fric in Danijel Kaštrun) opustili pisanje kronike. S pisanjem kronike o nelahkem času povojne zgodovine je leta 1979 nadaljeval prav Janez Pogačnik in leta 1991 izdal drugo trnovsko kroniko Trnovska župnija v Ljubljani 1933-1991. Leta 1997 je Janez Pogačnik uredil in izdal zbornik Trnovsko zrcalo. Bil je tudi urednik tretje trnovske kronike Trnovski krogi (2003), ki ni le kronika o obnavljanju trnovske cerkve, temveč je kroniški zapis o Trnovem v osamosvojitvenem času. Kronika je izšla po Janezovi smrti, sourednika pa sta bila Tadeja Krečič Scholten in Gašper Demšar.

Že v času pred osamosvojitvijo je kot župnik dajal zavetje takrat še preganjanim osamosvojiteljem, in bil tesno povezan z intelektualnim krogom Nove revije, in DEMOSa. Gorel je z samostojno Slovenijo! Pri njem, pa tudi na župnijskem vrtu, so se ob kresovanjih zbirali in srečevali vsi ključni akterji slovenske osamosvojitve, po osamosvojitvi pa je vsako leto ob dnevu državnosti daroval večerno sv. mašo za Domovino. Janez je bil nesporna moralna avtoriteta! Imel je velik vpliv na osamosvojitelje in osamosvojitvena dogajanja.

Janez Pogačnik je bil velik Slovenec in velik rodoljub! Prav Ljubezen do Domovine, države Slovenije, ter njegovo tankočutno razumevanje polpretekle slovenske zgodovine, sta v Janezu Pogačniku rodila in izoblikovala idejo, ter privedla do izdelave patene in keliha »Rog«, ki sta posvečena žrtvam povojnih pobojev v Kočevskem Rogu leta 1945. V ročaj in čašo keliha so vdeleni tulci nabojev, ki so bili nabrani na mestu pobojev, kamen v ročaju pa je bil pobran na robu brezna pod Krenom. Kelih je izdelan v obliki vrtnice, simbola Ljubezni. Patena in kelih »Rog« vsebujeta izjemno simbolno sporočilo za Slovence, Slovenstvo in Slovenijo, upravičeno ju lahko štejemo za duhovno oporoko župnika Janeza Pogačnika.

+ + +

V Finžgarjevi galeriji župnije Ljubljana-Trnovo smo trnovskemu župniku Janezu Pogačniku ob 70. obletnici njegovega rojstva in 13. obletnici smrti, pripravili spominsko razstavo z naslovom »Trnovska leta župnika Janeza Pogačnika«, v okviru katere smo s pomočjo fotografij, dokumentov in osebnih predmetov župnika Janeza Pogačnika na kratko predstavili njegovo življenje in delo.

Pripravljavci spominske razstave, ga. Jožica Curk, g. Igor Curk, g. Jože Rasket, ga. Slava B. Kucler, g. Miha Gregorič in jaz, Mitja Borko, smo se ob pripravah na razstavo odločili, da obenem z razstavo pripravimo tudi spominsko brošuro, v kateri so zbrani spomini, pričevanja in razmišljanja o pokojnem župniku Janezu Pogačniku, ki je v vsakem izmed nas zapustil trajen in neizbrisen spomin.

Zbrani spomini Janezovih prijateljev opisujejo spomine na značilne dogodke na njegovi, in naši življenjski poti. To so iskrena in neposredna besedila o Janezu in o nas samih, so kot utrinki iz časa, ko smo ga preživeli skupaj z njim, so kot drobtinice kruha, ki nam ga je nepolnih 24 let lomil in delil, so kot kaplje vina, ki smo ga pili skupaj z njim.

Pričujoča brošura je v pdf obliki objavljena na spletni strani župnije Ljubljana-Trnovo: <http://www.trnovo.info/skupnost/finzgarjeva-galerija>.

Zbral in uredil: Mitja Borko

Janez Pogačnik: Kako je Bog našel mene in jaz Cerkev

Kranjski zbornik

Janez Pogačnik: Kako je Bog našel mene in jaz Cerkev

KAKO JE BOG NAŠEL MENE IN JAZ CERKEV

Najprej bi rad predstavil protagoniste te zgodbe - sebe, Petričevo družino iz Bohinjske Bele, pokojnega nadškofa Jožefa, kranjsko cerkev in Boga samega.

Sem rojen Kranjčan (letnik 1946), tretji in zadnji sin Jožeta Pogačnika in Albine Kreutzer. Stanovali smo v Pokojninskem zavodu (Koroška c. 18), nismo bili verni, čeprav smo spoštovali tradicionalne verske praznike, kot sta božič in velika noč. Moje šole: osemletka (Simon Jenko), Gradbena tehniška šola (Ljubljana) - dve leti internat, dve leti »vozač«; Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo (FAGG) - oddelek za gradbeništvo (konstruktivec).

Petričevi z Bohinjske Bele 7 so med stebri tamkajšnje Cerkve. Z njihovim Frenkom sva se skupaj šolala na gradbeništvu in veselo prijateljevala. Začudilo me je njegovo krščanstvo, a motilo me ni.

Pokojni nadškof Jožef Pogačnik je vedno bližje našim srcem, bolj ko se njegov časni odhod časovno odmika od nas (1980). S Kranjem je bil še posebno povezan - tu je kaplanoval tri leta (1929 - 1932). Bil sem njegov daljni sorodnik; po stari slovenski duhovniški navadi je pomagal študirati mojega očeta in njegovo sestro. Osebnost pa ga nisem poznal do svojega dvaindvajsetega leta.

Cerkev v Kranju na prelomu šestdesetih in sedemdesetih let: župnika Blaj in Bahor, kaplani in nedeljski pomočniki Voljč, Dolšak, Marolt, Urbanija, Hočevar, Trunkelj, Gril . . . »Moji« ministranti, mogočna Tona, moj drugi dom v župnišču, molilca in dobrotnika Andoljška, mladina, naša srečanja in iskanja - živa Cerkev, »sveti Izraelov ostanek«: bodite blagoslovljeni in zahvaljeni vsi, ki ste v tistih letih pričevali, molili in razdajali ljubezen.

In navsezadnje še Prvi - Bog sam! Dolgo te nisem poznal - saj še celo danes, ko sem tvoj duhovnik, samo slutim vso tvojo veličino in ponižnost. Ti si me pa poznal vseskozi - od vekov sem bil v tvojih načrtih - ti veš tudi za moj konec - ne dopusti, da bi se izgubil in pogubil!

In sedaj z besedo na dan, kako se je spletala zgodba mojega spreobrnjenja in kako so se prepletali odnosi med menoj in tistimi, ki jih je Bog pritegnil v svoj načrt, ki ga je imel z menoj.

Leta 1967 je Kranj z vso močjo obvladovala Oblast, Avantgarda, Prihodnost. V soncu mladosti, čudovitega otroštva, prepojenosti z Novim, Titovim, Naprednim, nisem čutil utesnjenosti in pritiskov - bil sem otrok zmagovitega maja 1945. S krščanstvom sem se srečeval mimogrede - v meni ni bilo najmanjše želje, da bi ga spoznal. Otroci Pokojninskega zavoda smo bili - povečini - nad vero vzvišeni; bili smo nov rod: pionirji, taborniki, samoupravljalci (prvi pionirski hišni svet na Gorenjskem). Odraščanje je mnogo dotedanjih spoznanj postavilo pod vprašaj - glede vere pa je sodba ostajala jasna: to je za »revčke«, meni tega ni treba, znanost bo odgovorila na vsa vprašanja, Moč smo mi.

Prijazni in dobro Bog pa mi je že pripravljaj zasedo in past na Bohinjski Beli, kamor sem na obisk k sošolcu in prijatelju Frenku prišel neko soboto poleti 1967. Ne vem več, kaj je bilo za večerjo tisto soboto, zelo dobro pa vem, kaj se je zgodilo: ti ljudje so namreč pred njo in po njej m o l i l i ! Ali je to mogoče? Ali vidim in slišim prav? Ali svet še stoji na svojih temeljih? Kaj se dogaja s temi ljudmi? Drugi dan pa še - maša. Veliko ljudi, zgodnja ura, petje in orgle, mašnik (poznejši kranjski Zdravko), domačnost, povezanost - povedano na kratko: začel se mi je odpirati svet, za katerega nisem slutil, da sploh obstoji.

Doma se je pa začelo premišljevanje, branje in študij literature o veri. Na mnogo vprašanj ni odgovora - opogumim se in pišem nadškofu Jožefu. Bogata korespondenca - vprašanja, ugovori in napadi z moje strani; aristokratsko, dosledno in z molitvijo in daritvijo (za kar zvem šele pozneje) podprto nadškofovo oznanjevanje evangelija.

Njegov nasvet, da naj se vključim v kranjsko Cerkev, naj poiščem stik s kaplanom, se udeležujem bogoslužja in vztrajno čakam božjega obiskanja, je težak. Ali naj se res ponižam? Kaj bodo rekli domači in prijatelji? Milost je močnejša od strahu. Dan za dnem krožim v ožjih krogih okrog cerkve in župnišča. Velikokrat zbežim - toda Bog kliče, vabi, priteguje ...

V meni je dvojna napetost - notranja in zunanja. Nisem še prepričan o Bogu, toda tudi iskanja ne morem več opustiti. Iskanje dokazov in poti - študij Svetega pisma in teoloških skripta - samopremagovanja - jecljajoča notranja molitev. Na zunaj pa: prvi pogovori z duhovniki, ohrabrujoči pogledi in nasmehi nekaterih vernih Kranjčanov - »prebijal« sem zid samega sebe.

In nato velikonočno jutro 1968! Zmagoslavna aleluja! Ne dviga se samo Gospod z božjega groba - ne zazvonijo samo kranjski zvonovi - ne utrga se samo pesem iz stoterih grl - ne pritisne samo g. Studen na vse registre; ampak poje, zvoni, igra in se dviga tudi moja duša: »Verujem, upam, ljubim«!

Najprej sledi tiho srečanje z Bogom v zakramentih svete pokore, evharistije in birme. »Oproščen, nasičen, utrjen« se podam na pot krščanstva, da bi hodil za Kristusom. Mogoče najprej malo nerodni, potem pa toliko bolj osrečujoči začetki

medsebojne povezanosti z živo kranjsko Cerkvijo. Koliko lepih ur, večerov, izletov, romanj, jutranjih in večernih maš je napolnilo mojo notranjost. Bili smo polni skrbi, kako bi pomagali pri oživljanju in organizaciji župnijskega življenja - kako naj čimveč ljudi pritegnemo v krog naše sreče.

Bog pa še ni bil zadovoljen - njegov načrt z menoj še ni bil končan. V srečen nemir dejavnega krščanstva in v mir srca mi je vtihotalo vabilo, da naj hodim za njim v mašnem plašču ... Ali je to mogoče? Zakaj ravno jaz? Ko je toliko bolj »katoliško« vzgojenih, od zibke naprej vernih, šele pred poklicno odločitvijo, medtem ko je zame projektantska miza že pripravljena. Ker Bog (nikoli) ne odneha, odneham jaz in sprejemem njegovo povabilo, kar me navda s takim mirom in gotovostjo, kot ju nisem čutil ne prej ne slej.

Biti kranjski bogoslovec je v letih mojega teološkega študija pomenilo biti stalno obdarovan, zaželen, sprejet, domač v župnišču in drugod. To so bila leta prijateljevanja z duhovniki; to je bil verouk in pisarna; to so leta pretresov in bolečine ob nekaterih odhodih - srečevanje s svojo in drugih človeškostjo in slabostjo.

Toda končno so se leta dopolnila, časi dozoreli, božji načrti »meso postali«: 29.9.1973 sem bil v kranjski župnijski cerkvi posvečen v duhovnika, naslednji dan pa sem z vso župnijo obhajal - obenem veličastno in skromno - novo mašo. Od tedaj je že 17 let - duhovniška pot ima svoje zakone in preizkušnje - toda še vedno prepričan v pravilnost novomašnega gesla »Življenje je meni Kristus« (Flp 1,21) s hvaležnostjo razmišljam o tem, KAKO JE BOG NAŠEL MENE IN JAZ CERKEV.

Opomba M.B.:

Namesto biografije je Janez Pogačnik svoje pričevanje z naslovom »Kako je Bog našel mene in jaz Cerkev« prvič objavil v jubilejnem zborniku kranjske župnije Pod zvonom sv. Kancijana (Kranj, 1991)

Drugič je bilo to besedilo objavljeno v zborniku Trnovski krogi (2003) ki je po dveh trnovskih kroniških knjigah (I. Vrhovnik, 1933 in J. Pogačnik, 1991) dejansko tretja kronika trnovske župnije.

Zaradi izjemno zanimive vsebine pričevanja, smo se ob odprtju razstave »Trnovska leta župnika Janeza Pogačnika« (Finžgarjeva galerija župnije Ljubljana Trnovo, 6.2.2016) odločili, da besedilo, kot ga je Janez Pogačnik natipkal na pisalni stroj, v izvorni obliki objavimo tudi v tretje, ter ga uvrstimo v pričujočo spominsko brošuro. To izvorno besedilo se mestoma, v drobnih podrobnostih, nekoliko razlikuje od besedil v prej omenjenih objavah.

Pavel Pogačnik: Spomini na mojega brata Janeza, trnovskega župnika

Janez je bil moj 6 let mlajši brat. Ime je dobil po pokojnem očetovem bratu, ki je padel v partizanih. Jaz sem bil najstarejši, Jože je bil drugi. Ko se je Janez rodil, smo živeli v Kranju v stavbi imenovani »Pokojninski zavod«.

Ob rojstvu je tehtal čez 5 kg in je bil zelo ješč otrok. Govoriti je začel šele pri štirih letih in njegove prve besede, ki se jih spominjam, so bile »Jani baso am«, kar je pomenilo »Janez klobaso jedel«. Bil je izrazit mesojedec. Za svoj sedmi rojstni dan ni želel torte, temveč mu je mama pripravila enega pečenega in enega ocvrtega piščanca; brez težav ju je pojedel.

V družini nismo bili verni; oče (bil je geometer) je poudarjal, da je ateist. Večkrat nam je rekel, da noben od nas ne bo oficir, far ali komunist. Ne glede na njegove poglede smo Božič in Veliko noč vedno praznovali. Na vztrajanje babice – očetove mame, sva oba z bratom Jožetom hodila k verouku in prejela vse zakramente. Janeza oče ni hotel dati krstiti. Bil je že več kot leto dni star, ko je nenadoma prišla babica, ga vzela in ga odnesla h krstu, da ne bo »pogan«. Kljub temu Janez v mladosti cerkve ni poznal.

Kot je bila takrat navada, smo starejši morali paziti na mlajše brate, bili smo »pesterne«. Z Janezom nisem imel nobenih težav, bil je miren, vedno nasmejan otrok. Pravili smo mu »Coci«. Spominjam se, da je izredno veliko bral. Zelo zgodaj se je vključil v Kranjsko študijsko knjižnico. Po končani osemletki se je leta 1961 vpisal na Srednjo gradbeno tehnično šolo. Prvi dve leti je bil v internatu. Tedaj je redno obiskoval mamino sestro Marjanco (poročeno Kraigher), akademsko slikarko, bil je njen najljubši nečak. Poletne počitnice je preživel pri njej v Trnovem.

Janez je bil izreden »amerikanofil«. Iz Ameriške ambasade je dobival glasilo »Prosveta«. Amerika je bila zanj obljubljeni dežela. Pozneje, ko je bil že duhovnik, si je seveda Ameriko šel ogledati, in bil nad vsem, kar je tam videl (montažne hiše, ogromno kiča, neokusna hrana, ...) izredno razočaran. Idealizirana predstava o Ameriki se mu je v celoti sesula.

Junija 1963 je oče umrl v prometni nesreči. S tem so se materialne razmere v družini popolnoma spremenile. Jaz sem takrat po končani Srednji gozdarski šoli služil vojaški rok (zaključil januarja 1964), brat Jože je študiral pravo, mama, ki je bila doslej doma, se je morala zaposliti. Janez je iz teh razlogov zapustil internat in se je v šolo v Ljubljano vozil. Z mamom je bil vedno najbolj povezan – očetova smrt ju je še bolj zblížala. Leta 1965 je končal Gradbeno tehnično šolo in se vpisal na Fakulteto za gradbeništvo (FAGG). Brat Jože se je zaposlil pri Yugotoursu – vodil je angleške turiste na Bledu. Jaz sem se, ker nisem dobil zaposlitve v stroki, vpisal na Višjo ekonomsko šolo v Mariboru.

Tako je Janez ostal v Kranju sam z materjo. Takrat sem ga videval samo poleti, ko sem se doma pripravljaj na izpite. Občasno sva se udeleževala piknikov, ki jih je brat Jože prirejal za angleške turiste, sloveli so po odličnih jedeh na žaru. Leta 1967 sem se poročil in Janez je bil moja poročna priča.

Avgusta leta 1968 je Janez doživel prvi srčni napad. Imel je močno aritmijo. Zdravil se je na Golniku, več kot dva meseca mu zdravniki niso uspeli stabilizirati utripa. Ko je prišel iz bolnišnice, nam je rekel, da se mu je prikazal Bog. Mi smo si to razlagali kot blodnje –

vedeli smo, da je takrat intenzivno sodeloval v študentskih krožkih, kjer so potekale diskusije o veri in Bogu.

V letu 1969 sem se začel pripravljati na gradnjo hiše. Janez mi je takrat za izdelavo projekta priporočil Jožeta Motoha, njegovega sošolca iz srednje šole, ki je študiral arhitekturo. Z Janezom sta imela velike načrte. Po končanem študiju sta nameravala ustanoviti projektivni biro – Janez bi bil statik, Motoh arhitekt.

Zato je bil šok za vse nas toliko večji, ko nam je povedal, da bo šel v Semenišče. To je bila huda stvar za sorodstvo, ki je bilo komunistično. Pri nas doma nismo bili komunisti, verni pa tudi ne. Janez je kljub vpisu v Semenišču v februarju 1970 še naprej nadaljeval z izpiti na FAGG, tako da je zadnji izpit opravil v novembru 1971. Teologijo je končal izjemno hitro, saj so mu v Vatikanu odobrili, da je lahko končal dva letnika v enem letu, obenem pa so mu priznali tudi dva semestra iz FAGG. Ko je bil 29. septembra 1973 posvečen v duhovnika, smo vsi prisostvovali pri njegovi Novi maši.

V Mavčičah je začel kaplanovati in takoj povzročil probleme, ko ni dovolil, da bi na pogrebih nosili zastavo pred križem. Naslednja postaja je bilo kaplanovanje v Škofji Loki. Z župnikom g. Kosom sta se odlično ujela, v njem je našel drugega očeta - redno ga je obiskoval do njegove smrti.

Prijetno sem bil presenečen, ko je bil leta 1979 imenovan za Trnovskega župnika, saj smo po materi Trnovčani (Kreutzerji in Accettovi). Ko je Janez začel župnikovati v Trnovem, je bil brez gospodinje, zato sva ga z ženo povabila in je ob nedeljah s kaplanom kosil pri nas. To je trajalo, dokler ni gospodinjstva prevzela gospa Draga. Tisti čas so mu operirali hrbtenico. Janez je za vsak Božič in Veliko Noč v župnišče povabil mojo družino in otroke pokojnega brata Jožeta, ki je zaradi srčne kapi leta 1982 umrl star 39 let. V župnišču smo se srečevali do Janezove smrti. Sedaj to tradicijo Božičnih in Velikonočnih srečanj nadaljujemo na mojem domu.

Janez naju je z ženo večkrat gostil v gostilni Žabar in v klubu Nove revije. Ko je organiziral razstave v Finžgarjevi galeriji, smo bili vedno vabljeni na otvoritve.

Janezovi izleti so bili nekaj posebnega. Nepozabni so izleti v Rim, vedno smo šli na »Porchettino« v Frascati; zelo zanimiv je bil izlet v Toskano s prof. Gabrovcem, Jožetom Hudečkom in Milčkom Komeljem. Organiziral je izlet v Krakow na Poljskem na odprtje Kržišnikove razstave v čast tisočletnice ustanovitve Jagelonske univerze. Žena se je pod Janezovim vodstvom udeležila tudi potovanja v Izrael.

Tisti čas, to je leta 1987, mi je ves navdušen povedal, da je spoznal izjemnega intelektualca, ki med ostalim piše ustavo za čas, ko bomo živeli v svoji državi. Govorim o pokojnem Francetu Bučarju. Takrat je pri Janezu v župnišču vrvelo. Vsi mogoči so si podajali kljuko in Janez jih je sprejemal z odprtim srcem. Verjel je v njihovo poštenje in pokončnost. Večina teh obiskovalcev se je, tako kot je povedal v intervjuju na TV z Ladom Ambrožičem, pozneje na odprti sceni brezsravno preoblačila (menjala politične stranke in politične gospodarje).

S prijatelji smo se, in se še vedno, ob petkih srečujemo v gostilni »Grad« v Tacnu. Dostikrat (v nekem daljšem obdobju celo redno) se nam je pridružil Janez, in nas navduševal s svojimi pogledi na politično dogajanje.

Ob plebiscitu o izstopu iz Jugoslavije je v parlamentu s polnim kartonom penine čakal na razglasitev rezultatov. Takrat je spoznal večino politikov, ki so se potem udeleževali Kresovanja pri njem na župnijskem vrtu za Dan samostojnosti. Seveda sva bila tako na Kresovanju, kot pri maši za Domovino, tudi midva z ženo. Ko se spominjam teh časov, si

vedno mislim, da se Janez obrača v grobu, ko je tako verjel v dobronamernost in poštenost ljudi, ki so ga obdajali.

Leta 1991 je Janez uspešno prestal operacijo na odprtem srcu. Operiral ga je prof. dr. Gabrijelčič. Z maminimi prihranki je v župnišču uredil garsonjero, in leta 1993 se je mama preselila k njemu.

Februarja 1996 smo v Gradu Podvin praznovali Janezov 50. rojstni dan. Ko sem videl zbrane vse pripadnike Slovenske pomladi, mi je bilo jasno, da to ni navadno praznovanje (vendar Jambrekov poskus oživitve Demosa ni naletel na ustrezen odziv).

Janezov hobi so bili avtomobili, vsako drugo leto je avtomobil zamenjal z drugim modelom, ne nujno novejšim, in tudi doživel hudo prometno nesrečo, ki jo je komaj preživel. Že prej je izkoristil vsako priložnost, da je peljal mamo na izlete, ali k nam na kosilo ob nedeljah. Sedaj pa je to počel še pogosteje.

Po letu 2000 je mama začela postajati vse bolj dementna. Po dogovoru z Janezom sem jo med tednom vsak dan obiskoval.

Janezu je srce vse bolj pešalo. Šel je na pregled v Klinični center k prof. dr. Gabrijelčiču, ki mu je povedal, da je njegovo stanje skoraj brezupno in da bodo pretehtali, ali je operacija srca možna. Sporočili so mu, da je samo 10% verjetnost, da operacija uspe. Ta novica ga je zelo prizadela, ni pričakoval tako slabih izvidov.

Zvečer na Janezov 57. rojstni dan so me poklicali iz župnišča, naj takoj pridem, ker je Janezovo zdravstveno stanje zelo slabo. Ko sem prišel, so Janeza že nehali oživljati.

Po njegovi smrti so mi izročili njegovo poslovilno pismo domačim. Napisal ga je v času, ko se je soočil z dejstvom, da operacije najverjetneje ne bo preživel. Napisano je bilo 14. decembra 2002.

Pavel Pogačnik

Zavrh, 30. januar 2016

Franci Pogačar: Spomin na sošolca in prijatelja

Najino poznanstvo z Janezom sega daleč nazaj v začetek študentskega življenja v Ljubljani. Na skupno pot sta naju pripeljala podobna priimka; morda pa je bila to Božja volja, kaj praviš Janez?

Študijska leta na gradbeni fakulteti so bila zares edinstvena, polna doživetij in minila so kot bi trenil. Zaradi različnega predznanja /ti tehnik, jaz gimnazijec/ sva si najini znanji dopolnjevala, kar je pomenilo, da sva veliko popoldnevov, ki so se zavlekli v večere in noči skupaj prečepela za knjigami in študirala.

Med vikendi pa si prihajal tudi k meni domov, na Bohinjsko Belo. Tu si spoznaval življenje na kmetih, na vasi, življenje v katerem so pomembno mesto imeli tudi Bog, vera in Cerkev.

Kmečko življenje ti je bilo sicer tuje, vendar si prijel za vsako delo in se trudil po svojih najboljših močeh. S svojo zagnanostjo in preprostostjo si hitro naredil dober vtis pri mojih starših.

Kljub utrujenosti po celodnevnom delu, smo pri nas doma vsak večer molili rožni venec. Ti si se tiho usedel na klopi ob kmečki peči in nas nemo opazoval zatopljene v molitev. Sprva sem mislil, da le nejevoljno čakaš, kdaj bo moja mama na mizo prinesla zaslužen večerjo.

Soboti je sledila nedelja, ki smo jo obvezno začeli z nedeljsko mašo, katere si se udeležil tudi ti. Še sedaj se spomnim, kako si z zanimanjem poslušal in opazoval župnika in vernike kako smo molili, se pokrižali, sprejeli obhajilo, vstali in klečali.

Ko je bilo maše konec, je iz tebe privrela množica vprašanj. *»Kaj sploh je ta vaš Bog? Ali zares verujete v Boga, ali so to le prazne navade in stari običaji? Kaj pomeni to je moje telo, moja kri ... ??«.*

Nisem ti znal zadovoljivo odgovoriti na vsa vprašanja; želel si boljše, bolj poglobljene odgovore od mojih. Navezal si stik s svojim sorodnikom, takratnim ljubljanskim nadškofom g. dr. Jožefom Pogačnikom. Napisal si mu pismo in mu razložil svoje zanimanje za krščansko vero, svoje dileme in na tisoče vprašanj.

Nadškof ti je priporočil vrsto literature, različne knjige. Vse si natančno prebral, preštudiral in si ustvaril svoje mnenje. Pričel si sicer verovati, vendar je bilo v tebi še veliko dvoma. Še vedno si rad prihajal na Belo, kjer si veliko novega o veri, vernikih in cerkvenih običajih izvedel od moje mame.

Ne vem kdo od vaju je bil bolj navdušen, mama, ki je dobila vnetega poslušalca, ali ti, ki si z veseljem poslušal besede od preproste, a globoko verne žene.

Vera te je spremenila, drugače si začel gledati na vsakdanje življenje. Nekoč si med predavanjem raje molil, kot poslušal in to ti je sčasoma prišlo v navado.

Nekega popoldneva pa si mi dejal: *»Verujem! Odločil sem se, da bom svoje življenje posvetil Bogu in postal duhovnik.«*

V tistem trenutku si mene in ostale sošolce močno presenetil. Nisem si mogel predstavljati, da boš opustil že skoraj dokončan študij gradbeništva, popolnoma spremenil cilj v življenju in se povsem posvetil Bogu.

Vendar sem sčasoma uvidel, da si storil prav, saj si bil zares poklican od Boga. Uspelo ti je; postal si duhovnik. Svojo novo mašo si ponovil tudi pri nas na Beli, kjer se je pravzaprav pričela tvoja hoja za Kristusom. S tvojo izbiro si tudi moji mami izpolnil veliko željo, saj je s svojo molitvijo in prošnjo izprosila duhovnika.

Če sem te jaz spoznal z vero in ti bil birmanski boter, si bil ti somaševalec na moji poroki. To je najino vez še okrepilo.

Vedno smo bili veseli tvojih obiskov na Bohinjski Beli, kjer si našel nekakšen poseben »dom«. Rade volje sva poklepetala, se spomnila preteklosti in komentirala aktualna dogajanja.

Vsega zemeljskega je enkrat konec, ostane pa nam upanje in vera. Za vedno pa boš ostal v mojem srcu in spominu.

Prijatelj Franci Pogačar

Anton Ferlic: Moji spomini na g. Janeza Pogačnika

Janeza sem spoznal, ko je prišel v ljubljansko bogoslovje, mislim da sredi šolskega leta v drugi semester, ker je prej končal študij na Gradbeni fakulteti. Mislim, da sem bil jaz v drugem letniku, ko je on prišel v prvega. S pridnostjo je naredil potrebne izpite čez en letnik naprej in sva bila potem sošolca, ne vem več ali od tretjega ali četrtega letnika dalje.

V petem letniku je 11. januarja 1973 prišlo sporočilo, ko je pri kosilu rektor g. Janez Oražem povedal veselo novico za naš letnik, da je namreč iz Vatikana prišlo dovoljenje, da nas naš nadškof dr. Jožef Pogačnik na koncu letnika posveti v duhovnike. Jaz sem nekaj okleval, ker sem imel težave s prevozi, ker mi je bilo v avtobusu slabo in si nisem želel, da bi bil posvečen v 5. letniku, ker bi se nato moral voziti na neko župnijo kot semeniški duhovnik in sem v sporazumu z rektorjem odložil posvečenje na konec 6. letnika. Zakaj je Janez imel pomisleke na njegovo posvetitev na koncu 5. letnika pa ne vem. O tem nisva nikoli govorila.

Enkrat, ne vem več kdaj, ali v aprilu ali maju pa je prišel k meni, povedal, da je bil pri nadškofu in da sta se dogovorila za mašniško posvečenje 29. septembra 1973 v Kranju in če bi se dal še jaz posvetiti skupaj z njim. Po premisleku sem pristal na to. Skupaj z drugimi, ki so prejeli mašniško posvečenje, sva v ljubljanski stolnici prejela diakonsko posvečenje. Skupaj smo že prej opravili duhovne vaje, k jih je vodil spiritual g. Jože Vesenjaka, na Sveti gori nad Gorico. G. Vesenjaka naju je med počitnicami tudi nekaj ur uvajal v maševanje.

Posvečena sva bila 29. septembra 1973 v mestni župnijski cerkvi v Kranju. Posvetil naju je nadškof dr. Jožef Pogačnik, ki je bil tudi Janezov daljni sorodnik. Iz Kranja me je po večerji v župnišču peljal z avtom na moj dom, kjer sem imel naslednji dan novo mašo v moji župniji Svibno. Spominjam se, da je moji novi maši imel tudi uvod v sveto mašo. Janez je to znal lepo povedati. Po moji novi maši pa se je kmalu odpeljal v Kranj, kjer je popoldan v župnijski cerkvi novo mašo imel tudi on.

V 6. letniku smo se pač še pogosto srečevali tako v bogoslovju kot na fakulteti in si pripovedovali o raznih doživetjih na župniji. Janez je večkrat omenil, da ni bil versko vzgojen in da se je moral, ko je otroke spraševal pri verouku molitve, le te moral sam prej naučiti.

Ko smo imeli srečanja letnika smo ga radi poslušali, ker je znal marsikdaj povedati tudi kaj se dogaja v politiki.

Ko je Slovenija postala samostojna država in je bila pod Krenom v Kočevskem Rogu pogrebna sveta maša za pobite med vojno in po njej, je večkrat povedal, da je imel tudi on nekaj zaslug, da je ta sveta maša bila. O tej maši se je govorilo kot o spravi v Rogu, Janez pa je poudarjal, da »**to ni bila nobena sprava, ampak pogreb**«.

Nekaj mesecev pozneje se je pripeljal s svojim zdravnikom (mislim, da ga je on nekaj prej tudi operiral) in želel, da ju peljem h grobišču pod Krenom. Tako se je tudi zgodilo. Enkrat pozneje, mislim, da je bilo na nekem srečanju letnika, pa je izrazil željo, da bi tisti, ki smo pod Krenom nabrali prazne čavre/hilzne (žal mi ne pride na misel slovenska beseda), ki so ostale po streljanju zajetih domobrancev, da bi mu te dali, da bi se iz njih naredil kelih za kapelo pod Krenom. Pobral sem čavre, kar jih že nisem komu podaril kot spomin (eno sem podaril grofu Nikolaju Tolstoju, ki je prišel v družbi, mislim, da z g. Justinom Stanovnikom in še nekaterimi k meni v župnišče. Izrazili so željo, da jih

peljem h grobišču pod Krenom. Peljal sem jih tja. Tam je isti dan g. Filip Dorin snemal film, mislim, da mu je bilo naslov *Rogenrol* in je imel vlogo v njem grof Tolstoj. Po snemanju sem jih peljal nazaj v Staro Cerkev, kjer so se presedli v svoj avto in se odpeljali proti Ljubljani), in jih nesel Janezu, vendar ga nisem dobil doma, nekaj časa sem ga čakal, potem pa sem zavitek s čavrami dal v poštni nabiralnik.

Slišal sem, da je bil kelih iz tega material narejen, vendar pa ga v kočevskem župnišču nimajo, čeprav je bil namenjeno, da bi se ta kelih uporabljal pri mašah pod Krenom. Kelih se še vedno nahaja v župniji Trnovo.

Janez Pogačnik nas je nepričakovano hitro zapustil. Udeležil sem se pogrebne sv. maše zanj. Pred sv. mašo sem bil na razpolago v spovednici, med mašo pa sem bil med somašniki.

Anton Ferlic.

Andrej Sever: Nekaj bežnih spominov na trnovskega župnika Janeza Pogačnika

Prva srečanja z Janezom.

V bogoslovje sem se vpisal kmalu po maturi, leta 1969. Dobil pa sem poziv za služenje vojaškega roka. Datum prihoda v JLA je bil 23. avgust 1969. Takrat je služenje trajalo 18 mesecev, vendar so čas služenja skrajšali za en mesec. Domov sem prišel konec januarja 1971 in sem prišel v Bogoslovno semenišče v začetku marca, ko se je začel drugi semester študijskega leta. Počasi smo se bogoslovci spoznavali, najprej v svojem letniku. Stanoval sem v stolnem župnišču, na zajtrk, kosilo in večerjo pa smo hodili v »lemenat«. Po kosilu je bil obvezen postanek na terasi, kjer smo se pogovarjali, se spoznavali, po večerji prepevali / če je bilo toplo vreme /. Na terasi sem spoznal tudi Janeza. Običajno se je pogovarjal s Petrom Kovačem, bogoslovcem iz Kranja. Peter je potem študiral, mislim da kemijo, na »stara leta« pa je bil posvečen v stalnega diakona.

Janezovo mašniško posvečenje.

Študij Janezu ni delal večjih težav, zato je »preskočil« en letnik. Posvečen je bil skupaj s Tonetom Ferlicem, ki je zdaj župnik v Stari cerkvi pri Kočevju. Posvečen pa ni bil skupaj z ostalimi bogoslovci / 29. junija /, ampak jeseni, 29. septembra v Kranju. Ker sem doma iz Škofje Loke, me je povabil v Kranj, na mašniško posvečenje. Nekaj bogoslovcev nas je bilo ravno takrat na trgatvi v Vrhpolju pri Vipavi. Treba je bilo prekiniti trgatvev, oditi v Kranj, potem pa spet nazaj na trgatvev. Pri obredu posvečenja sem držal mikrofona. Kadar je bilo petje, sem mikrofona izklopil. Nisem pa vedel, da se bo to slišalo na posnetku. Ko je Janez pozneje poslušal posnetek mašniškega posvečenja, se je vedno jezil name zaradi škrtanja med obredom. Posvetil ju je nadškof Jožef Pogačnik.

Kaplan v Škofji Loki.

Svojo prvo službo, kot semeniški duhovnik, je Janez nastopil v Mavčičah. Naslednje leto pa je prišel v Škofjo Loko in ostal celih pet let. Takrat je bil v Škofji Loki za kaplana Andrej Glavan, ki je od 1. januarja 1975 upravljal novoustanovljeno župnijo na Suhi. Leta 1975 sva bila v Škofji Loki dva novomašnika, Jesenovec Janez in jaz. Odločila sva se, da bova imela novo mašo skupaj, somaševanje. Takrat je bilo v naši župniji zelo razgibano: župnik je bil Ivan Kos, Glavan je hodil na Suho, Janez pa je bil kaplan s polno zaposlitvijo. Imel je tudi po 23 ur verouka na teden. Petje je vodila uršulinka s. Cecilija Kobal, na orgle je igrala tudi Minka Müller, imeli smo tudi cerkovnika, Janka Pušarja. Župnišče je bilo drugi dom bogoslovcev, ki smo bili takrat že štirje. Za novo mašo je bilo treba izbrati pridigarja. Kar dolgo časa sva se z Jesenovcem odločala med različnimi duhovniki. Končno je zmagal Janez. Slovesnost je bila lepo pripravljena in tudi lepo izpeljana.

V tednu po novi maši sva oba novomašnika hodila na obisk k bolnikom, skupaj. Pogačnik nama je posodil zelenega »hrošča«; težava je bila, ker nisem našel vzvratne prestave. Pripeljala sva celega nazaj.

Novomašniki smo nastopili prvo službo 15. avgusta. Jaz sem šel v Dobrnič, Jesenovec pa v Šentvid pri Stični. To je bilo za eno leto. Nato sem bil kaplan na Črnučah.

Trnovski kaplan

Po petih letih kaplanske službe na Črnučah, je prišel čas premestitve. S škofom Leničem sva bila dogovorjena, da grem v Radeče. Bil sem ravno v župnišču na Črnučah, na kosilu, ko je pozvonil telefon. Župnik Feliks Zajec je rekel: »Za Vas je!« Klical je Pogačnik. Vprašal me je, če že vem, kam grem za kaplana. »Seveda vem, v Radeče«. Nato pa je rekel: »Ta varianta je odpadla. Nadškofu Pogačniku sem rekel, da te z veseljem sprejemem za trnovskega kaplana«. Pred nastopom kaplanske službe se mi je ponudila možnost, da grem za dva tedna v Toronto. To pa je bilo ravno v začetku avgusta, tako da sem v Trnovo prišel en teden kasneje. Večkrat mi je »očital« počitnice v Torontu. To pa je bilo bolj zato, ker sam še ni bil tam.

Z župnikom Pogačnikom sva lepo sodelovala. Oba sva bila še mlada, polna idej, časa sva imela skoraj preveč. Velikokrat sva hodila skupaj, predvsem ob sobotah popoldne, ko sva načrtno obiskovala družine veroukarjev na Rakovi Jelši.

Gabriel Tomšič: Spomini na prijatelja Janeza Pogačnika

Spomini na Janeza Pogačnika , našega trnovskega župnika in prijatelja so tako zame kot prav gotovo za mnoge, ki smo se srečevali z njim, nepozabni.

Kmalu po prihodu v trnovsko župnijo je nekega večera pozvonil pri nas doma . Odprl sem vrata in zagledal trnovskega kaplana in z njim župnika, ki ga še nisem poznal.

Gospod župnik je vzkliknil: »Pravi je ». Pri pregledu priimkov in imen sta ga namreč moje ime in priimek spomnila na asistenta za matematiko na gradbeni fakulteti, kjer je študiral. Bil sem pravi, pogovor med nami je tistega večera bil prav zanimiv in v zgodnjih jutranjih urah, smo se poslovili kot prijatelji.

Janez je bil del naše družine. Pogrešali smo ga, če kdaj ni mogel priti na družinsko praznovanje. Vedno smo ga bili veseli in pogovori z njim so bili dragoceni. Tematika pogovorov pa je bila zelo široka, od osebnih, družinskih problemov do pogovorov o kulturi, dogajanjih v cerkvi in v politiki.

Posebej sem mu hvaležen za odlične pridige. Užitek jih je bilo poslušati, premišljevati in seveda takoj po maši o njih spregovoriti s prijatelji, ki smo se po maši srečevali pred cerkvijo. Tudi Janez je vedno prihajal med nas in našel čas za nekaj besed z vsemi in z vsakim.

Vsesplošno kulturno dogajanje v Trnovem je z Janezom v polnosti zaživelo. Kulturni dogodki niso pritegnili samo nas Trnovčanov, ampak tudi mnoge druge. Imel sem priložnost osebno spoznati mnoge literarne ustvarjalce, likovne umetnike, igralce itd. Nepozabni so tudi družinski izleti, ki jih je skrbno organiziral Janez (Izrael, Irska ...). Mislim, da sem bil prav na vseh in vedno zelo zadovoljen.

Tudi Janezova ideja o »izletih samo za moške« je zaživela. Poleg zelo dobro sestavljenega programa izletov, so bili večeri , ki so bili namenjeni pogovorom, zelo prijetni in zanimivi. Verjetno sem eden redkih , ki sem se udeležil prav vseh izletov. Lepe spomine imam in hvala Janez.

In prišel je dan, ko sem se odpravil v župnišče, da bi se dogovoril za »maše«. Pridem v prvo nadstropje in vidim mrtvega Janeza. Poslovil sem se od velikega človeka in iskrenega prijatelja

Ostajajo le spomini in hvaležen sem mu, da sem smel biti jaz in moja širša družina del njegove trnovske zgodbe.

V Ljubljani, 10.01.2016

Ignacij Voje: Srečevanja z Janezom Pogačnikom

Z župnikom Janezom Pogačnikom sem se pogosto srečeval ob raznih prilikah. Povabljen je bil na nečakova družinska slavja. Moj nečak Matej Voje, prof. glasbe, je tudi član Slovenskega okteta.

Najožji sorodniki smo bili povabljeni na kosila v gostišču v Delnicah ob krstu Matejeve hčerke Manice, po prvem obhajilu sina Matevža in po birmi sina Anžeta.

Ponavadi sva sedela skupaj in se veliko pogovarjala o političnih razmerah pri nas in o dogajanjih v Cerkvi.

Pogrebni obred je opravil tudi po smrti mojega brata Marijana (Matejevega očeta) in njegove žene Meri (Matejeve mame). Več podrobnosti na teh srečanjih bi lahko posredovala Matej, ali njegov žena Minca.

Opozorim naj še na odmevne Prešernove proslave v trnovski cerkvi, kjer so po maši nastopili vrhunski slovenski pesniki. Zelo slovesno je bilo na proslavah dneva državnosti 25. junija, na travniku za trnovsko cerkvijo, povezanega z žeganjem.

Bil je tudi zelo aktiven član upravnega odbora Slovenske Matice (SM) in velikokrat poskrbel sredstva za njeno delovanje (npr. ozvočenje dvorane). Več bi lahko povedal glavni tajnik SM Drago Jančar.

Ob smrti župnika Janeza Pogačnika je imel zelo poglobljen govor na komemorativni seji SM član upravnega odbora g. Snaj.

Marjan Smole in Andreja Sedej: Spomini na Janeza

Marjan in Andreja, kako se vidva spominjata župnika Janeza Pogačnika, in njegovega prihoda v Trnovo?

Ja, midva z ženo sva bila v prvem mandatu pastoralnega sveta, tukaj v Trnovem. Ko je prispel nov župnik Janez Pogačnik, je že na prvem sestanku razvil svoj načrt delovanja v fari. Tako optimistično je vse povedal. Vsi smo ga gledali, vsi smo bili tiho, potem pa sem jaz le zinil, da mi je všeč prav to, da je tako optimističen.

Kako ste ga pa doživljali kot župnika?

Doživljal sem ga kot energičnega župnika. Tudi pridige so mi bile všeč, ker niso bile dolge. Zmeraj je hodil prav »po robu«. Vedno je povedal kakšno politično iskrico, kar je bilo nekaterim všeč, drugim pa ne.

Njegove maše pravite, da so bile kratke?

No, maše niso bile ravno dolge. Jaz sem si v glavnem pridige zapomnil. Pri pridigah je on zelo poudarjal red, glede zamujanja, glede maše, kdaj se konča, ko pevci nehajo peti. In to še danes drži. Če greš ti kam drugam po Sloveniji, ko je maše konec, g. župnik gre, pevci še pojejo, ljudje odhajajo, in ko je cerkev že prazna, pevci še vedno pojejo. V Trnovem pa še vedno velja, kot pri Janezu; maša se začne točno ob uri, konča se, ko pevci nehajo peti, tudi glede zamujanja še vedno velja, da se ne zamuja, no je še nekaj izjem. Janez se je tudi spotaknil ob tiste, ki se vsedejo na konec klopi, potem pa so nejevoljni, ko morajo vstajati, ko pridejo drugi. Janez je imel vse pod kontrolo.

Ja, pa tudi zbor je ukinil. Mešani pevski zbor. G. Marolt je orglal, bil je star že čez 80 let, dirigenta ni bilo, včasih je prišel tudi malo 'nabrglan'. In to je Janeza izgleda motilo. In pride po eni maši gor, mi odpojemo, on pa reče: »Zbor je ukinjen«. Potem pa smo šli malo poklapani dol, saj veš, kako je, ko je konec. Tudi na pastoralnem svetu je to povedal. Glavnina pevcev je potem šla k sveti Trojici. Peli smo še naprej, samo drugje. No, potem pa se je začel ustanavljat nov zbor, z mlajšimi pevci. No, je pa bila razlika očitna, zdaj je ta zbor praznoval že svojo 30. obletnico.

Janez je potem nov zbor močno podpiral?

Ja, seveda, ta zbor je Janez močno podpiral. On sam ni imel ravno posluha – ampak včasih je pa stvari kar dobro izpeljal. Najbolj zanimivo je bilo enkrat pri Vstajenju. Janez je držal monštranco, če se ne motim, in dal roko Faganelovemu sinu na ramo, da je lahko ta zapel vstajensko Alelujo. Znašel se je.

Janez je znal zelo pritegniti mlade?

Ja, to pa. On je znal z mladimi. Znal je z ljudmi. Pa s kulturniki tudi, s kulturniki sploh, pa s politiki. Na vseh področjih je bil aktiven. Večkrat smo ga videli tudi na televiziji. Tudi nas je malo politično vzgajal.

In kakšna so bila njegova kresovanja! Kako je nazdravljjal krog in krog z velikim steklenim kozarcem - kelihom! Mi smo šli domov, ko so petelini peli! Pa tudi politiki so prišli, Janša, Bajuk, Peterle, Krkovič. Za Slovenijo je Janez gorel! Domovina je bila njemu sveta!

Janez je brez dvoma imel velik vpliv na osamosvojitelje, kajne?

Ja, brez dvoma. Mnogi si nismo mogli niti zamisliti, da bomo nekoč imeli samostojno Državo Slovenijo. Pa smo jo dobili. No, pa najprej še glede žrtev povojnih pobojev. Zing. Petrovčičem sva se enkrat pogovarjala, da smo ob tej osamosvojitveni vojni Slovenci pravzaprav »prilično poceni prišli skozi«. Ampak zapomniti si moramo ... rekel sem mu, dobro si zapomni: »Življenja za to Državo Slovenijo so dali vsi tisti pobiti, ki so jih pobijali med 2. svetovno vojno in po njej! To je bila cena za samostojno in neodvisno Slovenijo! Točno tako!«. Tone Kuntner je enkrat ob nekem govoru v Trubarjevi domačiji na Rašci rekel »Niti ne vemo ne, da smo Slovenci izvoljeno ljudstvo!«

Imate še kakšne spomine na župnika Janeza Pogačnika?

Ja, z Janezom smo hodili na romanja moških, enkrat smo šli h Gospe sveti, pa v Rimu smo bili, bivali smo v *Slovenicum*, pa v Assisiju, kjer se je g. Mevlja izgubil, pa v Frascatiju smo bili, kjer smo peli, tam je bil g. Caccamo, Rosario Caccamo, ki je bil pretendent za župana Rima, poročen s Primorko, velik prijatelj Slovencev. Zapel nam je *Santo Lucio* v slovenščini. Ker pa je imel rojstni dan, smo mu v Frascatiju tudi mi zapeli *Zadoni nam zadoni!* - to je edina prava slovenska rojstnodnevna pesem, ne pa tiste ameriške ...

Imeli smo tudi romanja zakonskih parov.

Ko smo enkrat bili v *Slovenikumu*, ki je bil takrat edina mednarodno priznana ustanova za Slovenijo in Slovence izven Jugoslavije, je bil z nami tudi dr. France Bučar. V *Slovenikumu* je imel Bučar izjemen govor, ki mu ni bilo kaj očitati. Janez Pogačnik je Franceta Bučarja izjemno spoštoval ... kljub temu, da je moral vedeti, da je bil France Bučar oznovec, da je bil oficir v času, ko so vračali zajete domobrance, da je bil tajnik Ivana Mačka ...

Še nekaj sem se spomnil, nekje morajo biti še ene jaslice, ki sva jih naredila z Boštjanom, te jaslice je imel Janez v kapeli na oltarju, kjer je zdaj Finžgarjeva galerija ...

Enkrat sem bil na sestanku staršev ... Janez se je jezil na tiste starše, ki otroke pošiljajo v cerkev in k verouku, sami pa ne hodijo v cerkev ...

In še ena otroška anekdota, ki nam jo je povedal Janez ... ena punčka je napisala domačo nalogo o ljubezni ... napisala je »*Naš petelin je danes dopoldne ljubil že 10 kokoši*« ...

Andreja, kako se pa ti spominjaš Janeza?

Ja veš, jaz sem njegov letnik. 1946. Jaz sem malce starejša od Janeza, rojena sem v januarju. Spominjam se krsta nečakinje Polone, rojene leta 1979, tega se dobro spominjam, drugače pa kakšnih ekstra kontaktov ni bilo. Nisem bila v nobenem od njegovih trnovskih krogov. Ko pa smo imeli misijon v Trnovem, 1990 ali 1991, je k nam pripeljal p. Filipa. Spominjam se tudi, da se je zelo dobro razumel z Ivčem, s svojim kaplanom Ivanom Jagodicem, sedanjim župnikom v Šentvidu nad Ljubljano, veliko sta skupaj preživela, oba sta bila Gorenjca ... Rad je jedel. Na kosilo je večkrat prihajal k Smoletovim, pa tudi k Peršinovim in Dominikovim je velikokrat prišel ...

G. Marjan, k vam je Janez večkrat prihajal na kosilo, kajne?

Da, k nam je večkrat prišel na kosilo, ali na večerjo. Večkrat smo ga povabili. Enkrat je ženi rekel »Ga. Marija, jaz moram malo shujšati, tu pri vas se pa res ne morem ubraniti«. Ja, celo življenje je hujšal, rekel je, da je »že čez 200 kil shujšal«.

Janez je bil gradbenik, statik, leta 1999 je prenovil trnovsko cerkev.

Prenova cerkve je bila res nekaj neverjetnega. Vse je bilo razorano, ko so sanirali temelje. Če ne bi Janez prenovil cerkve pri samih temeljih, bi se cerkev še naprej nagibala. Tako, kot je to storil Janez, ne bi znal cerkve prenoviti noben drug župnik.

G. Marjan, nekaj ste hoteli povedati tudi o križu s Trnovske ulice ...

Ja, jaz imam zelo staro sliko tega križa, jo bom prinesel. Janeza sem opozoril na tisti križ na vrtu mesarja Jagodica. Rekel sem mu »G. župnik, to je tako lep križ. Zdaj, ko bodo gradili bloke na Jagodicevem vrtu, dajte ta križ dobiti!« ... Janez mi je rekel ... »Sem že rekel 'Kokotu' Jagodicu /bil je bobnar pri Bojanu Adamiču/, pa mi je rekel, da je križ že oddan (!?)«. Ta križ je (bil) res zelo lep!

Potem pa se je župnik Janez Pogačnik leta 2003 nenadoma poslovil.

Ja, Janeza je na hodniku našel g. Bohinc. Jožica Žabkarjeva nas je prva poklicala, in nam sporočila, naj gremo hitro v cerkev.

Žalostna novica nas je zelo prizadela. Bili smo presenečeni in pretreseni, saj je imel prejšnji dan še mašo, sedaj pa ga ni več. In ga nikoli več ne bo med nami.

(Po tonskem posnetku z dne 26.1.2016 zapisal Mitja Borko)

Zvone Hribar: Prigodnica

Spominjam se anekdote, kako sva s pokojnim župnikom Janezom leta 1999 sodelovala pri snemanju javne radijske Božične oddaje na Gorjušah 20. decembra.

Majhna dvorana je bila nabito polna, bil je zares en lep predpraznični večer.

Po končani prireditvi smo se skupaj s študentskim oktetom, dobre volje z njihovim vodjo Igorjem Švaro odpravili v Vodnikovo gostilno na Koprivniku.

Žal za zaslužno "malico" po uspešni prireditvi niso imeli nič primernega, "mamo samo zamrznjene klobase" je bil odgovor točajke.

"Ja, a se potem da vsaj kaj spit?" je bilo Janezovo vprašanje.

"Liter rdečega bi naročil, od kod pa je?", nadaljuje župnik.

"Ne vem!" odgovori točajka, "Prinesite kar 2 litra, bomo mi ugotovil od kod je!" duhovito nadaljuje Janez in konča z besedami: "No, v tole gostilno sem pa res prišel kar trikrat: prvič, zadnjič in nikoli več!"

Matej Metlikovič: Janez Pogačnik, nekaj spominskih utrinkov

Za Janeza Pogačnika sem prvič slišal kot gimnazijec, od prijateljev, ki so se udeleževali srečanj za mlade v kranjskem župnišču. Na enem od teh večerov jih je obiskal Janez Pogačnik, takrat študent teologije, in spregovoril o svoji življenjski poti in odločitvi za duhovniški poklic.

To je bil čas, ko so bila v zraku iskanja duhovne, umetniške in nazorske alternative takratni marksistični družbeni ideologiji, ki je religijo in Cerkev vztrajno pošiljala na »smetišče zgodovine«. Prav zaradi tega pa je vzbujalo posebno zanimanje, kadar se je kakšen viden posameznik javno opredelil za verujočega ali kot nekdanji ateist spregovoril o svojem spreobrnjenju in vstopu v Cerkev.

O Janezu Pogačniku kot duhovniku sem pozneje še nekajkrat slišal, osebno pa sva se srečala šele sredi osemdesetih let. Bilo je na večer Prešernovega dne, leta 1985, ko me je, likovnega sodelavca krščansko usmerjene študentske revije Tretji dan, njen tedanji odgovorni urednik dr. Janez Gril povabil s sabo v trnovsko župnišče, da me seznanim z župnikom Pogačnikom.

Hitro sva našla stik (tudi zato, ker sva bila oba doma iz Kranja). Pogovor je kmalu zašel v območje kulture. Posebej sva se dotaknila vprašanj, kako se lahko v umetnosti izrazijo religiozne izkušnje ter kakšno je razmerje med umetnostjo, duhovnostjo in krščanskim izročilom. Vsi trije smo ugotavljali, da bi morala Cerkev, kot oznanjevalka pomena človeka kot osebe in njegove vpetosti v območje božjega, odpreti prostor sodobni umetnosti kot avtentični govornici sodobnega človeka. Posebej tisti umetnosti, ki je zaradi odpiranja humanistično religioznih tem odrinjena bolj ali manj na obrobje osrednje umetniške scene.

Med pogovorom se je spontano porodila zamisel o možnosti umetniških razstav v trnovskem župnišču. Župnik Janez me je povabil, da postavim svojo razstavo v tedanji zimski kapeli sv. Križa, in to junija, ko bodo praznovali dvestoto obletnico župnije. Ob tej priložnosti naj bi kapelo predelili in večji del spremenili v galerijski prostor, ki bi ga poimenovali po nekdanjem župniku in pisatelju F. S. Finžgarju.

Do razstave je res prišlo, odprli smo jo v sredo, 26. junija 1985. Uvodno besedo je napisal in prebral Taras Kermauner, mislec, ki je takrat v svojih zapisih pričeval tudi o svoji duhovni poti v krščanstvo. S poglobljeno analizo mojih del je opozoril na kontekst tedanjega kulturno-duhovnega in ideološko-političnega trenutka.

Med drugim je zapisal tudi pomenljivo misel: »Danes je treba jasno in glasno povedati, da slovenska kultura izhaja tako iz razsvetljenskih, ateističnih, tudi antiteističnih, humanističnih virov kot iz krščansko religioznih; oba tokova sta večkrat v nasprotju, mnogokrat – večkrat kot mislimo – pa v soglasju ali se svojevrstno, tudi prikrito, prepletata.« Mislim, da je s to izjavo nakazal tudi smer kasnejšega delovanja župnika Janeza Pogačnika, ki je pod streho trnovskega župnišča in cerkve v naslednjih letih oz. desetletjih odpiral prostor dialoga med sodobno slovensko kulturo/umetnostjo in krščanstvom.

Zaradi prijateljskega Pogačnikovega gostoljubja sem imel v naslednjih letih še večkrat priložnost sodelovati v Finžgarjevi galeriji. Že jeseni istega leta sem tam s krajšim razmišljanjem predstavil prvo samostojno slikarsko razstavo slikarke in arhitektke Marte Jakopič Kunaver. Nepozabni so bili večeri, ko nas je - ustvarjalce in ožji krog udeležencev - po slovesnem uvodnem dogodku župnik Janez povabil k sebi v prvo

nadstropje na prigrizek in kapljico odličnega vina. Ob takšnih agape so se nam še bolj razvezali jeziki, načrti za prihodnost pa so dobili svežega poleta.

Janez Pogačnik je bil ustvarjalno razigran gostitelj, vedno navdušen za nove zamisli in možnosti nadaljnjega sodelovanja. Zagotovil mi je, da so mi vrata Finžgarjeve galerije odprta in da sem dobrodošel, ko bom želel predstaviti kakšen nov cikel svojih del. Res sem leta 1989 dokončal štirinajst platen križevega pota, ki sem ga ustvaril za manjšo župnijsko cerkev v Luki na Dugem otoku.

Preden sem slike prepeljal tja, sem jih predstavil v Finžgarjevi galeriji, ki se je takrat še vedno uporabljala tudi kot sakralni prostor. Odprtje razstave, na ogled je bila od 19. do 25. novembra, smo izvedli kot zaključni del versko kulturnega večera, ki se je začel v trnovski cerkvi z mašo, po njej je pesnik in igravec Tone Kuntner prebral nekaj svojih pesmi o trpljenju, moja dela pa je predstavil dr. Ivan Štuhec, ki je napisal tudi tekst za zloženko.

Še en spomin me veže na župnika Janeza. Bilo je tik pred božičem, 22. decembra 1990, ko je v Finžgarjevi galeriji Marta Jakopič Kunaver razstavila nove ilustracije za božično slikanico, slike in knjigo pa je predstavil dr. Taras Kermauner.

Seveda nas je tudi tokrat po končani predstavitvi župnik povabil k sebi. Beseda je spet dala besedo in Kermaunerju, ki je prav takrat zaključeval daljši tekst o Francetu Balantiču za Celjsko Mohorjevo družbo, se je med pogovorom utrnila misel, da bi lahko jaz, z oblikovanjem naslovnice in ciklom ilustracij, opremil to knjigo. In res, spomladi, tik pred osamosvojitveno vojno, je bilo moje delo končano, knjiga pa je izšla pozno jeseni istega leta, prav ob sedemdesetletnici pesnikovega rojstva.

Tretjo samostojno razstavo v Finžgarjevi galeriji sem pripravil konec junija 1991, spet ob župnijskem prazniku sv. Janeza Krstnika. Z razstavo smo želeli počastiti tudi težko pričakovano razglasitev republike Slovenije kot samostojne države, razstava pa je bila tudi del kulturno umetniških dogodkov ob prvem srečanju Svetovnega slovenskega kongresa. Na ogled naj bi bila od 23. do 30. junija, kulturni večer s predstavitvijo je bil napovedan za 27. junij 1991. Prav tistega dne pa so se začeli odvijati dramatični dogodki osamosvojitvene vojne za Slovenijo. Že dopoldne me je poklical prijatelj Ivan Štuhec, ki naj bi imel zvečer uvodno besedo ob razstavljenih delih, in me obvestil, da zaradi tankov in blokad na cestah ne more priti iz Maribora v Ljubljano. Kmalu zatem je sledil še telefonski klic, s katerim sem bil vpoklican v teritorialno obrambo. V eni uri sem se moral zglasiti v svoji enoti! Vse navdušenje nad praznovanjem samostojnosti Slovenije in kulturno umetniškim večerom v Finžgarjevi galeriji je v hipu zdrknilo na tla »zgodovinske realnosti«! Župnika Janeza sem takoj obvestil, da me zvečer ne bo v Trnovo, ker me čakajo druge (zame in za mojo družino skrb zbujajoče) obveznosti.

Napovedani kulturni večer je seveda iz razumljivih razlogov odpadel, čeprav je bila razstava postavljena in so bila vabila razposlana. Kot vojak slovenske vojske sem bil priključen enoti, ki je varovala Ljubljano z vrha grajskega hriba. Od tam sem, z dokajšnjo mero tesnobe v svojem »pacifističnem srcu«, v prvih dneh vojne za Slovenijo zrl na povsem prazno mesto pod seboj, pogled pa mi je pogosto nostalgичno zaneslo proti trnovski cerkvi in bližnjemu župnišču, kjer so bila razstavljena moja nova dela.

Hvala Bogu se je zame in za našo enoto vse dobro izšlo - najbolj dramatično je bilo pričakovanje zračnega napada, mi pa smo bili protiletalska enota! - in tudi Slovenija ni ostala dolgo v vojnem primežu.

Ko sem se po nekaj tednih vojaščine spet vrnil v civilno življenje, sem takoj poklical župnika Janeza. Povedal mi je, da je bila galerija v tistih dneh negotovosti zaprta, potem pa da je moja dela pospravil na varno in da jih lahko kadarkoli prevzamem. Ko sem prišel ponje, sva si na kratko izmenjala nekaj vtisov iz vojnih dni ...

Kasneje sva se še nekajkrat srečala, a bolj po naključju, in do kakšnega sodelovanja ni več prišlo. Časi so se spremenili, pred mano kot tudi pred župnikom Janezom pa so se pojavili novi ustvarjalni izzivi in nove naloge.

Matej Metlikovič, 11. januar 2016

Mihael Kušar: Spomini na trnovskega župnika Janeza Pogačnika

Mojih spominov na pokojnega župnika Janeza je veliko. Lepih in toplih. Nekaj jih zapisujem.

Nepozabni so kulturno zabavni večeri in druženje v Finžgarjevi kleti v župnišču. Okrog Janeza so se zbirali umetniki in kulturniki, tudi takšni, ki se sicer niso počutili preveč domači v Cerkvi.

V jeseni leta 2001 je Janez skupaj z Jožetom Hudečkom organiziral ekskurzijo, lahko bi rekli umetnostno zgodovinsko obarvan izlet v Toscano. Bilo je poučno, lepo, nepozabno. Obiskali smo več umetnostno zgodovinskih krajev v Toscani. Poleg g. Hudečka nam je veliko zanimivega povedal tudi sedaj že pokojni arheolog, akademik g. Gabrovec.

Zelo drag mi je spomin na mojo 60-letnico, 1. septembra 2002. Janeza sem prosil, če lahko praznovanje začnemo s sveto mašo, na katero bi povabil goste, ki sem jim skupaj z vabilom poslal majhne kuverte, kamor bi lahko oddali svoj dar po lastni presoji in zmožnostnih za cerkvene potrebe (zdi se mi, da se je takrat še zbiral denar za obnovljene orgle) namesto darila zame. Mojo obletnico je prijazno in obzirno vključil v sveto mašo. Pred blagoslovom mi je čestital in se zahvalil za gesto. Vse moje goste, tudi tiste, ki sicer ne hodijo v cerkev pa navdušil s svojo pristnostjo in toplino.

Nekaj dni pred njegovim rojstnim dnevom, ki je bil potem tudi njegov rojstni dan za večnost, sem ga vprašal, kdaj mu lahko prinesem »sacherico« za rojstni dan, kakor sem večkrat naredil.

Odločil je, da kar na rojstni dan. Res sem mu jo spekel in odnesel okrog 17. ure, kakor sva bila dogovorjena. Voščil sem mu zdravja in blagoslova, on pa je odšel na praznovanje s prijatelji, mislim da k Žabarju. Zdel se mi je tak kot vedno. Dobro razpoložen, prijazen, vesel darila. Nisem slutil, da ga zadnjič vidim. Še isti večer je umrl.

Janez je bil zelo priljubljen, trnovski župniji je pustil izjemen pečat, prav tako pa med kulturniki, pri Novi reviji, Demosu. Hvaležen in vesel sem, da sem ga poznal in bil deležen njegove srčne dobrote.

Bog ti daj večni mir in pokoj, in hvala ti dragi Janez za vse!

Mihael Kušar

Ljubljana, 11.1.2016

Viktor Konjar: Medsebojno spoštovanje

Na prvi pogled se zdi, da ni prav veliko tega, kar je v moji zavesti in občutjih shranjeno kot spomin na trnovskega župnika Janeza Pogačnika, ko pa z zapisovanjem sledim pobudi, naj ob njegovi nedočakani sedemdesetletnici zabeležim nekaj svojih še živih pričevanj o stikih in srečanjih z njim, sprevidim, da tega vendarle ni tako malo.

Nisem sicer sodil v njegov ožji prijateljski krog, a sem bil z njim ne glede na to v dokaj pogostem stiku. Preden sem prvič pozvonil na vhodnih vratih trnovskega župnišča, da bi se pogovoril z njim o morebitni včlanitvi ljubljanskih duhovnikov v sindikalno združenje, ki ga je pod okriljem svoje *Culturae Europae* s somišljeniki snoval takrat vsestransko dejavni Rudi Klarič, Pogačnika še nisem osebno poznal, marsikaj pa sem o njem vendarle vedel.

Eden izmed njegovih zvestih ministrantov je bil namreč tudi moj sin Žiga Konjar, ki mi je večkrat poročal o svojih doživljanjih z mladim ljudem in predvsem kulturnikom naklonjenim trnovskim župnikom. O včlanitvi duhovnikov v snujoči se alternativni sindikat se ob mojem posvetovalnem obisku v njegovi pisarni sicer nisva dogovorila, saj mi je dal vedeti, da se duhovnikom ni dovoljeno politično angažirati, pa mi je predlagal, naj se oglasim pri tedanjem nadškofu dr. Šuštarju.

Temu in takemu napotku si seveda nisem drznil slediti, zato nameri, za katero me je prijateljsko angažiral Rudi Klarič, žal nisem zmozel izpolniti. Nedolgo kasneje sem pred vhodom na svoj stalni trnovsko-murgelski naslov ob vrnitvi z dela domov naletel na moža v vetrovki in s kolesom prislonjenim na vrtno ograjo. Pozdravil sem ga, ne da bi ga bil na prvi pogled spoznal, on pa mi je z nekoliko osuplim izrazom na obrazu pojasnil: "Župnik sem. Se me ne spomnite?"

Sedla sva v naš zimski vrt. Moja žena mu je postregla s sveže ocvrtimi jurčki, z veseljem si je nasul nanje precejšnje prgišče popra in se, ne da bi imel karkoli za bregom, prepustil sproščenemu in odprtemu pogovoru. Beseda je med drugim nanesla tudi na njegovo zavzeto sodelovanje v programskem svetu RTV, katerega član je bil, pa hkrati na delovanje v predsedstvu *Svetovnega slovenskega kongresa*, kamor je bil prav tako izvoljen.

Ker sem prek medijev sledil njegovemu aktivnemu udejstvovanju v obeh gremijih, sem z zanimanjem prisluhnil njegovim pogledom na dogajanje na teh "frontah", seveda brez vsakršnega namena, da bi mu oporekel "političnost" obojnega delovanja. Izrazil pa sem mu svoje začudenje, da se tako radoživo udeležuje spopadov s predstavniki nasprotnega pola v obeh "telesih". Jaz sam tovrstnim konfrontacijam nisem in nisem bil privržen. Janez Pogačnik se na mojo pripombo, češ da mi nenehno slovensko pričkanje med poloma slovenskega "kulturnega boja" ni ljubo, ni neposredno odzval, a je bilo očitno, da ostaja na drugem bregu. "Sprašujem se," sem mu rekel, zakaj se med seboj ne znamo razumeti in se spoštovati, četudi pripadamo raznoterim prepričanjem. Sprla se seveda nisva. Vsaj med nama je ostalo prijazno medsebojno upoštevanje.

Sam sem se z veseljem ob vsakoletnem Prešernovem prazničnem dnevu odzival na župnikova povabila k maši v trnovski cerkvi, kjer sem zavzeto sledil njegovim nagovorom in si za vselej zapomnil njegovo dalekosežno misel, da »*oltar v teh časih duhovnega upada potrebuje umetnost in umetnost potrebuje oltar*«, nad čemer smo se vsi, ki nam je tega mar, še kako dolžni zamisliti.

Vselej se bom rad spominjal tudi vsakoletnega snidenja dejavnikov slovenske državniško osamosvojitvene vznesenosti na veseli junijski praznični dan na vrtu trnovske župnijske cerkve. Slavje, pripravljeno na Pogačnikovo pobudo, je bilo veliko več kot samo veselo druženje udeležencev v javnem življenju. Bilo je praznovanje v pravem in najboljšem pomenu besede.

Nič kaj rad pa se ne spominjam dneva, ko mi je sin nekoliko zgroženo sporočil, da mora na vrat na nos pohiteti v trnovsko geriatrično bolnišnico, kamor so župnika, ki ga je zaman iskal v župnijskem poslopju, zjutraj urgentno odpeljali zaradi nenadnega srčnega kolapsa. Še istega dne smo zvedeli, da so mu, takrat devetinštiridesetletnemu, vstavili nekaj srčnih bajpasov - in si je razmeroma hitro opomogel.

V letih, ki so sledila, sva ga z mojo ženo nekajkrat povabila v najin zeleni vrtni paradiž, kjer se je očitno dobro počutil in bil po obedu voljan posedeti v radoživem klepetu.

Kot strela z jasnega pa je po destih letih med nas treščilo boleče oznanilo, da se je župnik nekega večera po vrnitvi z obiska pri prijateljih na župnijskem stopnišču zgrudil in umrl - na večer svojega sedeminpetdesetega rojstnega dne. Vedeli smo sicer, da so ga pred tem v kliničnem centru pripravljali na zamenjavo deset let s pridom uporabljanih spodbujevalnikov, vendar mu je bilo pred operativnim posegom dovoljeno za kratek čas, prav zaradi rojstnega dne, oditi domov. Žal se na kliniko ni več vrnil.

Župnikova smrt nas je vse prizadela.

Z ženo sva se pridružila častitljivo veliki množici pogrebcev, zbranih v novi cerkvi na Žalah. Bil je ledeno mrzel februarSKI dan. Dobršno število vseh, ki smo prišli na tisto zadnjo pot, je moralo počakati na prostem, saj v cerkvi ni bilo prostora za vse. Ne oziraje se na mraz, smo zdržali in se po dveh urah čakanja vključili v pogrebni sprevod, ki se ga je med drugim udeležilo kar štiriinosemdeset duhovnikov iz vseh delov Slovenije.

Bil je eden najbolj veličastnih pogrebov, kar jih pomnim. Janez Pogačnik si ga je zaslužil. Zaslužil si je tudi moj trajni spomin.

Tine Jaklič: Družina Jaklič in spomini na Janeza Pogačnika, župnika v Trnovem

Bližje smo se spoznali, ko je naš starejši sin Mark pričel obiskovati prvi razred veroučne šole. Prosili smo Janeza, da bi skupaj z Markom k verouku prihajal tudi njegov 5 letni bratec Klemen. Janez je bil navdušen in tako je predšolski Klemen redno prihajal k verouku in s starejšimi »sošolci« trl uganke kateheta Janeza. Namesto spričevala, je ob koncu leta dobil podobico s potrdilom in odličnimi ocenami. Ko sva z ženo prihajala po najina fanta, sva ob eni taki priložnosti slišala ob priprihtih vratih eno od ugank, ki jo je učencem postavil Janez: » Kdo je ta, ki pri »Jaklič« stanuje, pa ni Mark?« In vsi v en glas so zavpili: »Klemen!«

Ob neki drugi priložnosti je veroukarjem takole obrazložil greh nevoščljivosti: »Pri nevoščljivosti je dvakrat narobe: nič od tega nimaš, pa še greh je!« ...

Preko najinih otrok se je naša družina prijateljsko povezala z Janezom Pogačnikom – trnovskim župnikom. To prijateljstvo smo gojili obojestransko. Janez je rad prihajal k nam v Murgle, posebej v jesenskem in zimskem času, ko je v naši hiši v kaminu plapolal ogenj, in smo ob njem prijetno kramljali o vsakdanjih rečeh pa tudi o teoloških in političnih vprašanjih. Ob neki taki priložnosti nam je zaupal trenutek svojega spreobrnjenja, ko ob pogledu na sveto evharistijo v neki cerkvi ni mogel več pozabiti svojega silnega notranjega pretresa, po katerem je dozorela njegova odločitev za duhovništvo.

Z leti, ki so tekla, smo se tako vse bolj spoznavali in zblíževali. Očitno ga življenje naše družine, ki je živela v stilu svobode in sproščenosti, ni motilo. Prihajal je k nam s svojimi kaplani, ki so se vrstili (Andrej, Ivč, Janez...) in znanci na krajše obiske in debate.

Tradicionalno pa smo se vsako silvestrsko noč po polnoči dobili pri nas na polnjeni zeljnati glavi in veselem razpoloženju nazdravljali novemu letu.

Janez je bil magnet za mlade ljudi in izjemen organizator. V cerkvi in izven nje so mladi z veseljem vse urejali po njegovih navodilih.

Leta 1984, ko se nam je rodil tretji otrok – naša Tina, je tudi naju z ženo nagovoril, da sva z dojenčico Tino odigrala sveto družino na oltarju pri otroški polnočnici.

Vsa ta aktivnost se je rojevala zaradi njegove povezanosti s farani, njegove ustvarjalnosti, sposobnosti organiziranja ... Enostavno mu ni bilo mogoče odreči, ko je prišel na dan z idejo.

Bolj ko smo se bližali slovenski osamosvojitvi, bolj intenzivni so postajali tudi naši pogovori o tej temi ob naši domači okrogli mizi. Spominjam se, da je nekega dne prišel z idejo o možni jugoslovanski konfederaciji, ki jo je dobil od vplivnega prijatelja dr. Franceta Bučarja. To idejo smo vsi, ki smo sedeli okrog mize, kategorično zavrnil. Znana je njegova izjemna vloga, ki jo je v povezanosti z Novo revijo, osamosvojitelji in aktualno politično oblastjo, opravil v tistih eruptivnih časih našega osamosvajanja. V župnišču so redno potekali pogovori med najvplivnejšimi člani takratne leve in desne politične opcije.

In kakšen odnos je imel Janez do povezanosti med vero in umetnostjo? Nekega dne sva se srečala na dvorišču trnovske osnovne šole, ko je bil ravno namenjen na sestanek z učiteljicami. Navdušeno mi je omenil svoje ideje, da bi bolj združeval umetnost in vero, saj je lepota en del svetosti, je rekel.

Po tem dogodku sem opažal, da se je pričel vse bolj družiti z umetniki (Jemec, Tršar, Bernik, Suhadolc ...), kar se je kasneje izkazalo za dobro in koristno. Ob obnovitvi trnovske cerkve so prav ti umetniki pustili na njej tak pečat, da je pridobila značaj božjega svetišča, katerega duhovne sadove prejemamo še danes ob vsakem obisku naše cerkve in ob vsaki božji službi.

Biserka in Ivan Dominik: Janez Pogačnik, naš župnik in prijatelj

Janez Pogačnik, naš župnik in prijatelj, je bil izjemen človek.

K nam je rad in pogosto prihajal. Na kratek obisk, ali nedeljsko kosilo, napovedan, ali nenapovedan. Vedno smo ga bili veseli.

K nam ga je prvič pripeljal takratni kaplan Jože Erjavec. Še danes se spomnim, da sem prišla z otroki domov iz službe in šole, ona dva pa sta stala na dvorišču in čakala.

Kaplan Jože je rekel: *»Pripeljal sem vam predstaviti vašega novega župnika, in vi ste prvi, h katerim sem ga pripeljal.«* Bilo nam je malo nerodno, ampak ob njegovi neposrednosti smo hitro *»prebili led«* in (p)ostali prijatelji do konca.

Dolgoletna tradicija je bila, da smo se z Janezom po vsaki 11. maši dobili v gostilni *»Pod vrbo«*, ali na *»Livadi«*. Miha Peršin, Karel Urbančič, Kosi in Zupan, in ing. Urbanija, ki ima Sax Pub.

Nazadnje, v nedeljo 2. februarja 2003, po povratku iz bolnice, sem po maši pogledal proti župnišču, in Janez mi je iz okna pisarne, kjer je zastava, zaklical *»Počakajte me po 11. maši!«* Jaz sem bil kar vzhičen, ko sem ga videl, saj nisem vedel, da je že prišel iz bolnice.

(... 18. januarja smo bili na Pučnikovem pogrebu, tam se je prehladil, potem je šel v bolnico, 2. februarja pa je bil doma ...)

Potem smo šli na Livado, rekel mi je *»Ivan, pripelji me čim bližje vhoda v gostilno«*. Tam sta bila že Miha in Karel. Tam smo spili en kozarček vina, potem pa smo šli k nam na kosilo. Na kosilu je sinu Blažu za god dal naslikane jaslice.

Na kosilu je Janez rekel: *»Če bi še enkrat živel, bi delal isto, kar sem, ubral bi isto pot«*.

Slutil je, vedel je, da ne bo dolgo. Slutil je, zakaj so odlašali z operacijo, ker so ga stalno prestavljali. Tretji *»by-pass«* pomeni, da je *»garancija že mimo«*. Tudi Pučnik je imel isto.

Prehitro je živel, in izgorel, eni, ki živijo 100 let, ne doživijo tega, kar je doživel on.

Biserka je vedela, da bo imel v četrtek 6. februarja 2003 rojstni dan. Spravila je steklenico viskija in nekaj pršuta, pa nekaj za g. Bohinca, da bi lahko Juršičeva Anica, ki je v župnišču gospodinjala, postregla gostom.

Po kosilu mi je Janez rekel: *»Ivan, daj zapelji me v farovž«*. V župnišču se je mimogrede oglasil pri mami, ki je stanovala v spodnjem stanovanju v veži. Zelo ga je skrbelo za mamo. Edino to ga je skrbelo, kaj bo po njegovi smrti z njegovo mamo. Odprl je vrata in rekel *»Kaj počneš?«* Komaj je hodil po stopnicah, to je bilo v nedeljo. V četrtek je umrl.

Spomini kar vrejo!

Velikokrat se je pripeljal k nam. *»Imaš kaj, samo juhica mi je pomembna«*. Vedno je s seboj pripeljal tistega, ki je birmoval, tudi Kvasa je pripeljal.

Ni bil zamerljiv. Njemu si lahko rekel, no vsaj pri nas, in pri Peršinovih, *»Janez, to pa ni prav«*, in smo se pogovorili. Blaž je bil ministrant, z ministranti so se znali tudi skregat, a ko se je ohladil je prišel, in se je znal opravičiti. No, in potem je bilo spet vse v redu. Fantje so hodili za njim kot ovce.

Janez je imel tudi načrte za kripto pred oltarjem, oz. ob straneh, v kateri bi polagali žare.

Imel je tudi načrte za dom onemoglih, potem, ko je ideja o nunciaturi propadla.

Verzija je bila za dom, ker je upal, da bo v domu enkrat lahko živel. Rekel je, da bo v pritličju doma onemoglih za otroke naredil slaščičarno. Za otroke, ki prihajajo k verouku. Janez je znal razmišljati o ljudeh in za ljudi.

Tudi to leto smo razmišljali, kam bomo šli na izlet. To je bila domena moških.

No, ko je 2. februarja 2003 prišel na nedeljsko kosilo, je bilo to naše zadnje skupno kosilo z njim. Ko smo se poslavljali, smo vsi čutili, najbolj pa on, da je to zadnjič, ko se vidimo. Takrat so bile vse besede odveč, samo stisk roke in blagoslov je ostal.

V obdobju med našim prvim iz zadnjim srečanjem pa so bili številni lepi dogodki: krsti, prva obhajila, birme, vedno je bil z nami, z njim pa kaplan, škof.

Vedno je rekel: *»Pri vas vem, da bo vse v redu«* in mi smo se potrudili, da je bilo.

Biserka in Ivan Dominik

Andrej Tomelj: Sledi Janeza Pogačnika

Osnutek razmišljanja o župniku Janezu Pogačniku me je na moje veliko začudenje spomnil na litanije. Naj tak osnutek obdržim in ob tem tvegam očitke, da se norčujem iz te ljudske pobožnosti? Ne norčujem se, tvegam pa, da bom narobe razumljen tako pri podnaslovih kakor tudi pri opisovanju srečevanj in dogodkov, kjer v zapis pogosto vpletam osebna opažanja in doživljanja.

Imel sem velik privilegij, da sem se spoznal in se srečeval s tako zanimivo in svojevrstno osebnostjo, ki je pustila globoko sled v župniji, slovenski cerkvi, narodu ter spočeti in rojeni slovenski državi.

Janez gostoljubni

V nobenem župnišču nisem bil in tudi zagotovo ne bom deležen tolikšnega gostoljubja, kot sem ga bil užil pri Janezu. Od številnih v naprej pripravljenih, ali pa naključnih gostij so mi v spominu zlasti tiste za sveti večer. Okrog sebe je za ta večer zbiral sorodnike, ter znance in prijatelje, za katere je predvideval, da utegnejo biti osamljeni. Ni rekel, ampak je vedel, »da človeku samemu ni dobro biti«, še zlasti na sveti večer. Svojevrsten pečat prijetnim srečanjem v jedilnici župnišča je dala požrtvovalna gospodinja gospa Draga.

Janez družabnik

Iskriv in duhovit kot je bil, je znal pritegniti ljudi in oblikovati različne (neformalne) skupine od ministrantov do stvariteljev naše države, od ključarjev do nekdanjih študentskih veroukarjev, od gospodarstvenikov do literatov.

Ni se branil blagosloviti mojega skromnega stanovanja. Po obredu se je »blagoslov« pošteno zavlekel. Inženirska duša mu je narekovala, da je na kvadrasto plastično posodo (se ve česa) označeval porabo po urah. Z nekaj svobode pri interpretaciji smo ugotovili, da je do jutra nastala logaritemska skala.

Manjša skupina župljanov je z njim preživela krajše počitnice v Velem Lošinju in nanesele je, da sem tam nekaj dni kuhal. Janez kot velik jedec je bil z mojimi obedi kar zadovoljen, jaz pa tudi.

Gostilni Brinjevec, posebna soba, moška družba, Janez kot vodja omizja, pred vhodom v posebno sobo za mizo moj sodelavec – špicelj. Razgreto debato, v kateri smo veliko govorili o življenju v župniji in Cerkvi, je ta vzel preveč zares in partijsko-upravnemu vodstvu šole poročal, da sem bil v gostilni v družbi dvanajstih duhovnikov. Hvala za poklon, si rečem danes, čeprav sta bila v prijateljskem omizju samo župnik in kaplan.

Imeli smo vrsto miklavževanj tako v zaprtih krogih pevcev in veroukarjev kot tudi v cerkvi po nedeljski maši. Za Miklavža, ki naj bi »iz nebes prišel« v polno trnovsko cerkev, sem se dal prositi, napisal sem govor, in imel kar nekaj treme. Spominjam se da sem v govor vpletel opis Langusove slike sv. Nikolaja, ki je bila tedaj nad glavnim oltarjem v stolnici. Mornarje, ki se utapljuje in kličejo svetnika na pomoč, sem primerjal s Slovenci, ki smo se utapljali v kaosu zadnjega desetletja Jugoslavije. Bil sem lahkomiseln, župnik, ki mu govora pred tem nisem bil pokazal, pa presenečen in tudi zadovoljen.

Janez domoljub

Bil je domoljub, ki se je iskreno razveselil vsakega koraka, ki je vodil k padcu komunizma in naši samostojnosti. Večkrat se je zgodilo, da se nam je, potem ko se je bil vrnil domov z dobesedno zgodovinskih sestankov, pridružil v Finžgarjevem klubu in nam v poznih večernih urah pripovedoval povsem sveže novice o rojevanju in otroških boleznih naše države.

Ob kresu smo dočakali rojstvo naše države. Janez je opuščeno slovensko tradicijo kresovanja prestavil za en večer in vpeljal vsakoletno praznovanje Dneva državnosti z mašo za Domovino in kresom. Na ta praznovanja so se dobesedno zgrinjale množice domoljubov od blizu in daleč (pa ne samo zaradi izobilja vina in prest).

Z dogajanja v trnovskem župnišču pri prelomnih dogodkih naše zgodovine bi se morali z vso resnostjo ukvarjati zgodovinarji. Skrbi me, da so priložnost zamudili in je tako nastala nepopravljiva napaka ter dokončno »anomizirani (počrnjeni)« listi naše zgodovine. Naj naštejemo najpomembnejše pogoste obiskovalce Janeza v tistih časih, ki so že odšli v večnost: Jože Pučnik, Stane Gabrovec, Jože Hudeček, France Bučar.

Janez umetnik

O Janezovem pretanjenem občutku za sodobno likovno umetnost vedo veliko povedati njegovi sopotniki, vrhunski umetniki in kritiki. Dal je postaviti spomenik impresionistom, v pročelje cerkve je dal vzdati spominske reliefe Prešerna, Plečnika, Finžgarja, Franceta Kralja in Jožefa Pogačnika. Zbral je skupino umetnikov - svetovalcev in avtorjev pri drugi prenovi cerkve: Janeza Bernika, Andreja Jemca, Draga Tršarja. Ustanovil je Finžgarjevo galerijo, ki že vrsto let uspešno deluje in je prerasla meje župnije.

Nikakor ni bila zanemarljiva njegova skrb za pisano in govorjeno slovensko besedo. Njegove pridige so bile jedrnate in so imele trdno strukturo. Ni naključje, da so mu na nadškofiji poverili pripravljanje interne publikacije z osnutki pridig.

Ne morem se spomniti, kdaj je spoznal, da imam nekaj daru za recitiranje. V veliko veselje mu je bilo, če sem zbrani družbi recitiral Prešernovo pesnitev *V spomin Andrej Smoleta* ali pa sonet z vzdevkom trnovski (*»Je od vesel'ga časa teklo leto ...«*). Slednjega sem povedal tudi v gostilni Jernej pri omizju z imenitnim gostom nadškofom Šuštarjem. Ta del zapisa ni napuh, ampak čisto veselje in hvaležnost.

Janez pevec

Ko mu je Previdnost v izobilju delila talente, mu je pevskega odrekla. Tega se je zavedal, se iz sebe kdaj pa kdaj ponorčeval in iskal rešitve. Tako je slovesne pete maše je prepuščal kaplanom in hvalnico velikonočni sveči je dal peti laikom.

Janezov odnos do župnijskega pevskega zbora, je bil (resnici na ljubo) spremenljiv. Dejstvo je, da je ob svojem prihodu v župnijo ravnal kar odločno. Utrujenemu aktualnemu pevskega zboru se je zahvalil in na kor poslal tedanji mladinski zbor, ki je naglo napredoval v zrel mešani zbor. V zgodnjem obdobju se ni zavedal kakovosti tega zbora in ni znal ceniti njegovih prizadevanj za izvedbo tehtnejših glasbenih del, ki zahtevajo spremljavo orkestra (in denar). Mnenje do dejavnosti zbora je potem spremenil na prigovarjanje vplivnih in dobronamernih župljanov. Imam občutek, da je odnos med župnikom in člani pevskega zbora zorel v prijateljstva, ki smo jih utrjevali v Finžgarjevem hramu in pevskih izletih (romanjih).

V razigranih omizjih je bil Janez vztrajni pobudnik ljudskega petja. Prepevali smo »od A do Ž« in pa tisto »na voz ga naklada...« s skoraj neskončnim plezanjem po pol tona in obveznimi Janezovim »dirigiranjem«. Pokojni psiholog Mišo Jezernik, ki je tudi pripadal Janezovim omizjem, je nekoč ob predlogu, da bi kaj zapeli, protestiral in prosil, da ne pojemo, ampak debatiramo. Z izjavo nas je tako presenetil, da ga ni bilo junaka, ki bi ga vprašal, ali ga moti vokalna glasba kot taka ali interpretacija, kakršno je lahko pričakoval od nas v poznih večernih urah.

Janez inženir arhitekt

Čeprav je opustil študij gradbeništva, veselja do te dejavnosti ni nikoli izgubil, prej nasprotno. Inženirska znanja je uporabljal pri gospodarjenju v župniji, rad pa je svetoval tudi drugim duhovnikom, še zlasti svojim nekdanjim kaplanom. Dvakrat je obnovil notranjščino cerkve, obnovil zunanjščino, saniral temelje cerkve, obnovil župnišče, navduševal se je nad tehniko, še zlasti avtomobilizmom. Sodeloval je z arhitektom Motohom pri načrtovanju cerkve v Ajdovcu in osnutkih za mašne plašče. V okviru ljubljanske nadškofije se je vključeval v debato okrog vprašanja, ali sakralni prostor lahko ustvarja le katolik, ali tudi nevernik.

Janez romar

Nekaj samoumevnega je, da katoliški duhovnik oziroma župnik organizira romanja. Ker je bil Janez pri vseh dejavnostih izviren, je tudi pri organizaciji romanj iskal in našel nekaj novega, posebnega. Uspešno je organiziral romanja samo za moške v veliko zadovoljstvo, duševni in telesni blagor udeležencev.

Romanje trnovskih moških v Rim, obisk bazilik in številnih kulturnozgodovinskih znamenitosti v mestu, bivanje v Sloveniku, romanje na Monte Cassino, romanje v Assisi. Takšnih romarjev, kot smo bili mi, v Sloveniku niso bili vajeni. Ker smo pozabili iti ob primerni uri spat, nas je nekdo od tam bivajočih duhovnikov prišel opomnit, in med drugim omenil, da sestre redovnice ne morejo spati. Vedno iskrivi zdravnik gospod Čerk se je glasno spraševal, kako lahko ta gospod ve, da sestre ne morejo spati. Še dolgo smo se smejali.

Kakšno nepozabno naključje se je zgodilo, da sva se v Rimu pri jutranji kavi spoznala z akademikom gospodom Gabrovcem. On Kamničan, jaz iz Šmarce pri Kamniku, krščen na Homcu. Povedal mi je, da je bil pred kratkim na grobu svojega prijatelja iz dijaških let na homškem pokopališču. Izkazalo se je, da ta prijatelj ni bil nihče drug kot moj pokojni oče. Še ena pomemben in tudi grenak spomin s tega romanja velja omeniti. Janez nas je peljal na vojaško pokopališče pod Monte Cassinom, na katerem so pokopani tudi v nemško vojsko mobilizirani Slovenci. Poklonili smo se jim s pesmijo *Lipa zelenela je*, pa ne vsi, kajti nekaj romarjev se je jadrno umaknilo s pokopališča in so nam, predvsem pa Janezu, očitali skrajno neprimernost našega ravnanja. Skrbi me, da bi se dogajanje odvijalo enako tudi danes.

Ne vem ali je imel sveti Frančišek kaj pri tem, da smo se v Assisiju zadržali veliko dlje, kot je bilo predvideno. Ob napovedani uri odhoda ni in ni bilo enega izmed priletnih romarjev. Nastal je preplah, neuspešno smo ga iskali in si gasili žejo. Po nekaj urah je vendarle prišel in poročal, da je bil v eni od trgovin, ki jih v opoldanskih urah zaprejo, pozabil denarnico. Čakal je v neki cerkvici, da so popoldne trgovino znova odprli. Zanimiv je bil komentar neumornega šaljivca Marjana Vidmarja (predsednika izvršnega sveta MOL), češ da smo neprimerno več denarja pustili v gostilnicah, kot ga je izgubil in potem našel naš sopotnik.

Romanje (potovanje) trnovskih moških v Pariz, Chartres, Reims, Ronchamp ... Tudi s te poti je ostalo vrsto spominov. Škoda bi bilo pozabiti dogajanje, iz katerega se da razbrati Janezov estetski okus. Na poti po Franciji je veliko pozornosti in časa namenil ogledu modernistične cerkve v Ronchampu. Nasprotno pa se mu katedrala v Chartresu ni zdela nič posebnega (le ena iz množice gotskih katedral) in je zanjo namenil zelo malo časa. Posledica tega je bila, da je akademik Gabrovec, ki je nekoliko zamujal, vzkipel in Janeza okrcal z barbarom. Nismo se smejali, vsaj glasno ne.

Romanju v Sveto deželo leta 1982, ki je bilo sicer namenjeno absolventom Teološke fakultete, se je pridružilo tudi nekaj profesorjev, duhovnikov in laikov. Janezu gre zahvala, da sem bil med njimi tudi jaz. Imam lepe in žal že kar preveč obledele spomine na svetopisemske kraje izpričane v novi in stari zavezi. Profesor Jože Krašovec, ki se je izkazal kot živi leksikon o Palestini in Svetem pismu, je v običajni program romanja vključil tudi ogled številnih arheoloških središč. V Jeruzalemu smo prebivali v romarskem domu *Maison d'Abraham*. Tako v tem hostlu, kakor tudi na poti v domovino, je Janez dokazoval svojo originalnost in neponovljivost, ki verjetno vsem sopotnikom in osebju ni bila prijetna. Na tem romanju se je spoprijateljil z duhovnikom Tonetom Bohincem, ki je kasneje bival v trnovskem župnišču in bil po Janezovi smrti pol leta župnijski upravitelj.

V Palestini me je Janez presenetil s spoznanjem, da se je pod njegovo nekoliko robato in strogo razumsko skorjo skrivala tudi mehka in čustvena sredica. Po eni od jutranjih maš, pri kateri je vodil somaševanje in imel govor, je kapelo zapuščal ganjen s solznimi očmi.

Janez liturgik

Njegove maše so bile, če se temu lahko tako reče, lepe. Poskrbel je najprej za zunanji okvir bogoslužja, ki ga predstavljajo nova cerkvena oprema (n. pr. Božji grob, sedeži, LCD projektor), obnova orgel, unikatni mašni plašči, novo liturgično posodje, disciplinirani ministranti in ne nazadnje marljivi cerkovnik Marko Čož. Ničesar, še zlasti to velja za glavne praznike, ni prepuščal naključju. Mašne govore je imel vedno skrbno pripravljene. Molil in govoril je povsem naravno, neizumetničeno. Pobožnjakarstvo mu je bilo skrajno tuje.

Janez osebni duhovni vodnik

O tem lahko premišlujejo (in ne govorijo) le osebe, s katerimi je imel zaupne pastoralne pogovore ali v spovednici ali zunaj nje. Na tej poti se midva nisva srečevala, ker jaz nisem dal pobude, on pa seveda ni hotel biti vsiljiv.

Naj mi bo dovoljeno ugibanje, da se je ta vidik njegovega duhovništva močneje odražal v njegovih kaplanskih letih. Znano je, da je bil tedaj uspešen vzgojitelj duhovniškega naraščaja.

Janez bojevnik

Bojeval se je na številnih bojiščih, ki so nam bila znana, prav gotovo pa tudi na tistih, ki jih je poznal le on sam. Prešerno se je veselil zmag in ni skrival porazov.

Najpomembnejša bitka, ki mu je v študentskih letih povsem spremenila že trasirano življenjsko pot, ga je pripeljala v katoliško vero in na pot duhovništva. Kot je večkrat pripovedoval, ga je vzdušje v verni družini sošolca, ki jo je obiskal, in še zlasti pristna pobožnost sošolčevega očeta vodila k iskanju Boga. Našel ga je in mu služil.

Vse življenje se je boril s preobloženimi krožniki in polnimi kozarci. Nemogoče je ugotoviti, kolikokrat in s kakšnimi dietami se je boril s svojo težo in koliko postov se je odrekal alkoholu.

Neprestano se je boril z boleznimi. Zelo zgodaj je hudo zbolel na srcu in imel resne težave ter operacije vsa nadaljnja leta. Mimogrede naj omenim, da je zdravljenje na kardiologiji preraslo v prijateljstvo z zdravnikom Primožem Rodetom. Gojil je nek poseben odnos do zdravnikov (hvaležnost, spoštovanje?), saj se mu je zdelo potrebno vpeljati vsakoletno mašo in družabno srečanje zanje. Tudi bolezen na hrbtenici (diskus hernija) mu ni prizanesla. Prestal je operacijo, prenašal bolečine in izkušal človekovo nebogljenost.

Zaradi resnih notranjih poškodb, ki jih je utrpel v prometni nesreči, se je spet znašel na kirurški mizi in v tej bitki zmagal.

Pri komaj sedeminpetdesetih letih se je odvijala njegova zadnja bitka, v kateri je bil, gledano s človeškimi očmi, poražen.

Morda bi kazalo zapis skrajšati, kaj olepšati, kaj opustiti, vendar to ne bi bile več pristne sledi, ki jih je v moj spomin vtisnil župnik Janez Pogačnik neposredno ali posredno. Tudi posredno, zato omenjam nekatere znane ljudi, ki jih brez Janeza nikoli ne bi srečal.

Ljubljana, 15. 01. 2016

Andrej Tomelj

Egon Kaše: Spomin na gospoda župnika Janeza Pogačnika

Sam imam najlepši spomin na gospoda Pogačnika globoko v sebi.

Nekdo, nekje mi je omenil, da gospod župnik Janez Pogačnik s Trnovega v Ljubljani ne mara fotografov.

Po srečnem naključju sva z ženo odprla atelje za družinsko fotografijo v Eipprovi ulici (nekoč Cerkevni). Ulica je bila še makadamska, prašna, brez gostiln. Začutil sem, da sem tu, končno pognal svoje korenine; kostanjev drevored, Plečnikova hiša, Trnovska cerkev, znameniti Trnovski most čez Gradaščico, bližina Ljubljane ...

Trajalo je več let, da sva z gospodom Pogačnikom vzpostavila kontakt. V začetku je bilo bolj tipanje, potem je vez postajala vse močnejša.

Karkoli je Janez potreboval z moje strani za cerkev sem naredil in nikoli ni prišlo do kakšnega pogajanja, vsiljevanja, vse do njegove smrti.

Najino sodelovanje, odnos je bil spoštljiv, pošteno lep, do njegove smrti.

Foto dokumentiral sem obnovitvena dela v cerkvi, likovnih pridobitvah ... Odkrivanje Groharjeve freske, dela likovnih umetnikov Bernika, Jemca, Tršarja, razni obiski pomembnih ljudi. Pravzaprav vse, kar se je dogajalo v Trnovski cerkvi. Vse to sem sprti izročal njemu.

Pogosto sem se počutil neprijetno, ker nisem veren, toda moj odnos do verujočih, do cerkve je bil vedno spoštljiv.

Nekoč sem mu to svojo težavo omenil, pa mi je odvrnil, da je zanj pomemben človek.

Najin odnos se je še bolj poglobil.

Čutim, da je bil nekaj posebnega za Trnovo in tudi zame. Imam ga v zelo lepem spominu.

Arif Sulejmanović: Moji spomini na župnika Janeza Pogačnika

Vzrok, da sem se spravil k temu pisanju je predvsem hvaležnost, ki jo čutim v srcu do pokojnega trnovskega župnika Janeza Pogačnika, ali kot se ga je pri prijateljih prijel vzdevek »Janeza Trnovskega«. Hvaležnost za leta, ki so nam bila podarjena z njegovo prisotnostjo.

Trnovsko župnijo je zaznamoval z nekoliko posebno osebnostjo in svojstveno potjo, ki jo je prehodil do namestitve za župnika v Trnovem.

Klic Boga ga je odtegnil iz njegovega prvega poklica, gradbenega inženirja, da je šel študirat teologijo in postal duhovnik. K temu je gotovo prispevalo njegovo iskanje in hrepenenje po duhovnih vrednotah, gotovo pa tudi poglobljeni pogovori z njegovim stricem, tedanjim ljubljanskim nadškofom in metropolitom dr. Jožefom Pogačnikom. Ta Božji klic je uresničeval v svojem življenju in ga je znal posredovati tudi drugim na način, ki so ga razumeli in sprejemali tako intelektualci, kot najbolj preprosti ljudje.

V začetku spoznavanja in navajanja nanj sem ga gledal z neko previdnostjo, saj je bila njegova sproščenost včasih, resnici na ljubo, vsaj kot sem jo doživljal, »robustna« in že nekoliko mejna.

Da bi se nekoliko bolje spoznali, sva ga z ženo Svetlano nekoč povabila na večerjo in v tistem sproščenem intimnem pogovoru, v katerem nama je podaril nekaj utrinkov iz svojega življenja in odnosa z Bogom, sem začutil in odkril v njem duhovnega velikana, izjemne razgledanosti in Božje globine. Z ženo sva bila oba globoko prevzeta.

Prav s tem, da pogosto navzven ni kazal pretirane »fasadne« pobožnosti, je v mnogih ljudeh odstrl odprtost in pristnost, ki ni postavljala meja, ampak je bila dialoško sposobna in pripravljena dojemati in sprejemati drugega v različnosti, razumeti ga v njegovi globini, tako z njegove strani, kot tudi s strani ljudi, s katerimi se je srečeval.

Njegovo življenje je bilo usmerjeno v delo za duhovno rast župnije, ki ji ni postavljala meja na verne in manj verne, ampak je duhovno gradil tudi skozi kulturo in na zavedanju slovenstva, kar je odprlo cerkvena vrata tudi mnogim, ki sicer tam ne bi bili. V to so bili vključeni mnogi kulturniki, pa tudi družbeno in politično zavzeti ljudje.

Finžgarjev klub je bil ena teh točk srečevanj in utrinek od tam mi je povedal prijatelj Dare. Bilo je 10. januarja 2003, v »katakombah« Trnovskega župnišča, kjer sta takrat med drugimi bila tudi župnik Janez Pogačnik in pesnik Niko Grafenauer. Pogovor je imel duhovne in kulturniške vsebine, pa še marsikaj drugega. V nekem trenutku je Niko Grafenauer stopil do župnika in mu tako osebno, iz duše povedal, kar je tisti trenutek privrelo iz njega:

Kaj je Bog!?
Ta, ki gani, če se v tebi ne zgodi.
Kadar pa si pri sebi, je Bog v tebi.
Ne tvoj, ker On je sam svoj.

Župnik je bil prevzet in je rekel: Niko, povedal si vse! Nimam kaj dodati!

Pridige pri njegovih mašah so me vedno močno nagovorile. Bile so jedrnate, premišljene, brez odvečnih besed, izjemno duhovno bogate in pogosto tudi vezane na aktualno družbeno dogajanje, ki so tiste, ki smo jih poslušali spodbujale tudi k pozitivnim odgovorom v našem življenju kristjana vsakdanjosti.

Zanimiv je tudi dogodek, ki se je nekoč zgodil pri maši, datuma žal nimam v spominu. Prav med župnikovim nagovorom je nekemu gospodu, ki je sedel sredi vrste, v sredini cerkve, zazvonil telefon. Mož je vstal, pogledal kdo kliče in nekaj rekel, župnik pa je sredi stavka utihnil. Mož se je prerinil iz vrste, ki se je morala vsa umakniti, se ozrl okoli sebe, kje bi lahko govoril, nato pa je zavil v spovednico in tam nadaljeval in dokončal telefonski pogovor. V cerkvi je bila popolna tišina, vsi smo čakali, kaj se bo zgodilo. Možakar je po zaključenem pogovoru prišel iz spovednice, spet dvignil vse v vrsti in se usedel na prejšnje mesto. Dogodek je bil šokanten. Župnik je zajel sapo, ni rekel nobene besede, njegov pogled pa je povedal vse tako razumljivo, da kaj takega ne bi nikoli več, nikomur padlo na pamet. Takoj za tem je zbrano, kot je znal on, nadaljeval z nagovorom in daritvijo, kot da se ni nič zgodilo.

Posebej želim omeniti tudi njegovo odprtost in širokosrčnost. Ob koncu osemdesetih let prejšnjega stoletja smo ob družbeno-političnih spremembah v Evropi doživljali prave drame nekaterih narodov.

Ena najhujših dram se je s padcem Ceausescove diktature dogajala v Romuniji in mnogi ljudje so takrat bili življenjsko ogroženi tudi zaradi pomanjkanja. V moji družini smo se takrat odločili, da bi predlagali župniku Pogačniku, da za pomoč tem ljudem v trnovski cerkvi naredimo dobrodelni koncert z našimi pesmimi, ki bi jih tudi sami izvajali. Župnik je pobudo močno podprl in tisti večer 1.1.1990 je bila Trnovska cerkev nabito polna. Srce Trnovčanov se je zares odzvalo in zbrano je bilo veliko denarja. Župnik ob vsej moralni in promocijski podpori ni hotel sprejeti ničesar niti za realne stroške in tako je bil zbrani denar do zadnje pare poslan v Romunijo. Hvaležen odziv tamkajšnjih družin, ki jih je tudi to rešilo je bil ganljiv.

Janez Pogačnik je gradil župnijsko skupnost in jo povezal v družino. Ko je končal mašno daritev se je vedno hitro preoblekel v civila in se takoj vrnil pred tabernakelj ter kleče nekaj trenutkov zbrano tiho molil. Po tej molitvi je odhitel ven in se je z ljudmi, ki so prihajali iz cerkve pozdravljali in z njim spregovoril kakšno besedo. Ljudje se tako po maši niso takoj razšli kot nekakšni tujci, ampak so se pogosto v skupinah v sproščenem pogovoru še zadržali lep čas pred cerkvijo.

Kot župljan sem na prenavo cerkve gledal z mešanimi občutki. Bila je drzna, za nekatere preveč, za druge pa je nekako zadihala v svetlobi, pridobila je v moderni sporočilnosti in to jih je pritegnilo. Uspel je nekako povezati notranjo opremljenost po cerkveni tradiciji s tem, da je posodobil cerkveni prostor z umetniškimi deli slovenskih sodobnih ustvarjalcev in tudi tako je dal prepoznati sodobne duhovne izrazne možnosti.

Župnik »Janez Trnovski« je s tem, ter z mnogimi drugimi dejanji in izgorevanjem za trnovsko župnijo in tudi za slovenski narod, zaznamoval mnoge. Pustil je pečat, za katerega sem mu, in verjamem da so mu tako tudi mnogi drugi, zelo hvaležen.

Tako, kot nam je bil nekoč 6. februarja podarjen s svojim rojstvom, je bil dar tudi na ta dan leta 2003, ko je odšel k svojemu in našemu Bogu, za katerega je živel.

Arif Sulejmanović

Mitja Borko: Župnik Janez Pogačnik, moj birmanski boter

... kratka pripoved o dveh spreobrnjenecih, pravzaprav o treh ...

Svoje spomine na trnovskega župnika Janeza Pogačnika sem v obliki mozaične pripovedi napisal v obliki strukturirane in podrobno razčlenjene vsebine. Pričujoče besedilo je močno skrajšano, navedene so zgolj nekatere podrobnosti o najinem 12 let trajajočem prijateljstvu. To je pripoved o dveh fantih, rojenih leta 1946, odraščajočih v času po drugi svetovni vojni, o dveh spreobrnjenecih, ki sta svoj vzor našla v apostolu Pavlu, o dveh prijateljih, ki sta se srečala v času, ko je njuno skupno hrepenenje, samostojna država Slovenija, postajalo resničnost. Jaz Trnovčan, on trnovski župnik, ki je postal moj birmanski boter. On je odšel prezgodaj, jaz ostajam njegov dolžnik!

Trnovski župnik Janez Pogačnik je bil moj prijatelj! Bil mi je seveda veliko več, kot samo prijatelj, bil je moj birmanski boter! Njemu v hvaležen in spoštljiv spomin sem se odločil zapisati nekaj zelo osebnih spominov o kratkih dvanajstih letih najinega prijateljstva.

Rojstvo. Janez je bil rojen istega leta kot jaz. 1946. On je bil rojen februarja, jaz novembra. On se je rodil v Kranju, jaz v Ljubljani, v Trnovem, na »Borkovem vrtu«, pri mostu čez Gradaščico, kjer se stikata Jadranska in Vipavska cesta.

Krst. Kdaj je bil Janez krščen ne vem natančno, menda leto dni po rojstvu, za njegov krst pa je poskrbela babica. Jaz sem bil krščen le tri dni po svojem rojstvu, v krstilnici Šlajmerjeve bolnišnice v Ljubljani, župnija Sv. Peter. Za moj krst je poskrbel stric Ivan, major letalstva, ki me je h krstu prinesel kar v partizanski uniformi, kar je bilo tedaj pravzaprav že zelo tvegano dejanje. Na mojem krstnem listu piše, da je bil moj krstitelj g. Ignacij Slana.

Mladost v odsotnosti Cerkve. Janez v mladih letih ni hodil v cerkev in k verouku. Tudi jaz v mladosti nisem hodil v cerkev in k verouku, in tedaj tudi nisem mogel vedeti, zakaj je temu tako. Sem se pa že tedaj spraševal, zakaj hodijo k verouku moji trnovski vrstniki, Selanov Miklavž, Korošinova Mojca, Sedejeva Andreja in Janez in Vida, midva s sestro Jirko pa ne. Danes seveda razumem, zakaj naju je mami, katoličanka, nevsiljivo, a vendarle vzgajala v duhu krščanskega izročila, ni pa naju mogla/smela voditi v cerkev.

Vzgoja. Verjamem, da sta Janezova in moja vzgoja do študentskih let potekali podobno. Kot vsi drugi otroci tistega časa, sva bila oba vzgajana v ateističnih šolah. Oba sva bila, kot drugi otroci, Titova pionirčka, pa v mladinsko organizacijo so nas tudi včlanili. V osnovno šolo sem hodil na Vrtačo, na gimnazijo pa na Viču. Janez je študiral na fakulteti za gradbeništvo, jaz pa na fakulteti za elektrotehniko, diplomiral sem iz elektroakustike, pri prof. dr. Bogomirju Magajni. Spominjam se, da sem takrat res verjel, da živimo v najbolj demokratični državi na svetu. O vsem, kar vem danes, takrat nisem vedel prav nič. O Bog, kakšna zmota! Danes vem, da smo bili po vojni rojeni otroci vzgojeni v enoumju, ter smo zato na nek načih zavedena, ter prikrajšana generacija, ki ni poznala prave resnice, in se je morala do spoznanja o prikriti Resnici dokopati sama.

Spreobrnjenje. Janez je bil spreobrnjenec, in tudi jaz sem spreobrnjenec.

1967. Janez mi je nekoč pripovedoval svojo zgodbo o obisku pri študentskem prijatelju Frenku, Francu Pogačarju iz Bohinjske Bele 7, kjer je pri njegovi družini ostrmel ob lepoti večerne molitve. Prav v hiši »Pr' Petričevih« (ne »Pri Petričevih«) se je Janezu, neko soboto leta 1967, začel odpirati povsem nov svet, za katerega ni slutil, da sploh obstaja. Potem sledi živa, burna in briljantna korespondenca z svojim »malim stricem«, g. nadškofom dr. Jožefom Pogačnikom, brez dvoma njegovim duhovnim očetom.

Svojo zrelo odločitev za Boga in duhovniški poklic je Janez sprejel leta 1968, ko je tudi zanj prišlo velikonočno jutro in »zmagoslavna aleluja«, ko je z »Verujem, upam, ljubim« zaigrala in se dvigala tudi njegova duša!

Sam sem svojo odločitev sprejel nekaj let za Janezom, na povsem drug način, ter po dveh dogodkih, ki sta radikalno spremenila moje dotedanje življenje.

1978. Prometno nesrečo z tovornjakom - totalno, ki sem jo čudežno preživel, sem doživel kot šok in streznitev! Dojel sem jo kot novo rojstvo v podarjeno življenje, sprejel sem jo kot pravično kazen za vse svoje dotedanje zmote, napake in grehe, obenem pa tudi kot priložnost, da svoje življenje spremenim, in postavim na nove temelje. Zdaj pogosto pravim 'Bogu hvala za to prometno nesrečo!' Spominjam se, da mi je mama tedaj ob Božiču podarila Sveto pismo, ki sem ga v naslednjih letih prebral najmanj sedemkrat, in ga še danes prebiram vsak večer. Hvala ti mami!

1984. Za mojo spreobrnjenje pa je bilo vendarle odločilo leto 1984, ko sem po povabilu prijatelja Rudija Lovšina iz Iskre, ozvočil svojo prvo cerkev, cerkev sv. Simona in Jude Tadeja na Rudniku pri Ljubljani. Tedanji župnik g. Mirko Žerjal je takoj opazil, da se v cerkvi ne znam čisto prav obnašati, a po dobro opravljenem delu mi je ob slovesu dejal: »Gospod Mitja, hvala vam za vse, kar ste storili za nas! Vi ste dober človek! Srečni so lahko vsi, ki vas imajo!«. Teh besed ne bom nikoli pozabil! Vedno znova odkrivam, da so me prav te besede zaznamovale, in me spremljajo in usmerjajo pri vsem mojem razmišljanju in ravnanju! Tisti dan, bilo je tik pred Veliko nočjo 1984, sem ob povratku domov vprašal mamo: »Mami, kako to, da jaz nisem krščen?«. Mami, ki je bila sicer šibka in nežna žena, se je tedaj z obema rokama odločno naslonila na mizo, in rekla: »MITJA, TI SI KRŠČEN!!!«. »Kaj?! Jaz da sem krščen?! O Bog, kako to, da mi tega nisi prej povedala?! Kako to, da mi to poveš šele zdaj, ko sem star 37 let?!« Polnih 37 let nisem vedel za svoj krst! Takrat mi ni bilo nič jasno, danes vsaj malo razumem, zakaj je moralo bilo tako. Ob spoznanju, da sem krščen, se je moj dotedanji miselni svet postopoma, a dokončno obrnil za 180 stopinj, prišlo je do svojevrstnega spreobrnjenja, in čeprav se tega tedaj sploh še nisem dobro zavedal, so se vse stvari dejansko prvič po dolгих letih začele postavljati na pravo mesto. Podobno kot pri Janezu, se je tudi pri meni šele v zrelih letih, ne da bi se tega sploh dobro zavedal, vnela božja iskra, ki sem je očitno od samega rojstva in krsta nosil v sebi. Od tedaj z vsem srcem in dušo verjamem, da kjer je Bog na prvem mestu, je vse na pravem mestu!

Apostol Pavel, Janezov vzornik. Nikakor ni naključje, da si je Janez za novomašno geslo izbral Pavlovo misel *'Življenje je meni Kristus' (Flp 1, 21)*. Apostol Pavel, prej se je imenoval Savel, je namreč še danes simbolni zgled in prototip spreobrnjenca. Savlovo spreobrnjenje je bilo epsko. Pred Damaskom se Savlu pripeti nekaj, kar nikoli ne bo nihče razložil. Savel se v slepeči svetlobi znajde na tleh, in zasliši glas: »Savel, Savel, zakaj me preganjaš?« »Kdo si, Gospod?« »Jaz sem Jezus, ki ga preganjaš.« Savel nato vstane s tal in postane Jezusov učenec za vedno! Šele ko Savel spozna Resnico, in dojame svojo zmoto, lahko v resnici postane in zaživi kot Pavel. A to ga v trenutku postavi v sila neugoden položaj: Judje zaslutijo v njem »izdajalca« judovstva, kristjani pa »nevarnega brata«. Savel s svojim posegom mednje vnese nelagodje, nezaupanje in hudo napetost. Njegova pot poslej ne bo lahka! Nikoli nisem dvomil, zakaj se je Janez pri iskanju svojega življenjskega vodila oprl na Pavlovo misel. Kot Pavel, je tudi Janez vse delal s srcem, z ljubeznijo, z žarom, odločno, živel je iz vere v Kristusa, ter zanj pričeval s svojimi besedami in dejanji, njegovo kratko življenje je bilo izjemno rodovitno, prenovil je cerkev, živel je z ljudmi in za ljudi, zlasti za mlade, ki jim je bil učitelj in mentor. Janez je imel izjemno duhovniško karizmo!

Apostol Pavel, moj vzornik. Podobno kot Janez, čeprav mnogo let za njim, sem se tudi sam lahko zlahka prepoznal v apostolu Pavlu. Podobno kot pri Janezu, se je tudi pri meni šele v zrelih letih, ne da bi se tega sploh dobro zavedal, vnela Božja iskra, ki sem je očitno od samega rojstva in krsta nosil v sebi. Naključje? Ne, naključij ni!

Spreobrnjenci. Spreobrnjenci se razlikujemo od drugih, zlasti po tem, da smo svojo odločitev sprejeli v zrelih letih, da je bila to prostovoljna in samo naša odločitev, da smo se spreobrnili v nekem prelomnem trenutku, ali dogodku, ki je v nas zapustil neizbrisen pečat, ter nas je spremenil in spreobrnil za vedno. Naša spreobrnitev je bila odločitev srca, zato za Boga in za Resnico pričujemo s srcem, žarom in iskreno! Seveda se nihče od nas spreobrnjenecv niti približno ne more primerjati z apostolom Pavlom, saj je le on izmed spreobrnjenecv doživel milost srečanja z vstalim Jezusom Nazarečanom.

A kljub temu imamo spreobrnjenci mnogo skupnega. Vsi mi smo v svojem življenju doživeli »Kopernikov preobrat«, ki je v najširšem pomenu besede, popoln preobrat v človekovem razumevanju sveta, in svojega mesta v njem. Podobno, kot se v geocentričnem sistemu vsi planeti vrtijo okrog Zemlje, smo spreobrnjenci po spreobrnjenju namesto samih sebe, namesto sebičnega egoizma in namesto egocentričnosti, v središče svojega miselnega in spoznavnega sveta postavili Boga!

Ognjevito pričevanje je očitno ena od lastnosti, ki jih najbolj opazijo drugi, saj smo spreobrnjenci bolj temperamentni od drugih, morda smo res malo podobni janičarjem. Mnoga naša dejanja so dejanja pokore, vzpodbujeni od lastne grešnosti se trudimo, da bi bilo naše življenje poslej še bolj rodovitno, morda se še toliko bolj od drugih zavedamo, kolikšne milosti smo deležni. Naša pot ni lahka, pogosto stopamo po njej osamljeni, nerazumljeni, nesprejeti in zavrženi, z gotovostjo pa vemo le to, da smo na pravi poti! Spreobrnjenci smo nerazložljiv preplet človekove svobode in božje milosti!

Bog je! Janez Pogačnik Boga v mladosti ni poznal, v študentskih letih se je o njem prepiral s svojim »od daleč« stricem, g. nadškofom dr. Jožefom Pogačnikom, potem pa je Boga sprejel brezpogojno. Janezovo življenje je bilo po spreobrnjenju eno samo pričevanje za Kristusa! Sam sem o Bogu vedno razmišljal in govoril spoštljivo, nikoli površno, vedno poglobljeno! Vedno! Tudi v študentskih letih, ko se v cerkvi sploh še nisem znal obnašati, sem v razgovorih s prijatelji filozofiral o Bogu! Bog je! Seveda to ni starček z belo brado, temveč je to Stvarnik vsega, temeljni Princip, Beseda, ki je pri Bogu in je Bog, Počelo vseh vidnih in nevidnih stvari. Najvišji zakon vidnega - materialnega stvarstva je Harmonija, najvišji zakon nevidnega, duhovnega stvarstva pa je Ljubezen! Kristus je božji sin, utelešena Ljubezen, ki je Bog! Bog, sveta Trojica, Oče in Sin in Sveti duh, je v mojem šestdimenzionalnem miselnem svetu na prvem mestu. Stvarnika in stvarstvo najlažje dojamem, razumem in razložim s šestdimenzionalnim modelom, v katerem vsaka od nadrejenih dimenzij vključuje vse nižje dimenzije, a jih specifično nadgrajuje vsaj z eno specifično karakteristiko. Prve tri dimenzije tvorijo Prostor, četrta dimenzija je Čas, peta dimenzija je Duhovnost, šesta dimenzija pa je Bog!

Samostojna Slovenija! Janez je bil velik Slovenec in velik rodoljub! Že v času pred osamosvojitvijo je kot župnik dajal zavetje osamosvojiteljem, ki so jih preganjali s tiralico, ter bil povezan z intelektualnim krogom Nove revije in DEMOS-a. Na župnijskem vrtu, so se tedaj že zbirali vsi ključni akterji slovenske osamosvojitve, po osamosvojitvi pa je Janez vsako leto ob dnevu državnosti daroval večerno mašo za Domovino. Janez Pogačnik je ljubil Slovenijo! Dobro se spominjam, kako nam je Janez, na enem od praznovanj dneva državnosti, na vrtu, ob kresu nazdravljajal s kelihom. Ne seveda z mašnim kelihom, ampak s steklenim, kot so jih po naročilu v nekaj kosih, izdelali v steklarni Rogaška. Bilo je enkratno! Neponovljivo!

Roška! Nekaj let prej, leta 1988, sem tudi sam, kot Slovenec in rodoljub, stal na Roški. To so bili najbolj avtentični trenutki mojega svetovno nazorskega in političnega opredeljevanja. Sojenje četverici Janša-Borštner-Tasič-Zavrl je bilo impulz in katalizator kasnejše plebiscitarne odločitve Slovencev za samostojno, na evropskih pravilih demokracije temelječo državo Slovenijo. To so bili navdiha polni trenutki tudi v mojem življenju! Tedaj sem prvič občutil, da sem se našel, ter da sem končno na pravi poti. Srce je trepetalo in gorelo za samostojno Slovenijo! Srce ne laže.

Prvo srečanje z župnikom Janezom Pogačnikom. Leta 1991 sva tako z ženo po veliki preskušnji družine obiskala župnika Janeza Pogačnika, ki je preprosto rekel "pridita v cerkev". Od tedaj se z ženo trudiva biti prizadevna in koristna člana župnijskega občestva. O Janezovih besedah "pridi v cerkev" sem kasneje večkrat razmišljal. Tudi on je nekoč slišal podobne besede. Njegov daljni sorodnik nadškof dr. Jožef Pogačnik je namreč Janezu leta 1967 svetoval, naj pride in se vključi v kranjsko Cerkev, naj poišče stik s kaplanom, se udeležuje bogoslužja in vztrajno čaka božjega obiskovanja.

Župnik Janez Pogačnik –moj birmanski boter. Leta 1995 sem bil katehumen pri frančiškanih, pri p. Silvinu. Zakramente sv. obhajila in sv. birme nam je katehumenom 5.6.1995 podelil pokojni g. nadškof dr. Alojzij Šuštar. Z veliko hvaležnostjo se spominjam župnika Janeza Pogačnika, ki je takoj in z veseljem sprejel mojo prošnjo, ter postal moj boter pri svetem prvem obhajilu, in pri sveti birmi! Da, Janez ni bil samo moj župnik in moj prijatelj, bil mi je veliko več, bil je moj birmanski boter! Janez Bog ti poplačaj!

»Božjo besedo je treba slišat!«. Janez je vedel, da sem elektroinženir, da sem diplomiral iz elektroakustike, da med drugim ozvočujem tudi cerkve. Nekoč mi je rekel: "Mitja, Božjo besedo je treba slišat!". Leta 1998 me je zadolžil, da naj poskrbim za projekt novega ozvočenje tudi v prenovljeni trnovski cerkvi. Spominjam se, kako mu dobri stari, z raševino prekriti zvočniki, nikakor niso bili všeč, niso mu ustrezali v estetskem pogledu. Takrat sem pripravil projektne zahteve za prenovo ozvočenja, kasneje pa sem v več fazah v celoti prenovil sistem ozvočenja v cerkvi, vključno s sistemom induktivne zanke, ki zagotavlja dobro slišnost tudi uporabnikom slušnih aparatov. Danes sta za potrebe procesij in drugih dogodkov ozvočena tudi prostor pred cerkvijo in vrt, pa tudi pritrkovalci v zvoniku lahko spremljajo dogajanje v cerkvi. Zelo sem ponosen, da lahko tudi v domači cerkvi skrbim, da se božja beseda v njej dobro sliši!

Janezovi in moji »krogi«. Janez je svoj koncept *krogov* izpilil do popolnosti. Janezovi krogi so odlično opisani v njegovi publikaciji *Trnovski krogi*, 2003 in jaz tu nimam kaj dodati. Morda le to, da je prav s sinergijo krogov Janez izpeljal svoje največje projekte, na prvem mestu vsekakor monumentalno prenovo trnovske cerkve leta 1999, seveda pa tudi mnoge druge. Kakor Janez, imam tudi jaz svoje kroge, in tudi jaz sem v njihovih okvirih izpeljal svoje najpomembnejše življenjske projekte.

Moj prvi krog je *družinski krog*, moji predragi sinovi Jan, Marko in Matej, zlata vnuka Mica in Timotej, predraga žena Polona, drage snahe Dragana in Teja, pa tudi Nastja. V širšem krogu moje družine sta seveda moja draga sestra Jirka in dragi nečak Mark, dragi svak in svakinja Tomaž in Maša, draga nečakinja Danaja in Noa. V krog moje družine seveda sodijo tudi moji sorodniki iz Male vasi, Dupleka in Črnega potoka!

Moj drugi krog je *krog elektroakustike in hi-fi tehnike*, v okviru katerega so nastali mnogi elektroakustični projekti, meritve in medsebojna testiranja zvočnikov in ojačevalnikov, vključno z več kot 40 projekti ozvočenj slovenskih cerkva, vključno z baziliko na Brezjah. V tem krogu izstopajo moji dragi prijatelji Nikola Simić, +Anti Čović in Marjan Lukek.

Moj tretji krog je *krog kakovosti in odličnosti*, v okviru katerega je nastal moj največji projekt *Nacionalni program kakovosti Republike Slovenije (NPKRS), projekt odlične*

kakovosti proizvodov in storitev (MZT/USM/IKM/GZS, 1993); bil sem vodja projekta, ki je tedaj združil 130 najvidnejših slovenskih strokovnjakov s področja kakovosti in poslovne odličnosti v Sloveniji. V tem krogu imajo svoje mesto +dr. Radovan Andrejčič, Igor Likar in Peter Palma, še zlasti pa najtesnejša sodelavca, draga prijatelja Milan Bermež in Sonja Piškurič.

Zvočni stebrički z zlatimi okvirji. V prenovljeni cerkvi smo se v drugi fazi projekta odločili, da sami izdelamo sedemnajstih zvočnih stebričkov z zlatimi okvirji. Janez mi je za strokovno svetovalko priporočil arhitektko Jožico Curk, Vinko in Marjan Tratar sta izdelala lične bele zvočne omarice, sam sem poskrbel za vgradnjo komponent in lično blago, zvočne omarice pa je nato z zlatimi okvirji uokviril mojster Peter Kozin. Janez je medtem umrl, zato smo na zadnjo stran zvočnih stebričkov dodatno nalepili tudi nalepke »*Ozvočenje posvečamo spominu pokojnega trnovskega župnika Janeza Pogačnika (1946-2003)*«. No, kmalu po montaži leta 2003 je bilo izraženo umetniško strokovno mnenje, da sme biti z zlatimi okvirji uokvirjen samo križev pot, zvočni stebrički pa ne. Zlate zvočne stebričke smo zato nemudoma odmontirali, namesto njih pa smo v cerkvi, na koru in v zvoniku montirali barvno nevpadljive profesionalne zvočne stebričke Strässer, Klein&Hummel, Siemens in Philips.

Šmarna gora. Mislim, da je bilo proti koncu leta 2001, ko je moral Janez ponovno na operacijo srca. Če se ne motim, je bilo potrebno narediti, kot je rekel, kar nekaj »obvoznic«, vendar tudi po operaciji ni počival. Spomladi leta 2002 sva se na poti na Šmarno goro z ženo Polono za trenutek ustavila pri kapelici Sv. Sobote. Nisva hodila prav počasi, zato sva bila še toliko bolj presenečena, ko naju je z dokaj hitrimi koraki dohitel ... nihče drug kot Janez! Hodil je hitro, kot da ne bi bil le nekaj mesecev prej na operaciji. Nekaj vztrajnega in uporniškega je bilo v njem, ni dopustil, da bi ga bolezen zaustavila. Mislim, da je premalo pazil nase.

Slovo od dr. Jožeta Pučnika. Dobro se spominjam, kako nas je Janez 18. januarja 2003 v najetem avtobusu odpeljal na pogreb dr. Jožeta Pučnika, v Črešnjevce pri Slovenski Bistrici, da smo lahko dr. Pučniku, idejnemu očetu slovenske osamosvojitve, tudi Trnovčani izkazali zahvalo in poslednjo čast. Joj, kako je bilo takrat mraz! Pa še kape in klobuke smo sneli z naših plešastih glav. Vsi smo se prehladili pri -20°C. Tudi Janez se je močno prehladil; le nekaj dni zatem je bil prepeljan v Klinični center v Ljubljani.

Nunciatura - Janezova neuresničena želja. Ob povratku s Pučnikovega pogreba, mi je Janez v avtobusu zaupal svojo neuresničeno željo, da bi na župnijskem vrtu zgradili Nunciature. Podrobnosti o projektu Nunciature v Trnovem mi sicer niso dobro znane, tudi zato, ker se po njegovi prezgodnji smrti o tem nisem več z nikomer pogovarjal, vem pa, da so tudi Janezov predlogov za zgraditev nunciature na trnovskem vrtu takrat obravnavali tako v Ljubljani, kot tudi v Rimu. Ne poznam razlogov, zakaj do gradnje ni prišlo. Več podatkov bi morda lahko našli v Nadškofijskem arhivu. Kakorkoli že, Nunciature zdaj gradijo na drugem koncu mesta Ljubljane, v Ulici stare pravde.

Janezovo slovo. Trnovski župnik Janez Pogačnik je, zadet od srčne kapi, umrl na svoj rojstni dan, 6. februarja 2003, star komaj 57 let. Janezova smrt nas je vse zelo prizadela! Janeza še danes, po tolikih letih, dobesedno nosim s seboj; ne le v svojem spominu in srcu, ampak tudi v svoji poslovni aktovki, v kateri še vedno nosim s seboj tudi mapo z nekaterimi skupnimi fotografijami in dokumenti, ki me spominjajo na Janeza.

Hvaležnost. Janez, hvala ti, da si mi stal ob strani v prelomnih trenutkih in mi pomagal stopati po Poti, ki vodi k Resnici in v Življenje! Bog ti povrni za vse, kar si storil zame v mojem življenju, pa tudi za vse, kar si dobrega storil za druge. Bog naj ti bo plačnik za vsa tvoja dobra dela, jaz ostajam tvoj dolžnik!

Marko Krečič: Spominske drobtinice

Bilo je ob zadnjem praznovanju župnijskega zavetnika svetega Janeza Krstnika in dneva državnosti, ko smo te lepe pomladno-poletne dneve doživljali skupaj. Takrat je župnik Janez podarjal kozarce za vino s Finžgarjevim vzklikom: »*Naprodaj Sloveni nismo nikdar!*« ter znamenjem trnovske župnije, ki je bil odtisnjen tudi na škatli kozarca. Kar nanjo mi je napisal kot v spominsko knjigo le nekaj besed. Nemalokrat o njih razmišljam, saj poleg tega, kar pravijo naravnost, orisujejo tudi najine medsebojne vezi, ki o njih nisva nikoli posebej govorila.

Vezi so se tkale počasi. V Trnovo sem prišel že odrasel, z družino, izza Bežigrada, kjer sem preživel vse dotedanje življenje. Tako tudi teh vezi nisem uspel kar na mah pretrgati in se vključiti v življenje novega župnijskega okolja. Prvi stiki z župnikom Janezom so bili šele ob verouku in prvem obhajilu najstarejšega sina in družina je postala »vsa trnovska« komaj po rojstvu najmlajšega, ko me je za moj »drugi dom« sprejel trnovski pevski kor.

Skupno z župnikom Janezom so nam gorela in drhtela srca ob volitvah v letu 1990, ob plebiscitnem glasovanju in posebej ob razglasitvi samostojnosti in rojstvu domovine – države. Takrat smo bili znotraj in zunaj prežarjeni ob prvem in najznamenitejšem trnovskem kresu in z župnikom Janezom smo morali svojo vznesenost sporočiti vsem ljudem blage volje s sprevedom v mestno središče. Pod okni škofijskega dvorca smo se želeli pokloniti in zahvaliti nadškofu in metropolitu gospodu Alojziju Šuštarju. Hoteli smo še vsaj do magistrata, pa so nas prekinile sirene vozil. Odpeljali so predsednika vlade, ker so grožnje z vojsko postale stvarnost – veselju ni bilo več mogoče dajati duška.

Kot član takrat še mestne skupščine sem se vračal z magistrata in pred župniščem mi je župnik Janez vzkliknil: »Pa smo jih!« Vprašal sem: »Kaj?« Odvrnil je: »Podrli drogove na vpadnicah!« »Ni mi prav, smo oblast in dejanje naj se izvede uradno!« Približno takšen je bil najin kratek pogovor, ki je prinesel nekaj ohladitve med naju. Med nama, menim, ni bilo zamere, k večjemu zbližanju pa tudi ni pripomoglo.

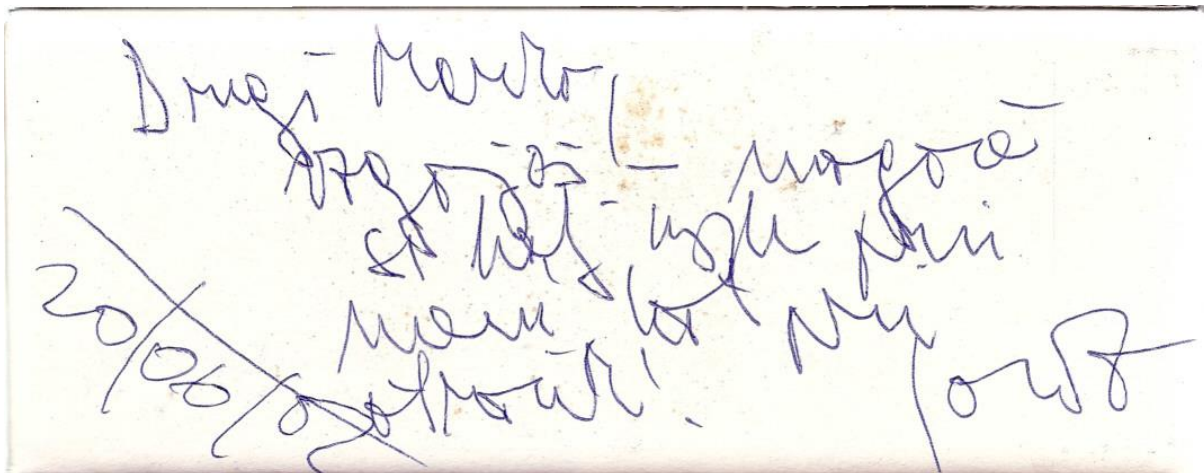
Pokazala se je možnost, da bi družina dobila nov dom s hišo in vrtom le kakih pet minut hoda od starega. Dotedanja gospodarica je bila v domu za ostarele, štela sva jo z ženo za bolj »bogaboječo« (o Bogu in cerkvi nisva z njo nikoli govorila). V strahu pred ostro zavrnitvijo vsake misli na duhovno oskrbo sem se vseeno opogumil in s podporo župnika Janeza načel to vprašanje. Hvala Bogu, namig je predrl led in najin načrt je obrodil sadove. Tudi njen pogreb sva skupaj uredila, čeprav je po opraviilu župnik kar pihal od hudovanja nad pogrebci, ki z glasnim govorjenjem in držo niso pokazali primerne spoštovanja vsaj pokojnici.

Novi dom je ob birmi drugega sina na župnikov predlog sprejel in pogostil birmovalca in gostitelja. Mislim pa, da smo ob nekem drugem obisku župnika Janeza pri nas govorili o ponovni postavitvi kapelice na vrtu naše hiše. »Če jo postaviš, smeš nazaj vzeti kipec Srca Jezusovega!« Kipec je stal na pomolu vrh stopnišča na kor. Ob podiranju prejšnje kapelice ga je očitno nekdo rešil in shranil v cerkvi. Župnik Janez, žal, vrnitve kipca ni dočakal ...

Utrditev in z njo povezana prenova trnovskega svetišča je šla v glavnini mimo mene. Bil sem pa poleg, ko je župnik Janez odločno zatrdil: »Platna za ljudsko petje v prenovljeni cerkvi ne bo več!« Vedel sem, da tudi pesmaric ni maral, ker so te mnogokrat igrača za nemirne otroke, in tudi pogled na klopi s pesmaricami mu ni bil všeč. »Pa naredimo kaj z

računalnikom in primernim projektorjem!« sem glasno vetril svoje misli, ki so tako nemudoma dobile naloge: oprema, dobavitelji, strokovnjaki ... Pripravil sem, kar sem mogel doseči in kar sem vedel. Pri prvi postavitvi nisem sodeloval. Sicer prijazni strokovnjaki o obredju in načinih ljudskega petja niso vedeli nič. Tudi nepravilna tehniška izvedba je prinesla župniku razočaranje, jaz sem dodatno čutil še sramoto kot svetovalec te polomije. Barve so bile medle, vidnost slaba, računalniške programske podpore pravzaprav ni bilo. Poleg tega me je kot pevca nesrečna oprema ves čas »žrla«, ko sem jo nemočno opazoval. Po drobcih sem izbrskal nekaj zakonitosti in lastnosti projektorja, »utapljal« sem se v »močvirju« programja »windows« in skušal vsako novo spoznanje uporabiti za izboljšanje celote. Ne spominjam se, ali sem mogel župniku Janezu z vmesnimi dosežki vsaj malo ublažiti veliko razočaranje, vendar si dovoljujem misliti, da je končni približek kljub vsemu upravičil najin skupni napor.

Krog spominskih drobtinic se je sklenil s spominom na zadnje trnovsko kresovanje, ki ga je pripravil župnik Janez. Kozarec s škatlo in njegovim zapisom hranim kot svetinjo. Tu je posnetek tega zapisa.

Od tod dalje vem, da me je vest o njegovi smrti dosegla v Šentjerneju. Kot člana župnijskega pastoralnega sveta so me prosili, da se v imenu sveta poslovim pri mrtvaškem odru v cerkvi. Ob povratku domov sem skoraj v eni sapi napravil zapis, ki je ohranjen tudi v posthumno izdanih »Trnovskih krogih«. A to je že drobtinica nekega drugega spomina.

Tadej Jakopič: Mi, ki smo z njim jedli in pili (Apd, 10, 41)

Stavek, ki ga navaja sv. Peter po vstajenju, da potrdi osebni odnos s Kristusom celotnega apostolskega zbora, je kot nalašč za označitev odnosa s pokojnim župnikom mag. Janezom Pogačnikom. Kot trnovski organist sem bil v ožjem krogu njegovih sodelavcev, kar mi je bilo v veselje in v velik osebni izziv pri moji intelektualni rasti. Žal je marsikdo, ki je bil tudi deležen vsebine Petrovega stavka, ostal le pri njegovem dobesednem pomenu. In tak pomen se je potem prenesel na druge in postal pečat na osebnosti mag. Janeza Pogačnika. A nekateri smo z njim »jedli in pili« tisto najdragocenejše, kar je ponujala miza njegove razgledanosti, duhovne in intelektualne širine, ter domoljubja in rodoljubja.

Najprej so bili to trenutki ob pripravi na kakšen liturgičen dogodek ali večje slavje. Vedno so bile ob čisto tehničnih podrobnostih dodane misli, ki si jih včasih samo bežno ujel, pa so ti dolgo dajale navdiha, te vznemirjale ali čisto spremenile tvoj pogled. Kot pravi sveto pismo ni nikoli delal hrupa ali tlečega stenja ugašal, a če si bil pozoren in odprt, si z veseljem zajel iz studenčnice njegove osebnosti. In teh trenutkov je bilo veliko in ob situacijah življenja spet nevsiljivo pridejo in nakažejo rešitev. Kar nekajkrat sem bil navzoč pri krstih in porokah, ki so bili rezultat njegovega širokega razumevanja vseh iščočih kristjanov, saj je bil tudi sam konvertit. Vesel je bil daru vere in zato se je trudil, da bi pomagal do tega zaklada iskalcem na vse možne, včasih celo nekonvencionalne načine. Imel je zelo širok spekter poznanstev in nič presenetljivo ni bilo, da je ob vsaki poti v Slovenijo ali preko nje pri njem našel bogate trenutke pogovora sin blaženega cesarja Karla I., nadvojvoda Otto von Habsburg.

Njegove pridige so bile drugi vir duhovne in intelektualne širine, ki jo je preko njih delil prav vsem. Pridige so bile kratke, sporočilno zgoščene in bogate. Vedno je bil družbeno aktualen in miselno prodoren. Ker je sam izkusil moč in obenem nemoč družine, je tej osnovni celici posvetil veliko pozornosti. Kaj pomeni družina, ki lahko vrednote posreduje ali pa ji, zaradi prejšnjih časov le teh primanjkuje, se je odražalo v njegovi misli, da bi morali danes glede na vse okoliščine hoditi k verouku starši, otroke pa bi srečeval na govorilnih urah, oz. sestankih, da bi se prepričal o njihovi duhovni rasti.

Tretji vir, ob katerem sem »jedel in pil« njegovega intelektualnega duha, pa tudi duha izjemnih osebnosti slovenskih intelektualcev, pa je bil *Finžgarjev klub*, zasnovan na zgodovinskih iskušnjah intelektualnega druženja; od londonskih klubov, do francoskih salonov, ter dunajskih in italijanskih kavarn. Vsak gost, ki ga je pripeljal, je bil vrhunski strokovnjak na svojem področju, kar je bila po Pogačnikovih besedah odlika iskalca resnice, ki ni daleč od Boga. To so bili nepozabni večeri, pogosto razpotegnjeni v noč, a bogati v svojih sadovih.

Pokojni Jože Hudeček je ob zadnjem slovesu zapisal, da nam je Pogačnik zapustil svojevrstno zaznamovanost z njegovim delovanjem, po kateri se bomo njegovi sodelavci prepoznavali med seboj. Res je, trnovski župnik mag. Janez Pogačnik je bil prej kot utrdba, znotraj katere smo bili varni in se urili za intelektualne izzive, sedaj pa je postala ta utrdba pomemben svetilnik tudi na moji poti.

Primož Bulc: Ob odkritju doprsnega kipa Janezu Pogačniku (24.6.2007)

- na praznik sv. Janeza Krstnika -

Danes je velik praznik za nas Trnovčane in tudi god Janeza Pogačnika. Janez: Vedno si se veselil tega praznika. Prepričan sem, da si tudi danes z nami.

Kot duhovnik si prinesel v Trnovo svežino pokoncilskega duha in jo oplemenitil z svojimi življenjskimi izkušnjami. Na zunaj nisi dajal vtisa pretirane pobožnosti, a si bil v svoji duši globoko veren in v srcu ponižen pred tistim, ki mu danes gotovo sediš ob strani. Žal si bil za nekatere cerkvene kroge preširok, da bi razumeli in izkoristili tvojo vlogo v slovenski cerkvi. Preprosto te nekateri za debelimi zidovi niso razumeli. Bog jim odpusti.

Kot kulturnik si imel sposobnost združiti najplemenitejše umetnike v Sloveniji in to ne glede na versko prepričanje. Ko si pri umetniku zaslutil, da se je približal neizrekljivemu z roko, besedo, glasom ali pisalom, si mu podal roko in z njim sklepal nepozabna prijateljstva. Ta si večkrat nesebično delil tudi z nami Trnovčani. Hvala ti za te plemenite in nepozabne trenutke prelepih dialogov.

Bil si gradbenik: gradbeništvo, kot tvoja prva življenjska usmeritev ti je vedno pomagalo, da si se gradbenih obnov v cerkvi lotil temeljito in odgovorno. Temu priča tudi tvoj živi spomenik - današnja podoba trnovske Cerkve. Naredil si kompromis med starim in novim, med že in še ne, med končnim in neskončnim. Kako čutno si umestil že skoraj pozabljene Plečnikove umetnije v sam center sakralnega prostora. Prepričan sem, da ti bodo bodoči rodovi hvaležni.

Janez Pogačnik organizator: Nikoli nisi dajal občutka, da delaš sam ampak, da vsi delamo in ustvarjamo skupaj. Cela skupnost je živela skupaj za vsak projekt pa, če je bil še tako nepomemben. Vendar kar je najpomembnejše - nikoli nisi prepusti stvari naključju in si iz ozadja vedno vlekel poteze, da se je voz premaknil. Držal si se načela: Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal. Liturgijo si naredil kratko, jedrnato in brez blefiranja. Vsi ministrantje so vedeli, kje jim je mesto. Dokazal si, da lahko narediš kratko in jedrnato nedeljsko, ali praznično mašo samo v primeru, če si nanjo absolutno pripravljen.

Bil si prekrasen pridigar. Kdo se ne spomni tvojih kratkih, a kvalitetnih pridig, ki si jih vedno govoril na pamet in imel samo nekaj oprijemljivih točk. Spomnim se, kako si pred mašo na trnovskem vrtu še zadnjič premišljeval pridigo. Nisi nas moril z dolgoveznimi stavki, ki nepripravljene pridigarje popeljejo spet nazaj na pot, ki si jo načrtajo. Z izredno govorniško spretnostjo si znal združiti evangelij in današnji tu in sedaj. Vedno si v svojih govorih hodil po ostrini britve med sakralnim in profanim, a si zdržal koncentracijo, da te ni zaneslo v eno ali drugo skrajnost. Začetek maše je bil tako točen, da so mnogi Trnovčani nastavljali uro glede na začetek maše.

Bil si velik prijatelj: Večkrat si se kar sam najavil na kosilo in bil strah in trepet mnogih trnovskih gospodinj. Hrano in pijačo si skrbno izbiral, a pri količinah nisi imel omejitve. Bil si tako sočen sogovornik, da te je bilo veselje poslušati. Ko si odšel od družinskega ognjišča si nam vedno pustil močan vtis.

Bil si zaveden Slovenec: Slovenijo in slovenski narod si tako ljubil , da si se večkrat izpostavljaj že v času pred osamosvojitvijo. V Trnovem si večkrat nudil zavetje takrat še preganjanim osamosvojiteljem. Zavedal si se, da samo tisti , ki resnično ljubi svoj narod, lahko ljubi tudi narod tistih, ki jih je pot od drugod pripeljala v našo domovino. Trnovsko cerkev, kot verski, kulturni in narodno zavedni spomenik si naredil za vedno odprto vsem ljudem. Lahko bi ti naštel še mnogo tvojih lepih lastnosti, a bi se izneveril tvoji predstavi o dolžini govora.

Janez Pogačnik: nismo toliko žalostni, ker te ni več med nami, kot smo veseli in hvaležni, da si sploh kdaj bil. Bil si in boš za vedno zapisan v naših srcih.

Primož Bulc

Ljubljana 24.06.2007

Igor Curk: O Glasilu župnije Trnovo

Glasilo Trnovo je prvič izšlo septembra 1980 na pobudo župnika Janeza Pogačnika zato, da bi župljani, ki ne živijo svojega krščanskega poklica, spoznali, da je Cerkev v Trnovem živa.

Naslednji namen glasila je bil usmerjen k župljanom, ki se redno zbirajo okrog oltarja trnovske cerkve, da bi jim pomagal pri poglobljanju vere in da bi vsaj deloma skrajšali nedeljska oznanila.

Ob začetku izdajanja glasila je imel Janez Pogačnik v mislih tudi tiste farane, ki ne morejo več v cerkev, preko lista pa bi lahko vsaj nekoliko spremljali vrvež župnijskega življenja.

Kot pri drugih dejavnostih si je tudi pri izhajanju župnijskega glasila Janez Pogačnik zamislil jasen načrt vsebine za vseh deset števil letnika. Ta načrt lahko imenujem kar vizionarski, saj v oblikovnem pogledu glasilo od vsega začetka ni bilo spremenjeno. Kot rečeno, je bil za vseh deset števil v letniku izdelan vsebinski in likovni načrt. Zlasti slednji je bil skrbno pripravljen, pogosto v skladu z župnijskim dogajanjem v tekočem letu. Naj naštejemo nekaj likovnih oprem:

- predstavitev del trnovskih slikarjev in kiparjev,
- slovenska znamenja,
- znani Trnovčani,
- Bernikova dela,
- detajli iz prenovljene trnovske cerkve,
- trnovski motivi,
- Slovenci, povezani s Trnovim.

Vsebinsko so bili članki, poleg rednih oznanil na zadnji strani, strukturirani po stalnih temah, kot so:

- bogoslužje in Božja beseda,
- življenje v župniji,
- aktualno dogajanje v družbi.

V okviru prve teme sta pisala članke tako župnik Janez Pogačnik kot vsakokratni kaplan, kasneje pa tudi duhovni pomočnik g. Tone Bohinc. S svojim pisanjem so se dotikali teoloških razmišljanj na temo meseca, katoliškega družbenega nauka, prenove Cerkve, življenja po evangeliju v današnjem svetu, bogoslužja v cerkvenem letu in podobno.

V zvezi z življenjem v župniji so bili župnikovi članki prava stalnica, saj se je posvečal široki paleti tem, kot so pogovori z župljani, pogovori z različnimi skupinami v župniji na temo nosilnega članka in odlomki iz kronike.

Župnik Janez Pogačnik je priobčeval pisma posameznikom v župniji, ki so imeli ali pa še imajo pomembno vlogo v delovanju župnije. Iz teh pisem vejeta hvaležnost za njihovo delovanje kakor tudi napotek za še bogatejše nadaljevanje.

Zelo pomemben del vsebine župnijskega glasila Trnovo je bilo vsa leta tudi spremljanje aktualnih dogajanj v družbi. V teh člankih so s celoletnim pisanjem sodelovali številni vrhunski slovenski umi, naj omenim samo akademika Staneta Gabrovca, dr. Franceta

Bučarja, dr. Milčka Komelja, dr. Marjana Zadnikarja in Jožeta Hudečka. Ti pisci so se dotikali osnovnih kategorij mišljenja v novi državi, odgovorov krščanskega etosa na aktualna vprašanja, prav tako pa tudi kulturnih vprašanj, ki trkajo na krščansko zavest, svetega ter združevanja vere in sveta.

Ta sklop člankov je bil tudi priljubljena tema župnika Janeza Pogačnika, saj je rad pisal o »kulturnem« krščanstvu, hkrati pa se je pokazal kot vizionar, saj je že v članku o etični preobrazbi tranzicijske družbe v Sloveniji v majski številki X. letnika (1990) napisal, kako bi se morali izkazati novi oblastniki:

»Če hočejo 'novi' ljudje na ključnih položajih res 'zgrabiti bika za roge' in pokazati, da mislijo resno s politično, gospodarsko in družbeno prenovo, morajo najprej z lastnim obnašanjem vrniti ljudem vero v oblast, ki služi drugim: da ni res, da so vsi oblastniki enaki; da je možno in nujno, da se obenem obnašaš razumno in etično; da si lahko gospodarsko uspešen in pošten; da ni res, da mora vsaka politika delati (tudi) slabo, če hoče doseči rezultate«.

Takšen vsebinski in likovni koncept župnijskega glasila je vztrajal vse do leta 2003, to je leta smrti župnika Janeza Pogačnika.

Šele ob pregledu celotne zbirke od I. do XXIII. letnika sem se zavedel, da iz celotne zbirke, kakor tudi posameznih letnikov in števil, veje izraziti lok kontinuitete Duha, ljubezni do župnije, župljanov in slovenskega naroda.

V januarju 2016 zapisal Igor Curk.

Tine Hribar: Janez Pogačnik

Za petdesetletnico sva z ženo Spomenko v Tomišlju pripravila manjši sprejem, krog le najožjih prijateljev, med njimi tudi Janeza. Spomenki je prinesel sliko križanega Jezusa z naslovom »Tretja ura« (akril). Na hrbtni strani slike je napisal:

»Preden je bil
Abraham,
sem jaz« (Jer 8, 58).

Draga Spomenka,
ob tvojem srečanju z »Abrahamom« ti želim
blagoslov od tistega, ki je bil pred njim!

Tvoj prijatelj

Janez

Trnovo - 26. 1. 1991

S tem je izrazil svoje globoko verno krščanstvo, obenem pa tiho upanje, da naju bo spreobrnil; če že ne oba skupaj, pa vsaj Spomenko. Na blag, posreden način. Med duhovniki oz. teologi sva imela več prijateljev, ki so poskušali doseči to, a na bolj očiten in za naju zato vsiljiv način.

Janez pa je bil mehkega srca, na zunaj skoraj zmerom vesel, včasih, vsaj navidezno celo veseljaški, v svoji globini pa je bil melanholična duša. Bil je občutljiv, obenem pa, ko je šlo za bistvene stvari, nepopustljiv in vztrajen. Tako je naše skupne prijatelje iz uredništva *Nove revije*, morda pa tudi cerkvene prijatelje oz. znance prepričal, naj bo Spomenka, čeprav po krstu pripada pravoslavju, skupaj z Nikom Grafenauerjem krstna botra najmlajšemu sinu Jožeta Snoja. Sicer pa smo prijateljevali od ustanovitve *Nove revije* leta 1982 naprej. Večkrat nas je povabil v župnišče, zlasti na potico v času med Božičem in Novim letom. Odstopil pa mi je tudi svojo delovno sobo, ko sem delal intervjuje z nadškofom Francem Perkom, tedaj še zgolj teologom Francem Rodetom in drugimi. Skupaj smo bili seveda tudi na spravi slovesnosti v Rogu 8. julija 1990, na ta »pretresljiv dan civilizacijske moči slovenstva, ki se je izrazila v spravi z mrtvimi«, kot je tedaj zapisal Janez.

Do cerkvene hierarhije je bil precej kritičen, v našem krogu, v najini družini še prav posebej, v skladu s Pavlovim misijonarskim navodilom. Nekoliko pa se je tudi bal, po osamosvojitvi čedalje bolj. Pričakoval sem, ko sem v nekem zapisu govoril o Janezovi odprtosti, da bo tega vesel. A mi je po objavi razburjeno telefoniral, da naj tega raje ne ponovim, ker mu bo to škodilo. Tudi sicer so nekateri teologi na *Novo revijo* čedalje bolj gledali kot na duhovno konkurenco. Začelo se je s klerikalnim napadom na »svetost življenja in človekovo dostojanstvo« iz prvega stavka Predloga Ustave Republike Slovenije; ne zaradi stvari same, marveč iz čisto prestižnih razlogov. S tem se je na Slovenskem spet začela obnavljati mahničevska delitev duhov. In kot član Institucije je bil vanjo vpotegnjen tudi Janez Pogačnik. A je vse to čedalje težje prenašal.

Oba sva bila, čeprav vsak po svoje, prizadeta, ko so sredi teh novih, nepričakovanih tenzij tisti, ki so se odločili za obrat na desno, predlagali, naj v uredništvo *Nove revije*

vključimo tudi Janeza Pogačnika, pa tega nisem podprl. Pa bi bil za to, če bi do tega predloga prišlo pred osamosvojitvijo, zdaj pa iz dveh razlogov ne: zaradi ohranitve avtonomnosti revije in zaradi vprašljivosti, ki se mi je razkrila v navedenem telefonskem pogovoru, Janezove polne avtonomnosti. Odslej se je razdalja večala. Nazadnje sva bila na vrtu trnovskega župnišča, ko je prvič zagorel kres v spominsko počastitev slovenskega osamosvojitvenega dne, pa so Spomenko surovo napadli desničarji, prav tisti, ki do osamosvojitve niso bili nič drugega kot zvesti karierni služabniki bivšega režima. Janez se je namesto njih potem sicer opravičeval, toda nekdanje bližine ni bilo več.

Razpadlo je še eno od nekdanjih prijateljstev. To pa ne spremeni dejstva, da smo se imeli celo desetletje radi in da imava Janeza v spominu še zmerom kot zelo toplega, obenem pa izrednega človeka. Za osamosvojitve je veliko naredil, tudi s tem, da nas je, osamosvojitelje, držal skupaj, dokler se je le dalo.

In ker je bil vseskozi zraven, je v odprtem pismu *Spomenka - rad bi ti povedal* (Družina, 15. julij 1990) že ob prvih napadih nanjo lahko zapisal: *»Bili smo priče največjemu pogrebu v naši zgodovini ... Gotovo pa je, da tega pogreba v taki obliki in v tem času ne bi bilo brez tebe. Vsi, ki poznamo ozadje te nedelje in ki smo jo s teboj pripravljali, vemo, da si bila srce in energija celotnega podviga.«*

Janez Pogačnik je vseskozi ohranjal, kot bi zapisal Kocbek, svojega človeka - in zdržal, dokler je mogel.

Tine Hribar

Ivan Jagodic: Spomini na Janeza

Ja, kaj naj napišem? Bom kratek, tako, kot me je vedno učil Janez.

On je bil drugi župnik v moji kaplanski službi. Štiri lepa in plodna leta sva preživela skupaj v lepem in dobrem.

Sedaj, ko gledam na tista leta z vso odgovornostjo do svojega dela, ki ga opravljam, lahko rečem, da mi je +Janez dal ne samo veliko, ampak ogromno.

Ko sem prihajal iz Jesenic, kjer sem preživel tri kaplanska leta, so me vsi "strašili", kakšen čudak je.

In prvo leto sva se ravno zaradi tega res bolj "ogledovala", potem pa sem v njem spoznal človeka, velikega prijatelja in zaupnika in dobrega in skrbnega duhovnika in odgovornega župnika.

Lahko rečem, da so bila tista štiri leta najlepša leta mojega mladega duhovništva.

To je bil razcvet "kaplanovanja" ob otrocih, pri ministrantih, dijakih, študentih, pevskih zborih ... pri vseh Janezovih "krogih", kot jih je sam imenoval.

Pri njem sem se pravzaprav naučil vsega, kar sem potem s pridom uporabil in nadgradil v župnijah kamor sem bil poslan. Veliki Gaber, Sela pri Šumberku, Srednja vas v Bohinju in zdaj Šentvid nad Ljubljano.

Pogačnikov zgled, njegova razsodnost, modrost, velika delavnost, iskrivost v odnosih, normalna duhovnost, itd. To so pojmi, ki so me oblikovali in iz njih in z njimi živim.

Škoda, da ga je Bog prekmalu vzел k sebi. Ampak mislim, da nam je vsem, tudi meni, v kratkem času dal vse.

Priznam, da je redno prisoten v mojem spominu in v molitvah zanj.

Ivan Jagodic, žpk v Šentvidu nad Ljubljano.

Harald Draušbaher: Janez Pogačnik, trnovski župnik

... spoznanje in oživitve spomina ...

Zanimivo je, da je bil Janez Pogačnik nepogrešljiv, vrhunski organizator gledano iz današnjega zornega kota.

Kot je zapisala Tadeja Krečič Scholten v uvodu knjige *Trnovski krogi*, je želel ohraniti in izoblikovati tradicijo zapisovanja.

Kronika obnavljanja in bogatenja trnovske cerkve sv. Janeza Krstnika, v kateri sta popisana življenje in delo župljanov in prijateljev župnije, je tudi knjiga poezije, slikarstva, kiparstva in fotografije; je zapis o velikih ustvarjalnih energijah, ki jih je združeval Janez Pogačnik.

Skupina Krog se je sestajala v kleti trnovskega župnišča (Finžgarjev hram), kjer smo razvijali zamisli o knjigi *Trnovski krogi*; to so bili časi navdušenja, ustvarjalnosti in medsebojnega prijateljevanja. Tako kot je menil o tem Janez Pogačnik: ali niso največje plačilo mir srca, veselje, prijateljstvo, gotovost ustvarjalca in uresničitev sanj?

Župnika Janeza Pogačnika sem spoznal v družbi novorevijašev. Vsi moji stanovski kolegi, od akademika Janeza Bernika, akademika Andreja Jemca, akademika Draga Tršarja do akademika Nika Grafenauerja, so me spodbudili k zasnovi in oblikovanju knjige *Trnovski krogi*. V njej so povezani posamezni ustvarjalci, ki še danes zvenijo v duhu in predanosti svojemu času.

Janez Pogačnik je znal udejanjati miselno igro, ustvarjalno filozofijo v pravo dramaturško celoto. Vse, kar si je zamislil, je podaril našemu vidu, sluhu in zavesti, ki se je združevala v harmonično celoto, v ravnotežje lepega in svetega.

Knjiga je nastala v času, ko so se nam uresničile stoletne sanje o samostojni Sloveniji kot enakopravni članici Evropske skupnosti. S svojo vsebino nas utrjuje v tem, koliko se kot posamezniki zavedamo svojih najglobljih vrednot.

Janez Pogačnik je bil ravnovesje fizične in duhovne postave. Njegove sanje so preteklost in prihodnost hkrati.

Prof. Harald Draušbaher

Ljubljana, 29. 1. 2016

Jože Motoh: O celostni podobi

Vrednostna raven evropskega sakralnega stavbarstva je bila od nekdanj višja ali vsaj enaka profanemu. Miselni tokovi, za katere je bilo značilno tudi izdelovanje »novega človeka« in s tem »novih vrednot« brez najmanjše povezanosti s koreninami in izročilom, so sakralno in profano najprej na videz izenačili, potem pa sakralno odrinili na rob snovanja. Dolgoletno razmerje se je torej spremenilo, kar ni koristilo ne sakralnemu in ne profanemu stavbarstvu.

Zagotovo je ta spremenjeni odnos vplival tudi na način reševanja nalog (z izjemo Plečnika) s strogo ločitvijo primarnega (cerkev, sakralni prostor), od drugovrstnega oblikovanja spremljajočih vsebin.

Ob tem bi rad spomnil na misel prof. Zadnikarja: »Slovenska znamenja so naše katedrale.« Veliki umetnostni slogi, bleščeči v veličastnih realizacijah, so v manjšem (našem) merilu in skromnejši obdelavi zvesto in kvalitetno odsevali v naših obpotnih znamenjih in kapelicah.

Trnovski župnik Janez Pogačnik, moj sošolec, dolgoletni prijatelj in neusmiljeni kritik, je že ob začetku svojega službovanja v Trnovem začel najprej intuitivno, potem pa čedalje bolj poglobljeno razvijati koncept ŽIVE CERKVE, kot vedno dejavnega središča tako v pojavnem kot tudi vsebinskem smislu. Uresničevanje te zamisli pa je bilo možno le kot sistem malih, pohlevnih korakov, vendar kot del domišljene in ambiciozne CELOSTNE PODOBE. Ob tem ne govorim le o oblikovalskih posegih, katerih soavtor sem imel čast biti, ampak tudi in predvsem o komunikaciji, revitalizaciji in dvigovanju nivoja.

Leta 1981 smo Janez Pogačnik, Marjeta Gale in moja malenkost pričeli sodelovati pri reševanju na videz različnih, vendar med seboj še kako povezanih vsebin CELOSTNE PODOBE župnije Trnovo. Ob tem seveda nismo ne mogli in ne smeli ločevati nalog na pomembne in manj pomembne, na velike in majhne, vsake smo se lotili kot enakovrednega posega in z istim žarom.

V spomin na naše skupno delo, ki bi mu danes seveda učeno rekli »brainstorming«, jih moram nekaj omeniti. Pri tem prepuščam poklicanim sodbo o kvaliteti in vrednosti, sebi pa veselje in zadoščenje, da sem lahko sodeloval.

Torej:

- ureditev prezbiterja
- ureditev zimske kapele v župnišču (sedanja Finžgarjeva galerija) kot večnamenski prostor
- družina mašnih plaščev
- vsebinsko in grafično oblikovanje oznanila 1981 – 2003
- ureditev stanovanjskih enot v župnišču
- celostna grafična podoba župnije
- kuhinja in jedilnica v župnišču
- pisarna župnijskega urada
- ureditev galerije in »Finžgarjevega kota«
- ureditev in oprema zbornika »Trnovsko zrcalo«
- ureditev vrta s podijem za nastopajoče
- velika čast, da sem lahko sodeloval pri prenovi cerkve leta 2000 z Janezom Bernikom, Andrejem Jemcem, Dragom Tršarjem, Francetom Kokaljem in Janezom Suhadolcem.

Delo, ki ga omenjam, so hvalili in grajali tako, kot hvalijo in grajajo večino njih. Ne glede na različne ocene in mnenja sem srečen, da imajo omenjeni posegi neko skupno, povezujočo značilnost, mogoče celo bolj v konceptualnem kot oblikovnem smislu. To je tudi razlog, da si upam govoriti in pisati o CELOSTNI PODOBI, ki je bila predvsem zasluga našega Janeza, njegove orjaške širine, komunikacije in kvalitete misli. Mogoče je prav to tisto, kar že lep čas pogrešamo, tako ljudje kot narod.

Jože Motoh: O trnovskih krogih

Nekoč, v davni Jugovini, sva se z Janezom vračala iz Škofje Loke po ta stari cesti tam čez Soro, Presko in Gunclje v Ljubljano. Bil je poletni večer, eden tistih večerov, ko je v zraku upanje, ko cvetijo kresnice, ko je dan dolg, noči pa skorajda ni.

Spomnim se, da sva modrovala o marsičem, predvsem pa o reševanju vrednot in samozavedanju, skratka o tem, kako bi lahko ljudje, ki niso mogočni, vplivni in odločujoči, na svoj način in po svojih močeh poskušali reševati in izboljševati.

Zdaj, po skoraj tridesetih letih, se vse skupaj sliši kot pravljica, toda zares nama je takrat hkrati in v trenutku padla v glavo ideja kot možna rešitev: da ima nedvomno vsak od nas neke svoje kroge, krog prijateljev, krog znancev, mogoče somišljenikov, mogoče zoprnikov. Morali bi se torej gibati in delovati v krogih, jih čim več ustvariti, predvsem pa širiti.

Janez kot večplasten intelektualec, za katerega nisi nikoli vedel, ali je inženir, filozof, teolog, ali enolog, vsekakor pa zelo operativen, je to idejo osmisлил tako, kot je najbrž pri nas še ni nihče in naše eksistenčno vprašanje je, če se bo še kdaj našel kdo, ki jo bo.

Ustvaril je »trnovske kroge«, kroge literatov, filozofov, zdravnikov, arhitektov, likovnih ustvarjalcev, glasbenikov, politikov, menedžerjev, in še in še.

Ti navidez heterogeni krogi so se med seboj prekrivali in pri prekrivanju, kot skupni imenovalec ustvarjali »sirup«, nekakšen vrhunski in gost eliksir, ki je znal odgovoriti na marsikatero vprašanje, obenem pa je bil povezovalen in na najvišjem možnem nivoju. Ta eliksir je obenem dajal tudi vzpodbudo in motiv marsikomu, ki je iskal pravo pot.

Trnovski krogi so pojav, ki ga pri nas najbrž še dolgo ne bo, čeprav si jih želimo in še kako potrebujemo. Ustvarjanje in širjenje krogov zahteva močno, intelektualno visoko in prosvetljeno osebnost, teh pa dandanašnji ni ravno veliko ali pa se uspešno skrivajo.

Žal se je šele tistega snežnega februarskega dne, ko smo Janeza pokopali na Žalah, pokazala moč in čarobna resnica njegovih krogov – takrat nas je bilo tam, različnih in drugačnih, več kot doma. To pove vse.

Vsem nam, predvsem pa našim otrokom in vnukom želim osebnosti, kot je bil naš Janez, močnih, pametnih, poštenih in prosvetljenih.

Jože Motoh: Zakaj se naš Janez v grobu obrača?

(prosti spis)

- ker so ga mnogi, ki so se ob njem pojili, zdaj pozabili,
- ker je postalo korito Bog, koritništvo pa religija,
- ker prižigajo sveče živim, mrtveci pa še hodijo,
- ker je v modi analna metoda komuniciranja,
- ker ima oblast lepe oči, vse ostalo je pa rit,
- ker ima predsednica težave s prostato, predsednik pa z jajčniki,
- ker so hemeroidi postali poklicna bolezen,
- ker je fatamorgana osnova ključnih političnih odločitev,
- ker je diareja način mišljenja in govorjenja,
- ker so vrednote domena spomeniškega varstva,
- ker je domoljub ... ksenofob,
- ker je sprenevedanje način obnašanja, kraja pa bonton,
- ker obtoženega osla tepejo po njegovi senci, dokler primer ne zastara,
- ker osnovni kodeks ne vsebuje kodeksov,
- ker demagogija šteje za najvišjo stopnjo retorike,
- ker Bog ni Bog, ampak Batina,
- ker nekateri diplomo ukradejo, doktorat pa pošteno kupijo,
- ker šteje le življenjepis, napisan na toaletnem papirju,
- ker še vedno uporabljamo detergent za pranje možganov,
- ker dacarji globijo le reveže, otroke in športnike,
- ker naše najlepše praznike praznujejo trgovci,
- ker nivo debate v parlamentu ni več primeren za otroke starejše od pet let,
- ker volivci kupujejo mačka, ki prehaja iz žaklja v žakelj,
- ker bospi spijo obuti,
- ker bodo naša sodišča pričela delovati na sodni dan,
- ker je v modi virtualni seks in kloniranje otrok,
- ker ima le laž čudovito dolge noge,
- ker so v bančni močvari pijavke večje od krokodilov,
- ker se levičarji rokujejo z desnico,
- ker ne uspemo skidati predlanskega snega,
- ker nismo Švica, ampak prešvicana Slovenija,
- ker so konvertiti pravilo, ki potrjuje izjemo,
- ker stavkajo tudi ležeči policaji,
- ker tudi spominčice bolehajo za amnezijo,
- ker dete deda ne ziblje, ampak molze,
- ker na sodišču laž domuje, pravica pa gostuje,
- ker je 1. april Dan politikov,
- ker smo res taki, kot smo!

ZATO

se naš Janez v grobu obrača. Prav mu je, nam pa tudi!

Joško Motoh

Janez Suhadolc: Spomini na Janeza Pogačnika

Za Janeza Pogačnika in Trnovsko cerkev sem zasnoval župne stole.

Izdelal jih je Jože Šimenc iz Tuhinjske doline. Nasloni stolov so prepleteni z idrijskimi čipkami.

Precej oglato zasnovani stoli se dobro ujamejo z nežnimi čipkami. Stoli so bili vseč patru Cimermanu, ki vodi slovensko faro v New Yorku. S privolitvijo Janeza Pogačnika so se naredili enaki stoli tudi za omenjeno ameriško faro.

Po naročilu Janeza Pogačnika sem zasnoval obredni kelih »Rog«. Posvečen je žrtvam poveljnih pobojev v Kočevskem Rogu leta 1945.

V ročaj in čašo keliha so vdelani tulci nabojev, ki so bili nabrani na mestu pobojev. Tudi kamen, ki dopolnjuje ročaj keliha, je bil pobran na robu brezna pod Krenom. Kelih je izdelal pasar Jože Prezelj iz Ljubljane.

Janezovi prijatelji so pri meni naročili poseben stol zanj. Imel naj bi kot obvezno opremo držalo za kozarec.

Ko je bil stol napol narejen, je Janez preminil. Stola potem nisem dokončal ...

Janez Suhadolc

Januar 2016.

Lojze Peterle: Ogenj v srcu

Janeza Pogačnika sem poznal bolj v njegovi kulturniški kot duhovniški razsežnosti, čeprav se obe seveda prepletata. Ko sem ga spoznal kot trnovskega župnika, sva takoj vzpostavila neposreden in sproščen odnos.

Življenje naju sicer ni povežalo v kakšne posebne projekte, niti v globlje prijateljstvo, sem ga pa čutil, odkar sem ga poznal, kot človeka, ki zares in na svoj način razume svoje duhovniško poslanstvo.

Mislil, da je svojo zavzetost za kulturo, človekove pravice, demokratizacijo in za osamosvojitve dojemal zelo podobno kot takratni ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar. Razumel je svoj čas in svoje poslanstvo v njem.

Srečevala sva se bolj ali manj priložnostno v Trnovem ali kje drugje, kjer se je kaj resnega dogajalo v duhu zgodovinske spremembe. Nikoli ga nisem doživljal kot taktizerja, ampak kot človeka z jasno voljo – gremo!

Pri Žabarju sva se v družbi Matije Potočnika in Aleksandra Valiča srečala dan pred proglasitvijo države, po opravljenem delu v parlamentu. S priložnostno zbrano četverico smo šli zalit tisto, kar smo sklenili, in nazdravit na samostojnost slovenske države dan kasneje. Pri Žabarju smo preživeli v sproščenem in prazničnem razpoloženju dobršen del večera.

Takrat sem bil prvič skupaj z Janezom malo več kot le mimogrede. Nismo obdelali prav veliko tem, beseda je tekla predvsem o tistem, kar se je imelo zgoditi naslednji dan. Janez je gorel za zgodovinsko spremembo. Bil je zavzet in prevzet. Našemu srečanju na zadnji večer nesamostojne Slovenije je prispeval poseben višek z izjavo: "Jutri bomo v Trnovem zakurili velik kres. Če bo zmanjkalo lesa, bomo pa cerkev zažgali." Cerkve kljub mogočnemu kresu v čast osamosvojitvi ni bilo treba zažgati.

Vem, da v srcih trnovskega kroga ta ogenj še gori in ne bo ugasnil. Veliko trajne srčne kurjave je zagotovil prav Janez Pogačnik. Za to sem mu iskreno hvaležen.

Lojze Peterle

V Ljubljani, 17. 1. 2016

Andrej Trost: Janez Pogačnik in moja ministrantska leta

Trnovski župnik Janez Pogačnik je imel poseben dar, da je mlade pritegnil v cerkev in skozi druženje nas je navdušil za sodelovanje. Gospoda Pogačnika bi opisal kot zelo veselega in zgovornega, ter izredno razgledanega duhovnika.

Moja ministrantska pot se je začela v enem izmed nižjih razredov osnovne šole, na povabilo župnika in sošolcev, ki so takrat že ministrirali. Že od začetka nas je navajal na delo, saj smo v okviru ministrantskih vaj ob sobotah pometali pesek pred cerkvijo. Večkrat je pripravil igre, ali kviz s področja poznavanja pojmov v cerkvi. Izbral je besedo na določeno črko, npr. A-ambon, in mi smo ugibali, ter za nagrado dobivali sladkarije. Pojasnjeval nam je, da duhovnikova hostija ni večja, ker bi bilo v njej več Jezusa, ampak zato, da se bolje vidi. Skrbel je za našo vzgojo in brez dlake na jeziku povedal, kadar je bilo kaj narobe.

Gospod Pogačnik je bil perfekcionista, na sveto mašo se je skrbno pripravil in aktualiziral Božjo besedo v svojih pridigah. Sveto mašo smo začeli točno ob bitju ure, dolžino obreda pa je znal prilagoditi ljudem, tako da je imel kratko družinsko mašo, in daljšo, ter bolj poglobljeno pridigo pri jutranji nedeljski maši. Ministranti smo seveda delali napake, kjer je bilo mogoče, in pogosto je pripravil za nas vaje v prezbiteriju, še posebno pred večjimi prazniki.

Vedno je poskrbel za druženje, in nas je večkrat peljal na kakšen izlet. Skupaj smo obiskovali bivše kaplane, ter spoznavali nove kraje in ljudi. Hodili pa smo tudi peš – spominjam se dvodnevnega izleta iz Škofje Loke v Bohinj. Priskrbel nam je spalne vreče, in nas peljal do Škofje Loke, potem pa smo šli peš do vasi nad Železniki. Prijazni domačini so nas popoldne peljali v bazen v Železnikih, ki se je zelo prilegel po naporni hoji, zvečer pa smo prespali na seniku, kar je bilo za mestne otroke prav posebno doživetje.

Po birmi nas je kar nekaj ostalo dejavnih v župniji, gospod Pogačnik pa je skrbel za našo duhovno in intelektualno rast. Vabil nas je na mladinske veroučne ure, ki so potekale sproščeno in na za tiste čase zelo napreden način skupinskega pogovora, pozneje pa se je iz tega oblikoval Finžgarjev klub. Poznal je mnogo eminentnih ljudi iz duhovnega, kulturnega in družbenega življenja v prelomnem času osamosvajanja Slovenije, ki jih je povabil kot goste v Finžgarjev klub. V letih, ko smo mladi iskali naš poklic in identiteto, nam je dal možnost, da smo v pogovoru z njimi širili naša obzorja.

Z leti je izoblikoval kar lepo skupino starejših ministrantov, njegovih najbližjih bogoslužnih sodelavcev. Dal nam je nove naloge: branje beril, pobiranje darov, obhajanje, in nas spodbujal, da ostanemo v ministrantski službi do poroke. Za ministrante in študente je organiziral izlete po Evropi, med drugim v München, Benetke, Firenze, Rim, Vatikan, in poskrbel za dobro družbo, ter poglobljeno zgodovinsko in umetniško razlago. Ko sem bil na nekaj mesečni študijski praksi v Franciji, me je prišel z nekaj ministranti obiskat v Pariz. V njegovem širokem krogu ljudi, ki jih je poznal, so bili tudi fakultetni profesorji, in z veseljem je prišel poslušat ekspoze moje doktorske disertacije. Ob vsej njegovi razgledanosti in poznavanju sveta, pa je bila njegova misel vedno usmerjena na Boga, znal je videti dobro in presežno tudi pri ljudeh, ki niso bili tradicionalni verniki. To je dediščina, za katero verjamem, da smo jo prejeli njegovi ministranti.

Marko Čižman: Moji spomini na Janeza Pogačnika (2016)

Moj prvi spomin na Janeza Pogačnika sega v najino prvo, še neuradno srečanje, ko sem se mu prišel predstaviti kot kaplan.

Najprej me je prijazno, a uradno sprejel gospod Bohinc. Ko me je nato pripeljal v sobo h gospodu Janezu, sem bil prav presenečen nad njegovo neformalnostjo. Začel sem ga vikati, a mi je takoj rekel: »Kar Janez mi reci, saj bova sedaj sodelavca.«

V prijetnem pogovoru mi je orisal župnijo in mi hkrati nakazal tudi že polje mojega kaplanskega dela. Tudi pozneje je bil v pogovorih vedno prijazen, a direkten in neposreden. Če mu kaj ni bilo všeč je povedal jasno, na podoben način pa je znal tudi pohvaliti.

Čeprav je imel svoje delo in svoje obveznosti, si je zame rad vzela čas. Skupaj smo obedovali, včasih sva šla skupaj tudi kam na obisk. Na obiskih je znal biti simpatičen. Kot človek ni nikogar vnaprej izključeval. V vsakem človeku je gledal Božjo podobo, zato je poznal ogromno ljudi iz zelo različnih področij - od zdravnikov, politikov, umetnikov, pa do čisto preprostih ljudi.

Spominjam se silvestrskega večera, ko sva po sveti maši vzela nekaj čokolad in kakšno steklenico, ter šla obiskat ljudi, ki so takrat morali delati. Še danes se nasmehnem ob spominu, kako so naju začudeno pogledali na policijski postaji, ko sva jim prišla voščiti in jim prinesla čokolado in kako naju je bilo veselo zdravstveno osebje, ki je tisto noč dežuralo v Trnovski bolnišnici.

Ob Janezu sem se marsikaj naučil. Ob neki priložnosti mi je dejal: »Če nekaj hočeš narediti, dobro premisli in se posvetuj. Potem pa to stvar spelji in se ne oziraj na to, kaj bodo rekli ljudje.«

V zanimivem intervjuju *Madeži na obleki, madeži na duši*, je spregovoril o spovedi in še o marsičem.

Morda dva utrinka:

»Za vsakega človeka je pomembno, da ima dobre prijatelje, s katerimi se lahko pogovarja. Dobri prijatelji ne padejo izpod neba. Dobra prijateljstva je treba gojiti.«

»Bati se je treba ljudi, ki o sebi mislijo, da so brezmadežni, da so popolnoma čisti. Kajti v njih se skriva velik napuh. Napuh pa je največji greh, kar jih je lahko sploh možnih. Moč se v slabosti spopolnjuje. In to, da imamo kakšno napako, ali grešnost, je širše gledano pravzaprav lahko zelo zdravilno. Kajti, če sam vidiš, da si ubog in nepopoln, potem tudi drugih ne boš obsojal. Zato so res najbolj nevarni čistuni - brezmadežniki, ki vse zviška gledajo. To so največji grešniki, ampak tega si ne priznajo. Z grehom moramo živeti, da sebe in druge lahko razumemo in ne obsojamo.«

Duhovnik Janez Pogačnik je odšel iz naše srede, a je na nek način v vseh, ki smo ga poznali, pustil sled. Hvaležen sem mu za to in rad se ga spominjam v molitvah.

Marko Čižman, nekdanji Trnovski kaplan, sedaj župnik v Podutiku

Igor Salmič: Spomini na trnovskega župnika Janeza Pogačnika

Še zdaj imam živo pred očmi scene iz zakristije, kako smo si ministrantje eden drugemu trgali iz rok mašno knjigo (t.i. misal), kajti največja čast je bila, če smo lahko župniku Janezu »držali knjigo«. Moral si priti vsaj petnajst minut pred začetkom maše, da si imel vsaj teoretične možnosti za to zavidljivo vlogo. Ravno nasprotno je bilo z branjem Božje besede: tukaj se nismo igrali junakov, ko smo bili naprošeni in enkrat nam je g. župnik – tik pred začetkom maše – ostro odvrnil z grozečo prerokbo v smislu: »Me boste že še iskali, ko me boste potrebovali«. V resnici se je župnik poslužil veliko slikovitejših besed, ki so nas razorožile do te mere, da smo vsi ministrantje planili v smeh in se nismo mogli zadržati niti v trenutku, ko smo šli v procesiji pred oltar. Doma so me po maši začudeno vpraševali: »Kaj se je zgodilo z vami, ko ste se pa vsi tako smejali?«.

Župnik Janez je zame prva priča duhovništva, ob njem sem se najprej spraševal, kaj pomeni biti v službu Bogu in Cerkvi, biti blizu bližnjim in oddaljenim, na kakšen način oznanjevati, kako gojiti pravo ljubezen do naroda in kulture. Ko sem se pri devetnajstih letih odločal za poklic, sem imel podobo duhovnika ravno pri njem.

V službi Bogu in Cerkvi: Cerkev je kraj, kjer kristjan spozna Boga in hkrati ob tem tudi brate in sestre v Kristusu. Benedikt XVI. je enkrat dejal: »Cerkev ne služi sama sebi ... temveč si prizadeva, da naredi evangelij Jezusa Kristusa dostopnega«. Trnovska cerkev in »farouž« sta postala kraja, kjer je Janez dolga leta odpiral vrata ljudem do Boga in do bližnjega. Bil je prodoren mislec in govornik, a hkrati vsem razumljiv, kar so potrjevale njegove kratke in jedrnate pridige. Rad je imel Cerkev, posebej je bil navezan na Pavla VI., ki je bil papež njegovih prvih duhovniških let, papež, ki je zvest 2. vatikanskemu koncilu Cerkev skušal še bolj približati ljudem.

Biti blizu bližnjim in oddaljenim: Še danes mi znajo nekateri prijatelji natančno povedati, kje in kdaj so bili z župnikom Janezom pred dvajsetimi leti, kakšne so bile dogodivščine in o čem so debatirali. V prvi vrsti gre za ljudi, ki niso povezani s Cerkvijo. Imajo ga v lepem spominu. Župnik Janez je znal pristopiti do oddaljenih, Bog mu je dal veliko darov, da se je preko njega približal tistim, ki niso prestopili cerkvenega praga. Ta širina me je vedno nagovarjala, in še danes to vidim kot lepo lastnost duhovnika in kristjana, ki zna biti bližnji drugemu: bratu in sestri v lastni družini oz. skupnosti, kakor tudi oddaljenemu.

Oznanjevanje: najbolj mi ostane vsidran v spominu Veliki petek, posebej še trenutek češčenja križa. Po trikratnem vzkliku: »Glejte les križa...« vidim župnika Janeza s križem v rokah in slišim tresoče besede nagovora, kjer presunljivo razloži Jezusovo trpljenje kot najvišje dejanje Božje ljubezni do nas. Vsako velikonočno tridnevje se ga je posebej dotaknilo, tega ni skrival, in to je znal prenesti tudi na druge. Velikonočni obredi so zame eden najlepših spominov na Trnovo!

Ljubezen do domovine in kulture: maša za domovino in žegnanje ob prazniku sv. Janeza Krstnika sta takorekoč na isti dan ... kakor da bi župnik sam izbral datum dneva državnosti, kajti ne bi si mogli zaželeli bolj posrečenega datuma! Slovesna maša s slovesnim petjem domačega zbora z orkestrom, ter slovesno ministriranje, kar je pomenilo, da smo ves čas stali (in včasih popadali od slabosti☺), pogostitev na župnijskem vrtu, polni optimizma ob razglasitvi samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. Še sedaj se živo spomnim maše, ki so jo prenašali po nacionalni televiziji za veliko noč leta 1994, posebej Janezove pridige, ki je trajala vsega štiri minute, komentiral pa je pesem slednico: »Povej nam, Marija, kaj si videla na poti?« Med različnimi odgovori je bil

tudi: »Videla si Slovenijo sredi devetdesetih let«! Te besede mi odzvanjajo še naprej, v njih pa prepoznam župnikovo skrb, včasih tudi zaskrbljenost, predvsem pa ljubezen do domovine. S hvaležnostjo se spomnim tudi obiska grobov vsako leto ob vseh svetih, ki ga je župnik Janez organiziral za pevski zbor in ministrante na ljubljanskih Žalah. Poleg grobov škofov in duhovnikov smo obiskali grobove nositeljev slovenske zavesti. Mednje je bil uvrščen tudi Edvard Kocbek.

Osebna izkušnja: z nasmehom se spomnim leta 2001, ko sem napravil prve redovne zaobljube, in zgodilo se je, da jih je približno v istem času naredila tudi s. Simona Zabukovec. V trnovskih oznanilih je župnik napisal lepo razmišljanje, ki mu je dal naslov »Draga Simona in Igor«. S s. Simonino sva večkrat obujala spomin na to »originalno« besedno zvezo.

Župnika Janeza bi lahko označil za ostroumnega vzgojitelja. Znal je združiti veselje in resnost, druženje in vsebino. Znal je pohvaliti, opogumiti, svetovati, hkrati pa tudi brez ovinkarjenja povedati svoje mnenje. To sem izkusil tudi sam, pa čeprav se mi je takrat zazdelo, da me ne pozna dovolj dobro. A nekaj stvari, ki mi jih je povedal že takrat, sem jih sam spoznal bolj jasno čez nekaj časa.

Pred nekaj leti mi je nek duhovnik povedal: če nekdo joka na pogrebu za duhovnikom oz. redovnico, predvsem člani iste skupnosti, to pomeni, da so ga res imeli radi. Kdo se ne spomni Janezovega pogreba na Žalah in množice, ki je izkazovala svojo ljubezen preko solza in preko pesmi?

Janez, hvala ti za tvoje pričevanje duhovništva, za tvoje dolgotrajno služenje trnovskemu občestvu, ki je ob tebi odkrivalo lepoto biti Kristusovi učenci ter bratje in sestre med seboj.

Janez Gril: Ob 13. obletnici smrti Janeza Pogačnika

V dneh okoli lanskega božiča me je prijetno presenetilo prijazno povabilo Umetniškega in Strokovnega sveta Finžgarjeve galerije, naj ob 70. letnici rojstva trnovskega župnika Janeza Pogačnika in 13. obletnici njegove smrti, na kratko opišem svoje spomine nanj in na njegovo delo. Z veseljem ustrežem prošnji, saj se tudi po desetih letih živo spominjam prijateljski vezi, ki so se pletle med nama od študentskih let pa vse do njegove prezgodnje smrti.

Janeza Pogačnika sem prvič srečal ob njegovem prihodu v ljubljansko bogoslovje jeseni leta 1970. Bil sem v drugem letniku Teološke fakultete. Kot absolventu FAGG so mu priznali nekaj izpitov, zato je študij teologije začel z drugim letnikom. Bil je zelo zagnan študent, navdušen nad študijem teologije in duhovniškim poklicem. Spodbujal nas je, naj pokažemo več ognja in navdušenja v pripravi na duhovniško službo. Malo smo se mu nasmihali, a smo ga kljub temu posnemali.

Posvečenje in nove maše smo imeli leta 1973. Tistega leta nas je bilo na Slovenskem kar 63 novomašnikov, največ po 2. svetovni vojni in več kot je sedaj bogoslovcev v vseh letnikih skupaj. Kakšna sprememba v 43 letih! Janez je bil posvečen posebej in kasneje, namesto junija v Ljubljani šele septembra v Kranju. Zakaj, ne vem več. Tedaj sem bil že kaplan v Kranju in sem od blizu spremljal tako posvečenje, kot tudi novo mašo. Spoznal sem tudi njegove domače in ostal z njimi povezan do njihove smrti.

Janez je bil od oktobra 1973 pa do avgusta 1974 nedeljski kaplan v Mavčičah. V tistem času se je zgodil znameniti zaplet s križem pri pogrebu. Janez je zahteval, da gre križ na čelu pogreba pred zastavami, krajevni oblastniki so ga potiskali nazaj za zastave. O zapletu se je govorilo na vseh partijskih organih, oblastniki so pritiskali na nadškofa Jožeta Pogačnika, naj pokori svoje duhovnike, vendar posebnih posledic ni bilo. Začela pa se je dolgoletna razprava, kje je mesto križa na cerkvenem pogrebu, ki še do danes, tudi v samostojni Sloveniji, še ni končana. Marsikje gresta zastava in križ vstric. Janez Pogačnik je bil prvi, ki je odprl to vprašanje.

Iz Mavčič je Janez poleti 1974 odšel za kaplana v Škofjo Loko, jaz pa nekaj let kasneje na dopolnilni študij v Rim. Njegova kaplanska leta v Škofji Loki so bila zelo bogata, plodovita in inovativna, zlati na področju dela z mladimi in družinami. Nedeljska bogoslužja in veroučna srečanja je nadgradil z ogledi kulturnih dogodkov, izletov v naravo in tudi z obiski gostiln, kar je zlasti mladim silno ugajalo. Znal jih je navdušiti za dobro in tudi za vero in jim vlitil ponos. Govoril jim je, da se vere ne smejo sramovati, ampak jo korajžno živeti povsod, v cerkvi in tudi v gostilni. Kar nekaj njegovih fantov se je odločilo za duhovniški poklic, drugi so odšli v druge poklice, a so ostali povezani z Janezom do zadnjega.

Leta 1979 je Janez Pogačnik postal župnik v Trnovem in tam ostal vse do svoje prerane smrti. Prav gotovo je to bila najpomembnejša doba njegovega duhovniškega dela in življenja. Ko sem se nekaj let kasneje vrnil iz Rima in postal študentski duhovnik, sva spet veliko sodelovala. Pri študentski pastoralni in tudi širše. Zelo se je zanimal za oznanjevanje, iskal nove metode in pristope, spodbujal bogoslovce k študiju in delu. 15 let je bil na nadškofijski ravni odgovoren za študijsko izpopolnjevanje duhovnikov. Bil je ocenjevalec znanja na tako imenovanih kaplanskih in župniških izpitih.

Zelo je cenil učenje papeža Pavla VI, ker je po njegovem najbolje povezal vero in kulturo, da bi ravno s pomočjo kulture ljudi povezal z vero in Cerkvijo. To je bila tudi Janezova

pot. Neke vrste ključ, ki nam pomaga razumeti njegov način oznanjevanja in njegov odnos do ljudi, zlasti tistih, ki so bili od Cerkve oddaljeni zaradi takšnih ali drugačnih zamer ali nesporazumov. Koliko ljudi se je zvrstilo v trnovskem farovžu in koliko živahnih in odprtih razprav se je odvijalo v njem. Dobesedno so si podajali kljuge in skoraj čakali v vrsti, da pridejo do Janeza.

Demokratične spremembe, ki so se napovedovale sredi osemdesetih let, so razkrile še eno Janezovo strast: ljubezen do domovine in demokracije. S kakšnim veseljem je spremljal prve demokratične spremembe in s kakšno odločnostjo je podpiral vse, ki so pri njih sodelovali. Trnovsko župnišče je bilo eno tistih mest, kjer se je rojevala slovenska samostojnost. Dobrodošli so bili vsi, ki so želeli sodelovati. Verni in neverni, ljudje različnih prepričanj in pripadnosti, različnih pogledov in vizij. Skupno jim je bilo le prijateljstvo z Janezom Pogačnikom, kar je bilo dovolj za skupno delo in skupne cilje slovenske prihodnosti.

Dela in naporov je bilo enostavno preveč za ena sama ramena. Prijatelji smo mu sicer stali ob strani, a glavno težo je nosil sam. Srce tega napora ni zmoglo. Prva uspešna operacija srca bi morala biti alarm, da se je potrebno upočasniti in spremeniti življenjske navade. Janez je preveč ljubil življenje in svoje prijatelje, da bi živel drugače. Svoje so doprinesla tudi razočaranja, ki so sledila slovenski samostojnosti. Marsikaj je šlo narobe in drugače, kot je Janez pričakoval in upal. Slovenske razprtije in zdrahe so ga bolele.

Smrt Jožeta Pučnika ga je še dodatno prizadela. Čeprav smo mu odsvetovali, naj ne gre na pogreb, je kljub temu šel. Domov se je vrnil komaj živ. Sledila je bolnica in posveti zdravnikov pred ponovno operacijo srca. Janez jo je mirno pričakoval, kirurg pa je bil zelo zaskrbljen. Za rojstni dan sem mu voščil po telefonu in mu obljubil, da ga obiščem v bolnici takoj ko končani operaciji. Ni mi bilo treba iti, pač pa sem 7. februarja zgodaj zjutraj pohitel v Trnovo, ko mi je kaplan sporočil, da je prejšnji večer Janez Pogačnik umrl, zadet od srčne kapi.

Naj po trinajstih letih ponovim tisto, kar sem tistega dne rekel pri večerni maši v Trnovem: Dragi Janez, počivaj v miru pri Bogu v nebeški domovini. Ko pridemo za teboj, bo tudi naša domovina.

Dr. Janez Gril,
Pogačnikov sošolec in prijatelj

Silvin Krajnc: Sošolec in prijatelj Janez Pogačnik

Spomini na prijatelja in sošolca trnovskega župnika Janeza Pogačnika so še živi.

Ko razmišljam, kako bi ga označil, mi prihaja misel, da je vedno malo »prehiteval«. Prehiteval je pri študiju, tako da je bil posvečen leto prej kot ostali, prehiteval je pri uvajanju koncilske podobe duhovnika in vernika, prehiteval je v odkrivanju, kako pomembna je kultura v življenju občestva, prehiteval je v oblikovanju župnijskega lista, prehiteval je tudi v srečanju s smrtjo.

Všeč so mi bile njegove šmarnice, ki jih je pripravljal kot škofjeloški kaplan. Na posrečen način je približal liturgične vsebine in simbole v pokoncilskem prebujanju. Njegove kateheze za mlade sem z veseljem uporabljal.

V Ljubljani sva bila dolga leta župnika soseda in se pogosto srečevala na duhovniških srečanjih. Občudoval sem njegovo energijo, iskričnost in odločnost. Veliko vsebine je povedal z malo besedami. Znal nas je motivirati za sodelovanje pri skupnih dogajanjih v ljubljanskih župnijah, pa tudi za sodelovanje pri reviji *Cerkev v sedanjem svetu*, ki jo je urejal. Njegovi članki so bili stvarni in so upoštevali našo pastoralno realnost. Ko smo drugi malo odplavali v nerealnost, nas je znal povleči spet na tla v trdo realnost. Otepal se je dolgovezenja in težil k jasnosti misli in besede.

Janez se je za pomoč rad obrnil na frančiškane in mi smo mu radi pomagali. Še posebno smo mu stali ob strani, ko je izgubil kaplana. Tudi sam sem kar nekajkrat maševal ob nedeljah v Trnovem. Tudi za ljudski misijon, ki ga je obhajala celotna Ljubljana, je naprosil frančiškane.

Zdravja ni bil najbolj trdnega. Občudoval sem njegovo vztrajnost, ko je po operaciji srca zvesto hodil na Šmarno goro, da bi si pridobil kondicijo in zmanjšal odvečno težo. Spomnim se, kako mi je ob neki priložnosti rekel: »Noben prašič ni tako debel, kolikor sem že jaz v življenju shujšal.«

Mislil je tudi na upokojitev. V decembru leta 2002 je prišel k meni na obisk v samostan pri Marijinem oznanjenju na Tromostovju. Povedal mi je svojo željo, da bi se rad po zaključku pastoralnega leta preselil k nam. Bil je pripravljen prevzeti maševanje v cerkvi in kakšno uro spovedovanja. Ogladala sva si stanovanje (dnevno sobo in spalnico s sanitarijami in tušem), kjer bo lahko prebival in bil je zelo zadovoljen. Tudi sam sem se veselil njegovega prihoda. Obetal sem si, da bo tudi za našo redovno družino njegovo bivanje z nami vir blagoslova in spodbuda za optimizem, ki ga je Janez izžareval.

Sestra smrt je prišla ob času, ko je bil Janez pripravljen na srečanje z Gospodarjem življenja. Pomislili smo sicer, da je prišla prekmalu, a prepričan sem, da je prišla ob pravem trenutku. Janez je dozorel za nebesa, Janez je pač malo prehitel človeško logiko in naše želje.

p. Silvin Krajnc OFM

Rafko Valenčič: Dragi prijatelj Janez!

Ni prvič, da pišem prijatelju, ki je že prestopil prag tega življenja. Ko iščem razloge, vem, da niso v ozadju ne zamere ne neporavnani računi ali nemoč, da v času našega poznanstva in prijateljevanja ne bi zmogel z besedo na dan.

Preprosto, Tebi in sebi, znancem in zanamcem želim povedati nekaj besed, ki so preprosto spominjanje, ki priključijo podobo prijatelja, s katerim sva hodila isto pot, verovala v skupnega Prijatelja, Kristusa, se trudila za iste vrednote, doživlja iste prelomne čase za narod in Cerkev.

Vse to prebuja ne le spomin na minule časa in dogodke, ampak je spominjanje na misli in ideje, delo in prizadevanje, čas in dogodke, ki so naju in nas, živeče, še vedno bogatijo. Ali kaj podobnega doživljate, naši prijatelji, tudi v onostranstvu? Ko bi mogli vedeti za vaše misli, kakor vi gotovo vidite in spremljate naše misli in spominjanja.

Predstavljam si, kako si se ob teh beseda dobrohotno nasmejal, nekajkrat zamahnil z roko in sedaj pričakuješ: No, povej, kar misliš!

Nekaj drobcev bom povedal. Spominjanje sega v konec 70. let. Pri sv. Jakobu v Ljubljani je bilo, kjer smo bili zbrani študentje in asistenti študentskih skupin, ki so se začele prebujati k življenju v času družbene odjuge in pokoncilskega vrenja v Cerkvi. Jezuit pater Miha Žužek je začel postavljati začetke študentske pastorale.

V naši družbi si bil pogumen sogovornik, kot gradbenik si poznal študentsko življenje, vedel si, da številni mladi iščejo odgovor na vprašanja bivanja in življenjsko pot, kot si jo sam kot katehumen iskal.

Kmalu po tistem sva se srečala na drugih krajih – v Bogoslovnem semenišču in na Teološki fakulteti; ti kot študent teologije in kandidat za duhovništvo, jaz kot študijski prefekt in profesor.

Iskriv in radoveden, kot si bil, si med množico sebi enakih – tedaj jih je bilo v semenišču preko 200 - iskal globlje odgovore na osebna in družbena vprašanja in gradil duhovno podobo duhovnika za nove čase. Zanimala so Te mnoga vprašanja, ki tudi pozneje niso dala miru Tvojemu nemirnemu duhu, predvsem kako oznanjati evangelij današnjemu človeku, kako naj bogoslužje, umeščeno v širši kulturni prostor, izraža in dosega svoje cilje.

Tvoja duhovna podoba je med drugim prišla do izraza tudi na izpitih. Na teoretska vprašanja si odgovoril kot gradbenik: narisal si nekaj sebi pomenljivih znamenj, napisal nekaj stavkov in jih oštevilčil. Odgovori so bili kratki in logični. Na dodatna vprašanja radovednega profesorja si pokazal na risbo in besede, češ: Saj sem že odgovoril!

Sledila so Tvoja kaplanska leta, delo z otroki in mladino, ki si jih uvajal v krščanstvo. Pri njih in z njimi si preverjal pastoralna načela in preizkušal nova. Kmalu si se vrnil v Ljubljano, v Trnovo.

Prišla so leta družbenega prebujanja, iskanja novih poti v družbi in Cerkvi. Na obeh straneh si našel ljudi, s katerimi si iskal skupni jezik v iskanju resnice in lepote, družbene in kulturne prenove.

Trnovo je postalo pojem za zbiranje družbene in kulturne srenje, pa tudi iskanj ureditve in opreme cerkvenega prostora. Nepozabna so tako mesečna srečanja pri nadškofu A. Šuštarju, kjer si v krogu teoloških in pastoralnih mislecev prispeval svoj delež k

razumevanju družbenih in kulturnih dogajanj, prav tako neformalna srečanja pri katerem izmed kolegov, kjer so se iskriale teološke in pastoralne misli, primerjave in načrtovanja.

Ko si sprejel uredništvo pastoralne revije Cerkev v sedanjem svetu (1993-1999; začetek izhajanja 1967) si omogočil umetnikom, da so predstavili svoja iskanja in dosežke na področju cerkvene umetnosti. Kot urednik seveda nisi zanemaril pomembnih pastoralnih vprašanj, ki so se zaostriala ob slovenski osamosvojitvi, in so terjala nov odgovor na odnos med Cerkvijo in družbo, med oznanilom evangelija in novo kulturo.

Tvoja vélika učitelja sta bila apostol Pavel, katerega izrek »*Življenje je meni Kristus*« je bilo življenjsko vodilo, in papež Pavel VI. z okrožnico *O evangelizaciji (1967)*. Slednja, namreč evangelizacija, je tudi sicer bila Tvoja vélika ljubezen, ki si jo gojil ob urejevanju priročnika za pridigarje Oznanjevalec.

Zadolžil si nas, dragi Janez, s svojo predanostjo Kristusu, slovenskemu človeku, prijateljem z obeh strani. Vreden si spominjanja kot trajnega dejanja, ki nas navdaja s hvaležnostjo Bogu in Tebi z ene strani, z druge pa spominjanja zaradi predanosti osebam in delu v slovenski družbi in Cerkvi, ki v tem času še bolj kot v preteklosti iščeta odgovor na številna skupna vprašanja.

Stara modrost pravi, da nas je Bog postavil v čas in prostor, v odnose in razmere, ki so za nas najbolj primerni. Tudi na to je treba gledati z očmi vere.

Rafko

Citati Janeza Pogačnika, ter citati drugih o njem

- **»Kaj sploh je ta vaš Bog? Ali zares verujete v Boga, ali so to le prazne navade in stari običaji? Kaj pomeni to je moje telo, moja kri ... ??«** - Janez Pogačnika prijatelju Francu Pogačarju-Frenku, iz Bohinjske Bele, 1967.
(Franc Pogačar, *Spomin na sošolca in prijatelja*, 2016)
- **»Verujem! Odločil sem se, da bom svoje življenje posvetil Bogu in postal duhovnik!«** - Janez Pogačnik prijatelju Francu Pogačarju-Frenku, iz Bohinjske Bele, 1968.
(Franc Pogačar, *Spomin na sošolca in prijatelja*, 2016)
- **»Življenje je meni Kristus!«**
(Janez Pogačnik, novomašno geslo, Kranj, 29.9.1973)
- **»Verujem, upam, ljubim!«**- spomini Janeza Pogačnika na »zmagoslavno alelujo« na velikonočno jutro 1968 ... ko je zaigrala in se dvigala njegova duša, in se je odločil za Boga in za duhovniški poklic.
(Janez Pogačnik, *Trnovski krogi*, 2003)
- **»Kako je Bog našel mene in jaz Cerkev?«**
(Janez Pogačnik, *Zbornik župnije sv. Kancijana*, Kranj, 1991)
- **»Povej nam, Marija, kaj si videla na poti?«**
(Janez Pogačnik, iz velikonočne pesmi slednice, iz pridige na Kalvariji, romanje v Sveto deželo, 1982)
- **»Janez Trnovski!«**
(Edvard Kovač, Tadeja Krečič Scholten, *Trnovski krogi*, 2003)
- **»Kako bi se lahko kdo kdaj skrtil pred tistim, kar ne zahaja?« /Heraklios efeški/**
(Janez Pogačnik, Niko Grafenauer, *Trnovski krogi*, 2003)
- **»Živimo v posebnem času slovenske zgodovine – resno kot še nikoli, se spogledujemo s svojo narodno suverenostjo in državnostjo. Polom in zaton totalitarizma, rojstvo in detinstvo demokracije – vse to se je odražalo tudi v prispevkih za župnijsko mesečno glasilo 'Trnovo', ki izhaja že enajst let. Nekaj značilnih člankov naj bo spomenik času, obenem pa še vedno aktualen vir resničnega, dobrega in lepega.«**
(Janez Pogačnik, *Zbornik 'Trnovska župnija v Ljubljani 1933-2001'*, 2001)
- **»V Trnovem, kamor sem prišel pred osemnajstimi leti, pa tudi v širši slovenski javnosti, je še živel spomin, oz. kar mit o trnovski kulturi, katerega so posebjali Prešern, Finžgar in Plečnik. Spraševal sem se, zakaj ne bi tega spomina napolnili z živo današnjo kulturo? Odgovor so bili versko kulturni večeri, oznanilo 'Trnovo', spominske plošče na fasadi, Kržišnikov božji grob in poskus enovitega in estetskega prenavljanja cerkve in župnišča.«**
(Janez Pogačnik, *Trnovsko zrcalo - izbor člankov 1991-1997*, 2007)
- **»To ni bila nobena sprava, ampak pogreb!«** – Janez Pogačnik v Kočevskem Rogu, po pogrebni sveti maši za pobitimi med vojno in po njej, o kateri se je govorilo kot o spravi v Rogu, 8.7.1990.
(Anton Ferlic: *Moji spomini na g. Janeza Pogačnika*, 2016)

- **»Vera v Boga, v Smisel sredi nesmislov tega sveta, je nekaj najbolj notranjega in neopisljivega; je tisti zaklad, o katerem govori Ivan s Klanca kot o najnotranji izbiri srca; je nekaj, kar v človeku začutiš, ko z njim govoriš in živiš, ko bereš njegove romane, gledaš njegove slike, oz. posluša njegovo glasbo. Vera vključuje tudi zvestobo, idealizem, samopodarjanje, dobroto in poštenost.«**
(Janez Pogačnik, *Trnovsko zrcalo* - izbor člankov 1991-1997, 2007)
- **»Če je Cerkev zvesta evangeliju, potem ji kultura ne more biti tuja. Kakor se je Beseda učlovečila v določenem prostoru in času, v določeni kulturi, najprej judovski, potem pa v grško-rimski, tako mora tudi današnja Cerkev prisluhniti kulturi, ki je neke vrste 'seizmograf' okolja.«**
(Janez Pogačnik, *Trnovsko zrcalo* - izbor člankov 1991-1997, 2007)
- **»Za nas Slovence je prehod v novo tisočletje zaznamovan z vprašanjem, če bomo obstali kot narod in nacija. Brez krščanske komponente gotovo ne! To ne pomeni vračanja v stare modele krščanstva, starih spopadov in dominiranja Cerkve, ki je že po definiciji služabnica. Ne bo šlo brez kulture in umetnosti. Prepričan sem, da je med nami toliko zdravega in poštenega, da med naravnimi zavezniki, kar ljudje duha, vere in umetnosti so, ne bo razporov in ideoloških delitev, ampak sodelovanje, spoštovanje in skupna rast v zvestobi koreninam in iskanju novega in boljšega.«**
(Janez Pogačnik, *Trnovsko zrcalo* - izbor člankov 1991-1997, 2007)
- **»V Trnovem smo začeli združevati tiste mlade izobražence, ki so se želeli in in hoteli vtrijati v intelektualno orbito. Nastal je Finžgarjev klub. Seveda krog Kluba ni zaprt – naši člani so tudi od drugod, in vsi ne delijo z nami polnosti naše vere, kar pa Klubu samo širi obzorje, razumevanje in dialoškost.«**
(Janez Pogačnik, *Trnovski krogi*, 2003)
- **»Opisi obnovitvenih del na cerkvi, župnišču in v okolju so samo zunanji okvir našega doživljanja vere, ki pa se v notranjosti »zgosti« v molitev, daritev in odprtost srca. Gospodarske prenove cerkve so nujne, vsi pa se zavedamo in želimo, da bi nas vse skupaj ljudje bolj kot po »besedah« gospodarskih obnov razpoznavali po delih ljubezni in sočutenja.«**
(Janez Pogačnik, *Zbornik Trnovske župnije v Ljubljani 1933 - 1991*, 1991)
- **»Jate belih duš, nad črnim Rogom, streli jih plašijo, k Bogu letijo. Z Bogom!«**
(Jože Snoj, Kelih in patena "Rog", 8.2.1999, napis na kelihu, ki si ga je zamislil Janez Pogačnik, in je v vseh svojih značilnostih duhovna oporoka Jnaza Pogačnika)
- **»Roški« kelih s pateno je moja last, in če bo v Rogu kdaj spodoben bogoslužni objekt, ga bom z veseljem podaril kočevski župniji, kjer so grobišča. S problemom spomenika, oz. bogoslužnega objekta pod Krenom se je srečevala tudi skupina, ki je oblikovala prenovo trnovske cerkve. Razmišljali smo o tem, da je treba pod Krenom ali na področju Kočevskega Roga zgraditi simbolno svetišče, ki naj bo rezultat najvišje umetnosti, karje danes premore slovenstvo.«**
(Janez Pogačnik, *Trnovski krogi*, 2003)
- **»No, v tole gostilno sem pa res prišel kar trikrat: prvič, zadnjič, in nikoli več!«** – Janez Pogačnik v vaški gostilni, ob snemanju javne radijske Božične oddaje na Gorjušah, 20.12.1990
(Zvone Hribar: *Prigodnica*, 2016)

- **»Pri nevoščljivosti je dvakrat narobe: nič od tega nimaš, pa še greh je!« ...**
(Janez Pogačnik, veroukarjem o grehu nevoščljivosti)
- **»Za vsakega človeka je pomembno, da ima dobre prijatelje, s katerimi se lahko pogovarja. Dobri prijatelji ne padejo izpod neba. Dobra prijateljstva je treba gojiti.«**
- Janez Pogačnik, v intervjuju za radio Ljubljana, Val 202, *Madeži na obleki, madeži na duši*, 2002.
(Marko Čižman, *Moji spomini na Janeza Pogačnika*, 2016)
- **»Bati se je treba ljudi, ki o sebi mislijo, da so brezmadežni, da so popolnoma čisti. Kajti v njih se skriva velik napuh. Napuh pa je največji greh, kar jih je lahko sploh možnih. Moč se v slabosti spopolnjuje. In to, da imamo kakšno napako, ali grešnost, je širše gledano pravzaprav lahko zelo zdravilno. Kajti, če sam vidiš, da si ubog in nepopoln, potem tudi drugih ne boš obsojal. Zato so res najbolj nevarni čistuni - brezmadežniki, ki vse zviška gledajo. To so največji grešniki, ampak tega si ne priznajo. Z grehom moramo živeti, da sebe in druge lahko razumemo in ne obsojamo.«** - Janez Pogačnik, v intervjuju za radio Ljubljana, Val 202, *Madeži na obleki, madeži na duši*, 2002.
(Marko Čižman, *Moji spomini na Janeza Pogačnika*, 2016)
- **»Sveto pismo je Luč!«**
(Janez Pogačnik, v nagovoru Edvardu Martincu, ki mu je bil birmanski boter, 13.10.2002, video posnetek)
- **»France Prešern je v bistvu edini oče slovenskega naroda, ne glede na to, kaj flančajo o drugih očetih, on je slovensko govorico spraval v sodobno govorico!«**
(Janez Pogačnik, v nagovoru Edvardu Martincu, ki mu je bil birmanski boter, 13.10.2002, video posnetek)
- **»Če bi še enkrat živel, bi delal isto kar sem, ubral bi isto pot!«** - Janez Pogačnik, na kosilu pri družini Ivana in Biserke Dominik, 2.2.2003.
(Biserka in Ivan Dominik, *Janez Pogačnik, naš župnik in prijatelj*, 2016)
- **»6/2/03 je bila navržena ideja – velikokrat gledam strop in kupolo – mislim, da bi bila dopolnitev enkratna – iz tvojih barv v Božje barve. Tvoj Janez žpk /14 dni pred operacijo srca/«** - posvetilo Andreju Jemcu, štiri ure pred smrtjo 6.2.2003.
(Janez Pogačnik, Andrej Jemec, *Trnovski krogi*, 2003)
- **»Če hočejo 'novi' ljudje na ključnih položajih res 'zgrabiti bika za roge' in pokazati, da mislijo resno s politično, gospodarsko in družbeno prenovo, morajo najprej z lastnim obnašanjem vrniti ljudem vero v oblast, ki služi drugim: da ni res, da so vsi oblastniki enaki; da je možno in nujno, da se obenem obnašaš razumno in etično; da si lahko gospodarsko uspešen in pošten; da ni res, da mora vsaka politika delati (tudi) slabo, če hoče doseči rezultate.«** - Janez Pogačnik v članku o etični preobrazbi tranzicijske družbe v Sloveniji, Glasilo Trnovo, letnik X, maj 1990. (Igor Curk, *O Glasilu župnije Trnovo*, 2016)
- **»Janez Pogačnik naj je zapustil svojevrstno zaznamovanost z njegovim delovanjem, po kateri se bomo njegovi sodelavci prepoznavali med seboj.«** - Jože Hudeček ob zadnjem slovesu od Janeza Pogačnika.
(Tadej Jakopič, *Mi, ki smo z njim jedli in pili /Apd, 10, 41/*)

- **»Če postaviš kapelico, smeš nazaj vzeti kipec Srca Jezusovega!«** - Janez Pogačnik Marku Krečiču leta 2001, pred postavitvijo kapelice na vrtu pri Krečičevih leta 2005. Kipec je pred tem stal na pomolu vrh stopnišča na kor, ob podiranju prejšnje kapelice pa ga je očitno nekdo rešil in shranil v cerkvi. (Marko Krečič, *Spominske drobtinice*, 2016)
- **»Tretji vir, ob katerem sem »jedel in pil« njegovega intelektualnega duha, pa tudi duha izjemnih osebnosti slovenskih intelektualcev, je bil Finžgarjev klub, zasnovan na zgodovinskih izkušnjah intelektualnega druženja; od londonskih klubov, do francoskih salonov, ter dunajskih in italijanskih kavarn. Vsak gost, ki ga je Janez pripeljal, je bil vrhunski strokovnjak na svojem področju, kar je bila po njegovih besedah odlika iskalca Resnice, ki ni daleč od Boga.«** (Tadej Jakopič, *Mi, ki smo z njim jedli in pili /Apd, 10, 41/, 2016).*
- **»Bil si zaveden Slovenec: Slovenijo in slovenski narod si tako ljubil, da si se večkrat izpostavljal že v času pred osamosvojitvijo. V Trnovem si večkrat nudil zavetje takrat še preganjanim osamosvojiteljem. Zavedal si se, da samo tisti, ki resnično ljubi svoj narod, lahko ljubi tudi narod tistih, ki jih je pot od drugod pripeljala v našo domovino.«** (Primož Bulc, ob odkritju doprsnega kipa Janezu Pogačniku, na praznik sv. Janeza Krstnika, 24.06.2007)
- **»Trnovski župnik Janez Pogačnik je Žlahtnost zoperstavljal barbarstvu, Plemenitost brezdušnosti, Kulturo je enačil s Svobodo, z Ljubeznijo pa je gradil mostove med Ljudmi in Bogom.«** (Mitja Borko, *Podobe trnovske cerkve*, 2012)
- **»Božjo besedo je treba slišati!«**, Janez Pogačnik o pomenu kakovostnega ozvočenja pred veliko prenovo trnovske cerkve leta 1999 (Mitja Borko: *Župnik Janez Pogačnik - moj birmanski boter*, 2016)
- **»Človeku samemu ni dobro biti!«** (Andrej Tomelj, *Sledi Janeza Pogačnika–Janez Gostoljubni*, 2016)
- **»Našemu srečanju na zadnji večer nesamostojne Slovenije, v gostilni "Pri Žabarju", 25.6.1991, je Janez prispeval poseben višek z izjavo: "Jutri bomo v Trnovem zakurili velik kres. Če bo zmanjkalo lesa, bomo pa cerkev zažgali." Cerkve kljub mogočnemu kresu v čast osamosvojitvi ni bilo treba zažgati.«** (Lojze Peterle: *Ogenj v srcu*, 2016)
- **»Jaz sem prvi električar v Sloveniji! Moj telefon je 041 220 001.«** - Janez Pogačnik mnogim, ki so želeli njegovo telefonsko številko.
- **»Pridi, v veliko pomoč mi boš, karkoli boš zmožel narediti, če pa ne boš mogel drugega, boš molil za Trnovo!«** - Janez Pogačnik, duhovnemu pomočniku Tonetu Bohincu, po njegovi smrti kratek čas župnijskemu upravitelju. (Janez Pogačnik, 1983)
- **»Oltar v teh časih duhovnega upada potrebuje umetnost in umetnost potrebuje oltar«** - Janez Pogačnik, 8.2.2001, pri večerni maši za kulturnike. (Viktor Konjar, *Medsebojno spoštovanje*, 2016)

- **»Janez kot večplasten intelektualec, za katerega nisi nikoli vedel, ali je inženir, filozof, teolog, ali enolog, vsekakor pa zelo operativen, je idejo "o krogih" osmislil tako, kot je najbrž pri nas še ni nihče, in naše eksistenčno vprašanje je, če se bo še kdaj našel kdo, ki jo bo. Ustvaril je »trnovske kroge«, kroge literatov, filozofov, zdravnikov, arhitektov, likovnih ustvarjalcev, glasbenikov, politikov, menedžerjev, in še in še. "Trnovski krogi" so pojav, ki ga pri nas najbrž še dolgo ne bo, čeprav si jih želimo, in še kako potrebujemo. Ustvarjanje in širjenje krogov zahteva močno, intelektualno visoko in prosvetljeno osebnost, teh pa dandanašnji ni ravno veliko, ali pa se uspešno skrivajo«.**
(Jože Motoh: *O trnovskih krogih*, 2016)
- **»Naprodaj nismo Slovenci nikdar!«** - Janez Pogačnik, ob zadnjem praznovanju župnijskega zavetnika svetega Janeza Krstnika in dneva državnosti, leta 2002
(Marko Krečič, *Spominske drobtinice*, 2016)
- **»Po naročilu Janeza Pogačnika sem zasnoval obredni kelih »Rog«. Posvečen je žrtvam poveljnih pobojev v Kočevskem Rogu leta 1945. V ročaj in čašo keliha so vdeleni tulci nabojev, ki so bili nabrani na mestu pobojev. Tudi kamen, ki dopolnjuje ročaj keliha, je bil pobran na robu brezna pod Krenom. Kelih je izdelal pasar Jože Prezelj iz Ljubljane.«.**
(Janez Suhadolc, *Trnovski krogi–Krog Rog*, 2003, ter *Spomini na Janeza Pogačnika*, 2016)
- **»Janez Pogačnik je bil od oktobra 1973 pa do avgusta 1974 nedeljski kaplan v Mavčičah. V tistem času se je zgodil znameniti zaplet s križem pri pogrebu. Janez je zahteval, da gre križ na čelu pogreba pred zastavami, krajevni oblastniki so ga potiskali nazaj za zastave. O zapletu se je govorilo na vseh partijskih organih, oblastniki so pritiskali na nadškofa dr. Jožeta Pogačnika, naj pokori svoje duhovnike, vendar posebnih posledic ni bilo. Začela pa se je dolgoletna razprava, kje je mesto križa na cerkvenem pogrebu, ki tudi še danes, tudi v samostojni Sloveniji, ni končana. Marsikje gresta zastava in križ vštric. Janez Pogačnik je bil prvi, ki je odprl to vprašanje.«**
(Janez Gril: *Ob 13. obletnici smrti Janeza Pogačnika*, 2016)
- **»Tvoja vélika učitelja sta bila apostol Pavel, katerega izrek »Življenje je meni Kristus« je bilo življenjsko vodilo, in papež Pavel VI. z okrožnico O evangelizaciji (1967). Slednja, namreč evangelizacija, je tudi sicer bila Tvoja vélika ljubezen, ki si jo gojil ob urejevanju priročnika za pridigarje Oznanjevalec. Zadolžil si nas, dragi Janez, s svojo predanostjo Kristusu, slovenskemu človeku, prijateljem z obeh strani. Vreden si spominjanja kot trajnega dejanja, ki nas navdaja s hvaležnostjo Bogu in Tebi z ene strani, z druge pa spominjanja zaradi predanosti osebam in delu v slovenski družbi in Cerkvi, ki v tem času še bolj kot v preteklosti iščeta odgovor na številna skupna vprašanja.«**
(Rafko Valenčič: *Trnovo 5*, 2016)
- **»Presveto Srce Jezusovo – blagoslavljalj trnovsko župnijsko občestvo pa tudi druge, drugačne verne, pa tudi neverne, skratka vse, ki spadajo pod trnovski zvon sv. Janeza Krstnika.«**
(Janez Pogačnik, *Trnovski krogi*, 2003)

Kratek življenjepis župnika Janeza Pogačnika

Janez Pogačnik se je rodil 6. februarja 1946 v Kranju. Njegov oče je bil Jože Pogačnik iz Kranja, njegova mama Albina, roj. Kreutzer pa je bila rojena Trnovčanka; rodila se je v hiši, kjer je danes grška ambasada, Trnovski pristan 14.

Že kot otrok hodil na počitnice v Trnovo, k teti slikarki Marjanci Kraigher. Kot bi mu bilo Trnovo že takrat usojeno!

Po končani srednjetechnični gradbeni šoli v Ljubljani leta 1965 je nadaljeval študij gradbeništva na FAGG.

Po osebem pričevanju je kot 21-letni študent doživel spreobrnjenje, in iz popolnega nevernika postal veren član katoliške Cerkve. Trije dogodki v Janezovem življenju so botrovali spreobrnjenju.

Prvi dogodek se je zgodil v Bohinjski Beli. Neko poletno soboto leta 1967 je bil Janez na obisku pri študentskem prijatelju Frenku, Francu Pogačarju iz Bohinjske Bele 7, ob obisku pri njegovi družini ostrmel ob lepoti večerne molitve. Prav tam se je Janezu, začel odpirati povsem nov svet, za katerega ni slutil, da sploh obstaja. Prav tam, v hiši »Pr' Petričevih" (in ne pri Pétričevih), je Janez storil prvi korak k svojemu spreobrnjenju.

Drugi razlog je bila Janezova živahna korespondenca s sorodnikom, "malim stricem", g. nadškofom dr. Jožefom Pogačnikom, v kateri sta "soočala vsak svoje argumente" o tem, ali Bog je, ali ga ni, in sploh ... Janez v svoji mladostni bogoiskateljski zagnanosti, in gospod nadškof v svoji razgledani in umirjeni gotovosti. Janez je o tem dopisovanju kasneje zapisal, da mu je Bog že takrat "nastavil zanko". Pisma dr. Jožeta Pogačnika dokazujejo, da je bil prav on Janezov duhovni oče.

Tretji razlog pa je bila Janezova huda srčna aritmija, zaradi katere je bil komaj 22 let star že hospitaliziran v bolnišnici na Golniku. Na Golniku se je Janezu prikazal Bog, morda v videnju, morda na podoben način, kot se je pred dvema tisočletjema prikazal Savlu.

Svojo zrelo odločitev za Boga in duhovniški poklic je Janez sprejel leta 1968, ko je tudi zanj prišlo velikonočno jutro in »zmagoslavna aleluja«, ko je z »Verujem, upam, ljubim« zaigrala in se dvigala tudi njegova duša!

Kot absolvent gradbeništva se je odločil za duhovniški poklic in se leta 1970 vpisal na Teološko fakulteto, kjer je leta 1974 tudi diplomiral.

Končno so se leta dopolnila, časi dozoreli, božji načrti so "meso postali": 29.9.1973 je bil Janez Pogačnik v kranjski mestni župnijski cerkvi sv. Kancijana, skupaj z Antonom Ferlicem, posvečen v duhovnika, naslednji dan 30.9.1973 pa je z vso župnijo že obhajal – obenem veličastno in skromno – novo mašo.

Za novomašno geslo si je Janez izbral Pavlovo misel "Življenje je meni Kristus" (Flp, 1,21). Ni dvoma zakaj. Janez je vedno s hvaležnostjo razmišljal o tem "kako je Bog našel mene in jaz Cerkev".

Duhovniško službe je Janez začel v Mavčičah na Gorenjskem. Po enem letu kaplanovanja je odšel v – nepozabno - Škofjo Loko, kjer je kaplanoval 5 let, in tam ostal do leta 1979. Bil je izjemno sposoben in delaven človek. Že kot kaplan je razgibal versko življenje zlasti na področju bogoslužja in dela z mladimi.

Leta 1979 je Janez Pogačnik nastopil službo župnika v Trnovem v Ljubljani. Bil je štirinajsti trnovski župnik, ki je v Trnovem župnikoval od 19.8.1979 do svoje smrti 6.2.2003.

V nepolnih štiriindvajsetih letih svojega pastirovanja je Janez v župniji Trnovo, pa tudi v širšem slovenskem prostoru, zapustil trajen in neizbrisen pečat. Vse svoje velike sposobnosti je še posebej razvil pri vodenju trnovske župnije. Prenovil je cerkev, tu je bil po mnenju mnogih ultra moderen, statično je cerkev rešil pred nagibanjem, prenovil je vrt in ga preoblikoval v kraj druženja in srečevanja, prenovil je župnišče, ustanovil je *Finžgarjev klub*, prenovil je pevski zbor, izdal je vrsto publikacij, med drugim *Kroniko trnovske župnije od leta 1933 do 1991*, bil je urednik zbornika *Trnovsko zrcalo* (2007), zbornika *Trnovski krogi* (2003), ki so pravzaprav tretja kronika župnije Trnovo, ki opisuje poosamosvojitveni čas od leta 1991 do 2003.

Poleg izvirnega pastoralnega in oznanjevalnega dela je župnijo zaznamoval tudi s svojim kulturnim delovanjem in izostrenim umetniškim čutom za lepoto in izvirnost.

Bil je dolgoletni član različnih cerkvenih komisij in svetov, štirinajst let je urejal revijo *Oznanjevalec*, namenjeno duhovniškemu oznanjevalnemu delu. Vrsto let je bil urednik revije za pastoralna vprašanja *Cerkev v sodobnem svetu*, ves čas do smrti pa je bil njen sodelavec. Tri mandate je bil tudi predsednik Komisije za kulturo pri Slovenski škofovski konferenci.

Ob vsem obsežnem delu je leta 1988 na Teološki fakulteti pri prof. dr. Francetu Perku opravil magisterij iz Teologije.

Ob delu na verskem in cerkvenem področju je bil Janez Pogačnik zelo dejaven tudi v širšem kulturnem in družbenem življenju.

Tesno je bil povezan z intelektualnim krogom kulturnikov okrog *Nove revije*, bil je zelo dejaven član *Demos-a* in osebni prijatelj večine politikov slovenske pomladi. Bil je član in zagovornik *Panevropskega gibanja*, član Jurčičevega sklada in številnih drugih ustanov civilne družbe. Bil je pobudnik različnih kulturnih in družbenih prireditev, ki so zelo odmevale v slovenskem prostoru.

Janez Pogačnik je bil eden od glavnih povezovalcev med laizirano in laično kulturo na eni, ter med vero in Cerkvijo na drugi strani. Že v času pred osamosvojitvijo je kot župnik nudil zavetje takrat še preganjanim osamosvojiteljem. Janez Pogačnik je bil velik Slovenec in velik rodoljub!

Prizadevanja in delo pokojnega župnika Janeza Pogačnika so v Cerkvi na Slovenskem vsi, tudi vodstvo, zelo cenili, niso pa se vsi strinjali z vsemi njegovimi metodami.

Živel je hitro in intenzivno ter opravil veliko delo tako v Cerkvi kot v družbi, pri tem pa je tudi sam prehitro telesno izgorel. Bil je hud srčni bolnik, in zadet od srčne kapi je umrl prav na svoj rojstni dan, 6.2.2003, star natančno 57 let.

Viri:

Janez Pogačnik: *Trnovski krogi*, 2003

Janez Gril: *Poročilo SŠK ob smrti Janeza Pogačnika*, 2003

Mitja Borko: *Podobe trnovske cerkve*, 2012

Pavel Pogačnik: *Spomini na mojega brata Janeza – trnovskega župnika*, 2016

Trnovski župnik Janez Pogačnik (1946-2003)

(6. februar 1946 – 6. februar 2003)

Štirinajsti trnovski župnik Janez Pogačnik je v Trnovem župnikoval od 19. avgusta 1979 do 6. februarja 2003.